

Bulevar Zorana Đinđića 121
11070 Novi Beograd

Tel: 011 / 2205-500

Fax: 011 / 311-0217

www.altabanka.rs

info@altabanka.rs

Sektor računovodstva i izveštavanja
Odeljenje finansijskog planiranja i kontrole
Broj: 3801/2022
Datum: 19.04.2022. godine

Objavljivanje podataka i informacija ALTA banke a.d. Beograd

na dan 31.12.2021. godine

Beograd, april 2022. godine

SADRŽAJ:

1.	UVOD	3
2.	OPŠTI PODACI O BANCI	3
3.	UPRAVLJANJE RIZICIMA	3
3.1.	STRATEGIJA UPRAVLJANJA RIZICIMA	4
3.2.	REGISTAR RIZIKA	4
3.3.	INTERNI OKVIR STRATEŠKOG PRISTUPA UPRAVLJANJU RIZICIMA	6
3.4.	POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA	8
	3.4.1. Kreditni rizik	8
	3.4.2. Tržišni rizici	10
	3.4.3. Operativni rizik	11
	3.4.4. Rizik likvidnosti	12
	3.4.5. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi	13
	3.4.6. Rizik zemlje	14
3.5.	STRUKTURA SISTEMA UPRAVLJANJA RIZICIMA U BANCI	14
3.6.	OBUHVATNOST I KARAKTERISTIKE SISTEMA IZVEŠTAVANJA O RIZICIMA, KAO I NAČINA MERENJA RIZIKA	16
3.7.	ADEKVATNOST USPOSTAVLJENOG SISTEMA UPRAVLJANJA RIZICIMA BANKE	16
3.8.	STRATEŠKA SKLONOST KA PREUZIMANJU RIZIKA	16
3.9.	OPIS NAČINA NA KOJI SE OBEZBEĐUJE INFORMISANJE ORGANA UPRAVLJANJA BANKE O RIZICIMA	17
4.	KAPITAL BANKE	17
5.	KAPITALNI ZAHTEVI I INTERNA PROCENA ADEKVATNOSTI KAPITALA	18
5.1.	REGULATORNI KAPITALNI ZAHTEVI I ZAŠTITINI SLOJEVI KAPITALA	18
5.2.	INTERNA PROCENA ADEKVATNOSTI KAPITALA	19
5.3.	RIZIK IZMIRENJA/ISPORUKE I RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE	21
5.4.	KREDITNI RIZIK	23
	5.4.1. Geografska raspodela izloženosti	27
	5.4.2. Raspodela izloženosti po sektorima i privrednim granama	30
	5.4.4. Raspodela izloženosti po kojima su utvrđena prilagođavanja za kreditni rizik	33
	5.4.5. Raspodela izloženosti po kategorijama klasifikacije	34
	5.4.6. Obračun kapitalnog zahteva za kreditni rizik	35
5.5.	TRŽIŠNI RIZICI	37
5.6.	OPERATIVNI RIZIK	38
5.7.	IZLOŽENOSTI PO OSNOVU VLASNIČKIH ULAGANJA U BANKARSKOJ KNJIZI	39
5.8.	RIZIK KAMATNE STOPE U BANKARSKOJ KNJIZI	41
5.9.	TEHNIKE UBLAŽAVANJA KREDITNOG RIZIKA	42
6.	POKAZATELJ LEVERIDŽA	45
7.	KREDITNI RIZIK I KVALITET AKTIVE	46
8.	PRILOZI	59

1. UVOD

U skladu sa Zakonom o bankama i Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke, ALTA banka a.d. Beograd (u daljem tekstu: Banka) u nastavku objavljuje izveštaj koji sadrži sve kvalitativne i kvantitativne informacije kako propisuje gore navedena Odluka, sa stanjem na dan 31.12.2021. godine.

Izveštaj se javno objavljuje na internet domenu Banke (www.altabanka.rs).

Objavljivanje se odnosi isključivo na podatke Banke, s obzirom da Banka ne vrši konsolidaciju.

Ukupni regulatorni kapital na dan 31.12.2021. godine iznosi 4,016,734 hiljada dinara i sastoji se u potpunosti od osnovnog kapitala.

Ukupni kapitalni zahtevi za pokriće rizika iznose 1,667,385 hiljada dinara, od čega se na kreditni i rizik druge ugovorne strane odnosi 1,454,641 hiljada dinara, na tržišni rizik 91,245 hiljada dinara, a na operativni rizik 121,500 hiljada dinara.

Pokazatelj adekvatnosti kapitala Banke na dan 31.12.2021. godine iznosi 19.27%.

2. OPŠTI PODACI O BANCIMA

ALTA banka a.d. Beograd osnovana je 26. juna 1979. godine kao Jugoslovenska banka za međunarodnu ekonomsku saradnju a.d., u skladu sa posebnim saveznim zakonom kao specijalizovana banka za finansiranje i osiguranje izvoznih poslova kojima se podstiče i unapređuje dugoročna ekonomska i finansijska saradnja domaćih preduzeća, kada je i upisana u sudski registar Privrednog suda u Beogradu.

Banka je po posebnom zakonu poslovala do 1997. godine kada je donet Zakon o prestanku važenja Zakona o Jugoslovenskoj banci za međunarodnu ekonomsku saradnju ("Službeni list SRJ" br. 29/97). Ovim zakonom Banka je bila dužna da izvrši usaglašavanje organizacije i poslovanja sa zakonom kojim se uređuje organizacija i poslovanje banaka i drugih finansijskih organizacija. U postupku usaglašavanja organizacije i poslovanja sa Zakonom o bankama i drugim finansijskim organizacijama i pratećim odlukama, osnivači Banke su 15. septembra 1997. godine zaključili Ugovor o osnivanju, a Skupština Banke je donela Statut i druga relevantna akta potrebna za rad Banke. Banka je počela da posluje u skladu sa propisima koji se primenjuju za komercijalne banke od 1. jula 1998. godine.

Banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje platnog prometa u zemlji i inostranstvu i kreditnih i depozitnih poslova u zemlji i inostranstvu i u skladu sa Zakonom o bankama, dužna je da posluje na principima likvidnosti, sigurnosti plasmana i rentabilnosti, radi ostvarivanja dobiti.

Osnovne aktivnosti Banke su obavljanje platnog prometa u zemlji i inostranstvu, kreditni poslovi, depozitni poslovi i poslovi kupoprodaje deviza. Ostale aktivnosti obuhvataju poslove izdavanja garancija, otvaranja akreditiva i ostale bankarske poslove.

U skladu sa Zakonom o bankama ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 107/2005), Skupština Banke je u 2006. godini usvojila izmene i dopune Ugovora o osnivanju i usvojila novi Statut, kojim je promenjen naziv banke u JUBMES banka a.d. Beograd.

U maju 2019. godine Republika Srbija je svoje učešće u Banci od 28,51% prodala kupcu Alta pay group d.o.o. Beograd, koji je time postao pojedinačno najveći akcionar Banke.

Dana 30. januara 2020. godine Skupština Banke je usvojila naknadne izmene i dopune Ugovora o osnivanju i usvojila novi Statut, kojim je promenjen naziv banke tako da sada glasi ALTA banka a.d. Beograd.

Banka je osnivač Humanitarne fondacije „Za dečije srce“. Banka ne vrši konsolidaciju na osnovu člana 32 Zakona o računovodstvu, jer je u pitanju jedino zavisno društvo koje je pojedinačno ili u konsolidovanom zbiru, sa stanovišta izrade konsolidovanog godišnjeg finansijskog izveštaja materijalno beznačajna.

3. UPRAVLJANJE RIZICIMA

3.1. Strategija upravljanja rizicima

Banka je prepoznala proces upravljanja rizicima kao ključni element upravljanja poslovanjem, s obzirom da izloženost rizicima proizlazi iz svih poslovnih aktivnosti, kao neodvojivog dela bankarskog poslovanja, kojima se upravlja kroz identifikovanje, merenje, procenu, praćenje, kontrolu i ublažavanje, odnosno uspostavljanje ograničenja rizika, kao i izveštavanje u skladu sa strategijama i politikama.

Banka je uspostavila sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizicima koji obuhvata: strategije, politike i procedure upravljanja rizicima, metodologije za upravljanje pojedinačnim rizicima, odgovarajuću organizacionu strukturu, efikavan i efikasan proces upravljanja svim rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, adekvatan sistem unutrašnjih kontrola, odgovarajući informacioni sistem i adekvatan proces interne procene adekvatnosti kapitala. Uspostavljeni sistem upravljanja rizicima obezbeđuje da rizični profil bude u skladu sa utvrđenom sklonošću ka rizicima, odnosno rizičnim profilom Banke, kao i tolerancijom prema rizicima.

Na dan 31.12.2021. godine sistem upravljanja rizicima na nivou Banke definisan je sledećim aktima:

1. Strategijom upravljanja rizicima i Strategijom upravljanja kapitalom;
2. Politikama upravljanja rizicima;
3. Procedurama upravljanja rizicima;
4. Metodologijama za upravljanje pojedinačnim rizicima;
5. Ostalim aktima.

Banka je definisala set pokazatelja kojima je formalizovala svoju sklonost ka preuzimanju rizika, kroz definisanje limita, na bazi kvantitativne i kvalitativne analize. Predmetni sistem limita je integrisan u proces odlučivanja u Banci, kao i u proces strateškog planiranja – izrade Strategije i Biznis plana.

Strategijom upravljanja rizicima uređuje se jedinstveno i dosledno upravljanje rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju i usklađena je sa poslovnom politikom, strategijom i biznis planom, kao i sa Strategijom upravljanja kapitalom Banke.

Za primenu Strategije upravljanja rizicima odgovorni su nadležni organi Banke i organizacione jedinice koje sprovode i učestvuju u sistemu upravljanja rizicima.

Banka je Strategijom upravljanja rizicima obuhvatila sledeće:

- pregled i definicije svih rizika kojima je Banka izložena ili može da bude izložena u svom poslovanju;
- dugoročne ciljeve, utvrđene poslovnom politikom i strategijom Banke, kao i sklonost ka rizicima i toleranciju prema rizicima određene u skladu sa tim ciljevima;
- osnovna načela preuzimanja i upravljanja rizicima;
- osnovna načela procesa interne procene adekvatnosti kapitala Banke;
- kriterijume za utvrđivanje i osnovna načela upravljanja lošom aktivom i najviši prihvatljivi nivo loše aktive za Banku;
- osnovna načela upravljanja rizicima koji nastaju po osnovu izloženosti u dinarima sa valutnom klauzulom u stranoj valuti i izloženosti u stranoj valuti.

3.2. Registar rizika

Registrom rizika utvrđuju se vrste rizika i njihove definicije koje se primenjuju u sistemu upravljanja rizicima u Banci. Banka je identifikovala i definisala rizike kojima je izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, i to:

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci. Kreditni rizik obuhvata:

- **Rezidualni rizik** je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled toga što su tehnike ublažavanja kreditnog rizika manje efikasne nego što se očekuje, ili njihova primena nedovoljno utiče na umanjenje rizika kojima je Banka izložena;
- **Rizik smanjenja vrednosti potraživanja** (*dilution risk*) je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu smanjenja vrednosti otkupljenih potraživanja usled gotovinskih ili negotovinskih obaveza prethodnog poverioca prema dužniku;

- **Rizik izmirenja / isporuke** je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu neizmirenih transakcija ili usled neizvršavanja obaveza druge ugovorne strane po transakcijama slobodne isporuke na ugovoreni datum izmirenja/ispоруke (due delivery date);
- **Rizik druge ugovorne strane** je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu neizmirenja obaveza druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnanja novčanih tokova transakcije, odnosno izmirenja novčanih obaveza po toj transakciji;
- **Kreditno – devizni rizik** predstavlja verovatnoću da će Banka pretrpeti gubitak usled neizvršavanja obaveze dužnika u ugovorenim rokovima, koji nastaje usled negativnog uticaja promene kursa dinara na finansijsko stanje dužnika;
- **Kreditni rizik indukovani kamatnim rizikom** predstavlja verovatnoću da će Banka pretrpeti gubitak usled neizvršavanja obaveze dužnika u ugovorenim rokovima, koji nastaje usled negativnog uticaja promene referentnih kamatnih stopa na finansijsko stanje dužnika

Tržišni rizici su rizici mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu gubitaka u okviru bilansnih pozicija i vanbilansnih stavki banke usled kretanja cena na tržištu.

U okviru tržišnih rizika definisani su devizni rizik, cenovni rizici, robni rizik i rizik opcija.

Devizni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promene deviznih kurseva, a Banka mu je izložena po osnovu pozicija koje se vode u bankarskoj knjizi i knjizi trgovanja.

Cenovni rizici podrazumevaju sledeće vrste rizika:

- Cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti
- Cenovni rizik po osnovu vlasničkih hartija od vrednosti

Cenovni rizik po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu gubitaka usled kretanja cena dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti na tržištu u knjizi trgovanja.

Robni rizik predstavlja rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu gubitaka usled kretanja cena roba na tržištu.

Rizik opcija predstavlja rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu gubitaka usled kretanja cena opcija na tržištu.

Operativni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usled nastupanja nepredvidivih eksternih događaja. Operativni rizik uključuje pravni rizik, ali ne uključuje reputacioni i strateški rizik.

Pravni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu sudskih ili vansudskih postupaka u vezi sa poslovanjem Banke (obligacioni odnosi, radni odnosi, i slično).

Strateški rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital Banke usled nepostojanja odgovarajuće poslovne politike i strategije Banke, njihovog neadekvatnog sprovođenja, kao i usled promena u okruženju u kojem Banka posluje ili izostanka adekvatnih reakcija Banke na te promene.

Reputacioni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled gubitka poverenja javnosti, odnosno nepovoljnog stava javnosti o poslovanju Banke, nezavisno da li za to postoji osnov ili ne.

Rizik likvidnosti je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled nesposobnosti Banke da ispunjava svoje dospele obaveze i to zbog:

- povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja (rizik likvidnosti izvora sredstava), ili
- otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu (tržišni rizik likvidnosti).

Rizik koncentracije je rizik koji direktno ili indirektno proizlazi iz izloženosti Banke prema istom ili sličnom faktoru rizika ili vrsti rizika, kao što su izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica, privrednim granama, geografskim područjima, vrstama proizvoda i aktivnosti, instrumentima kreditne zaštite, uključujući i ročnu i valutnu neusklađenost između velikih izloženosti i instrumentima kreditne zaštite tih izloženosti.

Rizici ulaganja podrazumevaju rizike trajnih ulaganja Banke u druga pravna lica koja nisu lica u finansijskom sektoru, u osnovna sredstva i investicione nekretnine.

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usled nepovoljnih promena kamatnih stopa.

Rizik zemlje je rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od dužnika iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla tog lica.

Rizik usklađenosti poslovanja Banke je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled propuštanja Banke da svoje poslovanje uskladi sa zakonom i drugim propisima, internim aktima, standardima poslovanja, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma i drugim procedurama, kao i sa drugim aktima kojima se uređuje poslovanje banaka, te pravilima struke, dobrim poslovnim običajima i poslovnom etikom, a posebno obuhvata rizik od sankcija regulatornog tela, rizik od finansijskih gubitaka i reputacioni rizik.

Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma je rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat, kapital ili reputaciju Banke usled korišćenja Banke (neposrednog ili posrednog korišćenja poslovnog odnosa, transakcije, usluge ili proizvoda Banke) u svrhu pranja novca i/ili finansiranja terorizma.

Rizici koji nastaju po osnovu spoljnih faktora predstavljaju rizike mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog uticaja poslovnog i makroekonomskog okruženja.

3.3. Interni okvir strateškog pristupa upravljanju rizicima

Interni okvir strateškog pristupa Banke upravljanju rizicima čine Strategija upravljanja rizicima i sve politike, metodologije i procedure za upravljanje rizicima. Strategija, zajedno sa pripadajućim aktima, uvažava specifičnosti same Banke, poslovnog i makroekonomskog okruženja u kome posluje, uzimajući u obzir faze privrednog ciklusa.

Dugoročni ciljevi upravljanja rizicima Banke su:

- razvoj aktivnosti u skladu sa poslovnom strategijom i mogućnostima i razvojem tržišta u cilju stvaranja konkurentskih prednosti;
- izbegavanje ili minimiziranje rizika u cilju održavanja poslovanja u okvirima prihvatljivog nivoa rizika;
- minimiziranje negativnih efekata na kapital Banke;
- održavanje potrebnog nivoa pokazatelja adekvatnosti ukupnog, osnovnog i osnovnog akcijskog kapitala u okviru propisanih limita uvećanih za kombinovani zaštitni sloj kapitala;
- diversifikacija rizika kojima je Banka izložena;
- održavanje učešća loše aktive u ukupnoj bilansnoj aktivi i vanbilansnim stavkama koje se klasifikuju na nivou ispod definisanog limita;
- održavanje pokazatelja rizika koncentracije po osnovu izloženosti određenim vrstama proizvoda ispod nivoa propisanog regulativom;
- održavanje učešća kredita u dinarima sa valutnom klauzulom u stranoj valuti i kredita u stranoj valuti u ukupnim kreditima Banke ispod nivoa propisanog regulativom;
- održavanje pokazatelja pokrića likvidnom aktivom (LCR) iznad nivoa propisanog regulativom kojom je implementiran Bazel III standard u delu upravljanja rizikom likvidnosti.

Proces upravljanja rizicima uključuje jasno definisanje i dokumentovanje profila rizičnosti, kao i usklađivanje profila rizičnosti sa sklonošću Banke za preuzimanje rizika, kao i tolerancijom prema rizicima.

Skлонost ka rizicima podrazumeva nameru Banke da preuzme rizike radi ostvarivanja svojih strategija i politika, kao i određivanje ovog preuzimanja na prihvatljivom nivou rizika, dok tolerancija prema rizicima predstavlja najviši prihvatljivi nivo rizika za Banku. Banka je definisala set internih akata – Strategija i metodologije – kojima je formalizovala sklonost ka preuzimanju rizika kroz definisanje limita izloženosti materijalno značajnim rizicima.

3.3.1. Osnovna načela preuzimanja i upravljanja rizicima

Osnovna načela preuzimanja rizika:

- utvrđivanje eksplicitnih i jasnih pravila za upravljanje pojedinačnim vrstama rizika, sa pratećim politikama i procedurama za upravljanje pojedinačnim vrstama rizika sa odgovarajućim ciljevima delovanja na nivou Banke;
- prikupljanje potpunih, pravovremenih i istinitih podataka važnih za upravljanje rizicima i obezbeđenje adekvatnih kapaciteta za čuvanje i obradu podataka;
- konzervativnost preuzimanja rizika – podrazumeva da je odnos prema rizicima koje Banka preuzima takav da očekivani prinosi značajno nadmašuju gubitke koji mogu nastati preuzimanjem rizika;
- donošenje poslovnih odluka na temeljima kvalitativnih i kvantitativnih analiza sa osnovom primenjivih parametara rizika;
- korišćenje većeg broja metoda za identifikaciju i merenje rizika – prilikom upravljanja rizicima Banka pored regulatorno propisanih okvira i pristupa za upravljanje rizicima, primenjuje i interne metode vodeći računa o njihovoj primenljivosti i opravdanosti sa stanovišta ulaganja u njihov razvoj i opravdanosti njihove primene sa stanovišta složenosti i obima poslovnih aktivnosti;
- razvoj mehanizma kvantitativnog modeliranja koji omogućava analizu merenja učinaka promena u poslovnom i tržišnom okruženju na profil izloženosti riziku Banke i dalji uticaj na profitabilnost, likvidnost i neto vrednost Banke.

Banka je utvrdila osnovna načela upravljanja rizicima kako bi ispunila svoje dugoročne ciljeve:

- Organizovanje poslovanja zasebne organizacione jedinice za upravljanje rizicima;
- Funkcionalna i organizaciona odvojenost aktivnosti upravljanja rizicima od redovnih poslovnih aktivnosti Banke;
- Sveobuhvatnost upravljanja rizicima – upravljanje rizicima obuhvata sve faze i sve značajne rizike koje se pojavljuju u poslovanju;
- Efektivnost upravljanja rizicima;
- Cikličnost upravljanja rizicima;
- Razvoj upravljanja rizicima kao strateško opredeljenje;
- Upravljanje rizicima je deo poslovne kulture – svest o značaju upravljanja rizicima prisutna je na svim nivoima organizacione strukture Banke.

Načela upravljanja lošom aktivom obuhvataju:

- Aktivno upravljanje lošom aktivom u cilju minimiziranja negativnog efekta na finansijski rezultat i kapital Banke;
- Preventivne mere i aktivnosti u cilju minimiziranja daljeg pogoršanja kvaliteta aktive;
- Definisane strategije za upravljanje lošom aktivom – skup aktivnosti i mera u cilju oporavka finansijskog stanja dužnika ili pokretanje odgovarajućih postupaka prinudne naplate;
- Jasno definisane aktivnosti upravljanja lošom aktivom;
- Ranu identifikaciju dužnika koji se suočavaju sa finansijskim teškoćama ili su u docnji ili statusu neizmirivanja obaveza;
- Procenu finansijskog stanja dužnika;
- Set indikatora na osnovu čije ispunjenosti se stiču uslovi za uključivanje dužnika u delokrug organizacione jedinice nadležne za upravljanje lošom aktivom;
- Segmentaciju loše aktive radi efikasnijeg upravljanja;
- Načelo materijalnosti pri definisanju mogućih mera;
- Veću učestalost praćenja vrednosti sredstava obezbeđenja i sredstava stečenih naplatom potraživanja;
- Organizacionu odvojenost Odeljenja upravljanja lošim plasmanima od organizacionih jedinica u čijem je delokrugu preuzimanje rizika;
- Uključenost u korporativno upravljanje i upravljanje rizicima indikatora za praćenje loše aktive;
- Transparentno izveštavanje organa Banke o lošoj aktivi, uključujući i informacije o efikasnosti i efektivnosti sprovođenja aktivnosti naplate i mera za upravljanje lošom aktivom.

Načela upravljanja rizicima koji nastaju po osnovu izloženosti u dinarima sa valutnom klauzulom u stranoj valuti i izloženosti u stranoj valuti obuhvataju:

- Sagledavanje izloženosti klijenata sa aspekta kreditno-deviznog rizika – kroz sagledavanje uticaja potencijalne promene deviznog kursa na prihode klijenta i njegov kapacitet otplate kredita;
- Sagledavanje vrste i segmenta poslovanja sa aspekta kreditno-deviznog rizika – kroz sagledavanje vrste delatnosti i vrste proizvoda u smislu direktne ili indirektno povezanosti poslovanja i cene proizvoda sa kretanjem deviznih kurseva;
- Preventivne mere i aktivnosti u cilju minimiziranja izloženosti kreditno-deviznom riziku;

- Jasno definisane aktivnosti u procesu odobravanja kredita indeksiranih u stranoj valuti i kredita u stranoj valuti;
- Segmentaciju izloženosti po vrsti izloženosti;
- Veću učestalost praćenja vrednosti sredstava obezbeđenja za lošu aktivu, kao i sredstava obezbeđenja stečenih naplatom potraživanja;
- Organizacionu odvojenost nadležnosti za praćenje u odnosu organizacionih jedinica u čijem je delokrugu preuzimanje rizika;
- Uključenost u korporativno upravljanje i upravljanje rizicima indikatora za praćenje izloženosti kreditno-deviznom riziku;
- Transparentno izveštavanje organa Banke o izloženosti kreditno-deviznom riziku, uključujući i informacije o efikasnosti i efektivnosti sprovođenja aktivnosti naplate i mera za upravljanje lošom aktivom;
- Praćenje kretanja deviznih kurseva.

3.4. Politike upravljanja rizicima

Politikama upravljanja pojedinačnim rizicima uređeno je:

- sprovođenje strategije upravljanja rizicima po svim vrstama rizika: kreditni, tržišni, kamatni, rizik likvidnosti i operativni rizik i drugo;
- način organizovanja procesa upravljanja rizicima Banke i jasno razgraničenje odgovornosti zaposlenih u svim fazama tog procesa, uključujući i proces upravljanja lošom aktivom;
- određivanje ključnih zaposlenih u procesu upravljanja rizicima;
- način procene rizičnog profila Banke i metodologije za identifikovanje i merenje, odnosno procenu rizika;
- načini praćenja i kontrole rizika i uspostavljanje sistema limita, odnosno vrste limita koje Banka koristi i njihova struktura;
- način odlučivanja i postupanja u slučaju prekoračenja uspostavljenih limita, uz definisanje izuzetnih okolnosti u kojima je moguće odobravanje prekoračenja u zakonskim okvirima;
- mere za ublažavanje rizika i pravila za primenu tih mera;
- način i metodologija za sprovođenje procesa interne procene adekvatnosti kapitala Banke;
- principi funkcionisanja sistema unutrašnjih kontrola;
- okvir i učestalost stres testiranja, kao i postupanje u slučajevima nepovoljnih rezultata stres testova.

Eksterno izveštavanje Banke sprovodi se shodno zakonskim i podzakonskim propisima Narodne banke Srbije.

Na mesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou interno se izveštavaju organi Banke (Upravni odbor, Izvršni odbor, Odbor za reviziju, ALCO).

Politike upravljanja rizicima se revidiraju najmanje jednom godišnje, a prema potrebi i češće, ukoliko nastanu značajnije promene u rizičnom profilu Banke. Politike upravljanja rizicima konkretizuju i preciziraju sprovođenje strategije upravljanja rizicima. Primarno se kroz politike utvrđuju smernice za upravljanje jednim ili većim brojem rizika, zatim osnovni limiti u odnosu na koje se analizira profil rizika i izloženost istima. Politike upravljanja rizicima definišu kako Banka identifikuje, upravlja, prati i kontroliše rizike vezane za svoje poslovanje i definiše izradu ostalih akata kojima se prate i kontrolišu ti rizici. Politikama su obuhvaćeni svi rizici evidentirani kroz registar rizika.

3.4.1. Kreditni rizik

Politika upravljanja kreditnim rizicima i lošom aktivom predstavlja akt kojim se bliže definiše sistem upravljanja kreditnim rizikom, uključujući i rezidualni rizik, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja, rizik koncentracije, rizik izmirenja i isporuke i rizik druge ugovorne strane kome je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, kao deo sistema upravljanja rizicima. Cilj Politike upravljanja kreditnim rizikom je identifikovanje izvora kreditnog rizika u Banci i uvođenje mera za adekvatno upravljanje tim rizikom. Cilj Banke je da ostvari maksimalno kvalitetan odnos rizika i prinosa, u granicama pažljivo definisanih limita i u skladu sa usvojenim profilom rizika. Politika upravljanja kreditnim rizikom definiše vrste izloženosti kreditnom riziku koje je Banka spremna da prihvati i sadrži osnovne principe upravljanja kreditnim rizikom, toleranciju i okvir za merenje rizika Banke, upravljanje kreditnim rizikom i kontrolu tog rizika na nivou Banke.

Najvažniji procesi sistema upravljanja kreditnim rizikom su:

- Proces odobravanja plasmana;
- Proces upravljanja instrumentima kreditne zaštite;

- Proces monitoringa plasmana u cilju ranog otkrivanja znakova upozorenja;
- Proces merenja kreditnog rizika u skladu sa regulativnom Narodne banke Srbije i internom metodologijom Banke;
- Proces monitoringa portfolija i praćenja kreditnog rizika;
- Proces upravljanja lošom aktivom;
- Proces obračuna minimilnog kapitalnog zahteva za kreditni rizik i interne procene adekvatnosti kapitala.

Rizični profil Banke opredeljen je prihvatljivim nivoom rizika za Banku, a u skladu sa Strategijom upravljanja rizicima i zavisi od strukture portfolija Banke. Cilj upravljanja kreditnim rizikom je minimiziranje negativnih efekata kreditnog rizika na finansijski rezultat i kapital Banke, po osnovu bilansnih i vanbilansnih stavki, kao i na osnovu poslovanja sa drugom ugovornom stranom za pozicije koje se vode u bankarskoj knjizi.

U skladu sa rizičnim profilom definisan je najviši prihvatljiv nivo loše aktive.

Identifikovanje kreditnog rizika započinje podnošenjem zahteva za odobrenje plasmana.

Proces odobravanja plasmana sastoji se od prikupljanja i provere neophodne dokumentacije, informacija i podataka na osnovu kojih se vrši kreditna analiza pojedinačnih plasmana, kao i faktora kreditnog rizika.

Analiza pojedinačnog plasmana obuhvata analizu kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja poslovanja klijenata, identifikovanje nivoa rizika (utvrđivanje klasifikacije i interne klase rizika) i kontrolu iskorišćenosti limita.

Prilikom analize pojedinačnog plasmana sagledava se i uticaj na kapitalni zahtev za kreditni rizik.

Proces merenja kreditnog rizika zasnovan je na dva pristupa:

- regulatorni pristup – proces obezvređenja plasmana i procene rezervisanja za gubitke po vanbilansnim pozicijama po osnovu međunarodnog standarda finansijskog izveštavanja 9, koji Banka kontinuirano primenjuje, kao i klasifikacija potraživanja saglasno regulativi Narodne banke Srbije;
- interni pristup – merenje nivoa rizičnosti pojedinačnog plasmana na osnovu internog modela klasifikacije (sistema rejtinga).

U okviru procesa odobravanja plasmana sagledava se izloženost u odnosu na regulatorne i interno definisane limite. Limiti odobrenja plasmana definisani su sistemom odlučivanja: za plasmane u okviru definisanog limita odluke donose Kreditni odbor, Izvršni odbor i Upravni odbor – u zavisnosti od nivoa izloženosti.

U cilju održavanja rizika na prihvatljivom nivou Banka primenjuje tehnike ublažavanja kreditnog rizika na nivou pojedinačnog plasmana putem poštovanja limita izloženosti, diverzifikacije ulaganja i pribavljanja prihvatljivih instrumenata obezbeđenja u cilju sekundarne naplate.

Nakon odobrenja plasmana vrši se praćenje plasmana i poslovanja klijenata kroz redovan i vanredni monitoring u cilju pravovremene identifikacije signala upozorenja. U skladu sa primenom MSFI 9 standarda, počev od 01.01.2018. godine, Banka je uvela i nivoe obezvređenja (nivo 1, nivo 2 i nivo 3) koji prate status klijenta. Standardni klijenti se svrstavaju u nivo 1, klijenti kod kojih je identifikovano povećanje kreditnog rizika (pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak odobrenja, kašnjenja od 31 dan do 90 dana) svrstavaju se u nivo 2, a NPL klijenti se svrstavaju u nivo 3.

Praćenjem i kontrolom portfolija u celini i po pojedinim segmentima, Banka vrši poređenje sa prethodnim periodima, identifikuje trendove kretanja i uzroke promena nivoa kreditnog rizika. Takođe, prati pokazatelje kvaliteta aktive (kretanje NPL-a, pokrivenost NPL ispravnkama vrednosti...), kao i izloženost prema regulatorno i interno definisanim limitima.

Poseban aspekt praćenja izloženosti kreditnom riziku predstavlja praćenje nivoa loše aktive, koje obuhvata praćenje na nivou ukupnog i segmenata portfolija (privredna društva i stanovništvo, uključujući preduzetnike) i na nivou pojedinačnog dužnika. Banka kontinuirano prati naplatu potraživanja, odnosno realizovanih naplata po aktiviranim garancijama. Praćenje naplate potraživanja vrši se od momenta realizacije (puštanja sredstava), tokom celokupnog perioda korišćenja do perioda otplate, pri čemu se analiziraju dospеле obaveze po plasmanu. Nakon isteka roka dospeća obaveze, ukoliko ista nije izmirena, preduzimaju se određeni koraci u definisanim vremenskim okvirima.

U svrhu kontrole rizika koncentracije Banka je utvrdila interne limite izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika (prema sektorima/delatnostima, vrstama proizvoda, geografskim područjima, pojedinačnim dužnicima ili grupama povezanih lica, instrumentima kreditne zaštite...). Uspostavljanje odgovarajućih limita izloženosti je osnov za kontrolu rizika koncentracije u cilju diversifikacije kreditnog portfolija. Banka na godišnjem nivou u zavisnosti od tržišnih kretanja, apetita za rizikom,

poslovne politike Banke i godišnjeg biznis plana, preispituje i po potrebi menja interno postavljene limite. Odlukom o upravljanju rizikom koncentracije po osnovu izloženosti banke određenim vrstama proizvoda, Narodna banka Srbije je od 01.01.2019. godine propisala bankama da prate i rizik koncentracije, odnosno izloženosti Banke prema grupama proizvoda, prvenstveno izloženosti po osnovu gotovinskih, potrošačkih i ostalih kredita odobrenih stanovništvu ugovorene ročnosti preko 8 godina u 2019., preko 7 godina u 2020. i od 2021. preko 6 godina. Takođe, uvedena je i obaveza praćenja i izveštavanja Narodne banke Srbije o stepenu kreditne zaduženosti fizičkih lica (DTI racio).

Pored navedenog, Narodna banka Srbije je uvela i obavezu održavanja učešća kredita u dinarima sa valutnom klauzulom u stranoj valuti i kredita u stranoj valuti u ukupnim kreditima Banke ispod nivoa propisanog regulativom.

Izveštavanje o kreditnom riziku na nivou Banke obuhvata sistem eksternog i internog izveštavanja o upravljanju kreditnim rizikom. Eksterno izveštavanje sprovodi se shodno zahtevima Narodne banke Srbije i međunarodnog standarda finansijskog izveštavanja 7 za kreditni rizik, a interno izveštavanje u skladu sa internim aktima Banke.

Uvažavajući izmene regulative Narodne banke Srbije, potrebe daljeg unapređenja procesa upravljanja rizicima, zahteve spoljnog revizora, kao i novonastalu situaciju izazvanu pandemijom virusa COVID-19, Banka je tokom 2021. godine izvršila odgovarajuće izmene internih akata kojima se uređuje upravljanje rizicima.

Tokom 2021. godine poseban izazov sa aspekta upravljanja kreditnim rizikom predstavljaju uslovi izazvani produženom pandemijom virusa COVID-19, koji su potpuno drugačiji u odnosu na ranije okolnosti poslovanja sa kojima se susretao realni i finansijski sektor. Saglasno Odluci NBS o privremenim merama za banke u cilju adekvatnog upravljanja kreditnim rizikom u uslovima pandemije COVID-19, od 15.12.2020. godine, Banka je tokom 2021. godine odobravalala dalje olakšice u otplati obaveza (kredita, kreditnih kartica i dozvoljenog prekoračenja po tekućem računu) dužnicima: fizičkim licima, poljoprivrednicima, preduzetnicima i privrednim društvima, na osnovu zahteva dužnika ukoliko su ispunjeni definisani kriterijumi koji ukazuju da je klijent pogođen pandemijom COVID-19. Predmetne olakšice podrazumevaju reprogram i refinansiranje kredita koji klijentima omogućavaju grace period u otplati obaveza prema Banci.

3.4.2. Tržišni rizici

Banka vodi politiku upravljanja tržišnim rizicima na način koji obezbeđuje da se formira kontrolisani nivo izloženosti riziku promene faktora tržišnih rizika, a radi ostvarivanja dobiti iz očekivane promene tih faktora i radi predupređivanja mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled nepovoljnog kretanja na tržištu. Banka je u svom svakodnevnom poslovanju kontinuirano izložena deviznom i cenovnom riziku.

Upravljanje deviznim rizikom

Cilj upravljanja deviznim rizikom je obezbeđenje sigurnog poslovanja Banke, kroz minimiziranje negativnih efekata promene kursa domaće valute na finansijski rezultat i kapital Banke, za pozicije koje se vode u bankarskoj knjizi i knjizi trgovanja.

Banka je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, poslovne aktivnosti, linije odlučivanja i odgovornosti tako što je jasno razgraničila proces preuzimanja deviznog rizika od procesa njegovog upravljanja i procesa podrške.

U procesu upravljanja deviznim rizikom značajnu ulogu ima Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, čije odluke mogu uticati na izloženost pomenutom riziku.

Identifikacija deviznog rizika primarno se odnosi na sagledavanje transakcione i bilansne izloženosti, kao i izloženosti po osnovu uvođenja novih proizvoda i aktivnosti, kao i analizu internih i eksternih faktora rizika. Identifikacija izloženosti deviznom riziku se sprovodi na nivou izloženosti pojedinačnoj valuti, kao i na nivou celokupnog deviznog portfolija za sve valute.

Merenje deviznog rizika obuhvata procenu tekuće i buduće izloženosti deviznom riziku i vrši se primenom regulatorno i interno definisanih metoda i modela:

- Regulatorni pristup – primena pokazatelja deviznog rizika;
- Interni pristup – stres testiranje (analiza osetljivosti i scenario analiza) i simulacije, Value-at-Risk i backtesting.

Banka sprovodi kontinuirano ublažavanje deviznog rizika kroz održavanje rizika na prihvatljivom nivou za profil rizika, kao i utvrđivanjem i primenom adekvatnih mera i tehnika, kao i praćenjem i monitoringom realizacije mera. Banka primenjuje sistem eksternih i internih limita utvrđenih na osnovu pokazatelja deviznog rizika. Prilikom definisanja limita izloženosti

deviznom riziku uzima se u obzir više aspekata deviznog rizika, ograničavajući negativan efekat na finansijski rezultat i kapital Banke. Banka je definisala interni limit pokazatelja deviznog rizika na rigoroznijem nivou u odnosu na regulatorno propisani limit.

Banka koristi standardne i derivativne instrumente i mere u delu sredstava i izvora sredstava kao deo sistema upravljanja deviznim rizikom, u cilju umanjivanja i ublažavanja izloženosti navedenom riziku. Banka je uspostavila proces praćenja i izveštavanja o efektima realizacije primenjenih mera i tehnika ublažavanja deviznog rizika kroz redovno izveštavanje nadležnih odbora i organa, kao i jasnu podelu odgovornosti, definisanje pravila o učestalosti i izveštavanju o sprovođenju usvojenih mera za smanjenje deviznog rizika.

Banka je uspostavila sistem izveštavanja, koji obuhvata procenu i analizu izloženosti deviznom riziku, usklađenost sa eksternim i internim limitima, rezultate stres test analize i predloge mera.

Upravljanje cenovnim rizicima

Banka je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, poslovne aktivnosti, linije odlučivanja i odgovornosti tako što je jasno razgraničila proces preuzimanja cenovnih rizika od procesa njihovog upravljanja i podrške, a vodeći se principima organizacije sistema upravljanja rizicima knjige trgovanja.

Izvršni odbor ima značajnu ulogu u procesu upravljanja rizicima knjige trgovanja. U procesu upravljanja cenovnim rizicima ulogu imaju i ostale organizacione jedinice Banke, čije odluke mogu uticati na izloženost pomenutim rizicima.

Osnovna načela upravljanja cenovnim rizicima Banke su:

- održavanje nivoa rizika u skladu sa interno definisanim limitima, kao i definisanom sklonošću i tolerancijom prema ovim rizicima;
- praćenje promena na tržištu koje mogu uticati na povećanje izloženosti rizicima knjige trgovanja;
- utvrđivanje mera za umanjivanje izloženosti rizicima, u uslovima kada Banka teži gornjoj granici prihvaćenog rizičnog profila izloženosti rizicima.

Identifikacija rizika poslovnih aktivnosti knjige trgovanja podrazumeva analiziranje svih indikatora i faktora, koji dovode do nastanka i povećanja rizičnog profila Banke.

Merenje i procena rizika poslova knjige trgovanja podrazumeva primenu:

- standardizovanog (regulatorno propisanog) pristupa;
- internog modela korišćenjem Value-at-Risk metodologije.

Ublažavanje cenovnog rizika se sprovodi kontinuirano, kroz održavanje rizika na prihvatljivom nivou za definisani profil rizika, kao i utvrđivanjem i primenom adekvatnih mera i tehnika. Definisanje i primena odgovarajućih mera zaštite i preventive, definisanje limita izloženosti i definisanje i primena mera za ublažavanje cenovnog rizika karakterišu fazu ublažavanja cenovnog rizika. Banka ima uspostavljen sistem internih limita, usvojenih od strane nadležnih odbora Banke.

Sistem unutrašnje kontrole cenovnog rizika je integrisan u sve poslovne aktivnosti Banke, kao i nezavisna kontrola procene adekvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema upravljanja cenovnim rizikom.

Saglasno uspostavljenom sistemu izveštavanja o cenovnom riziku, Banka vrši eksterno i interno izveštavanje.

3.4.3. Operativni rizik

Osnovni cilj upravljanja operativnim rizikom je identifikacija i merenje rizika, čime se omogućava praćenje i primereno ublažavanje rizika radi usklađivanja sa sklonošću ka izloženosti ovom riziku.

U cilju minimiziranja nastanka događaja operativnog rizika Banka uspostavlja odgovarajući okvir koji uključuje: proces identifikovanja događaja operativnog rizika, proces klasifikacije događaja operativnog rizika prema nivou rizičnosti, analizu događaja operativnog rizika, proces praćenja događaja operativnog rizika, monitoring mera za ublažavanje operativnih rizika i sistem ranog otkrivanja događaja operativnog rizika.

Prilikom preuzimanja operativnog rizika Banka se rukovodi sledećim načelima:

- poslovanje u skladu sa dobrim praksama za upravljanje operativnim rizikom;
- obezbeđenje adekvatnih kontrola za upravljanje operativnim rizikom;

- blagovremeno identifikovanje i kontinuirano praćenje događaja operativnog rizika, minimiziranje nastanka događaja operativnog rizika sprovođenjem mera;
- analiza ključnih indikatora rizika koji dovode do nastanka događaja operativnog rizika, a koji predstavljaju rano upozorenje za signaliziranje promene u rizičnom profilu Banke;
- merenje operativnog rizika primenom regulatornog pristupa (pokazatelj operativnog rizika) i internog pristupa (stres testiranje) i
- merenje tekuće izloženosti operativnom riziku i procena izloženosti po osnovu uvođenja novih proizvoda i aktivnosti na sprovođenju mera u cilju minimiziranja događaja operativnog rizika.

Banka kontinuirano vrši ublažavanje operativnog rizika, što podrazumeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou, kroz utvrđivanje mera za minimiziranje operativnog rizika koje podrazumevaju:

- definisanje limita izloženosti;
- definisanje limita i praćenje ključnih indikatora rizika;
- sprovođenje procesa samoprocenjivanja;
- definisanje i primena mera za ublažavanje operativnih rizika;
- sistem fizičkih kontrola;
- Plan za obezbeđenje kontinuiteta poslovanja i
- Plan oporavka aktivnosti u slučaju katastrofa.

Praćenje i kontrola operativnog rizika podrazumeva praćenje usklađenosti poslovanja sa definisanim sistemom limita, a u cilju održavanja operativnog rizika na nivou prihvaćenom definisanim rizičnim profilom Banke, kao i praćenje i monitoring realizacije mera. Praćenje i kontrola operativnog rizika su uspostavljeni i integrisani u sve poslovne aktivnosti Banke i na svim nivoima upravljanja operativnim rizikom, kao i nezavisna kontrola procene adekvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema upravljanja operativnim rizikom.

Banka je uspostavila proces praćenja i izveštavanja o efektima realizacije primenjenih mera i tehnika ublažavanja operativnog rizika kroz redovno izveštavanje nadležnih odbora i organa, kao i jasnu podelu odgovornosti, definisanje pravila o učestalosti i izveštavanju o sprovođenju usvojenih mera za smanjenje operativnog rizika. Sistem izveštavanja obuhvata pravovremeno izveštavanje o događajima operativnog rizika po vrstama događaja i linijama poslovanja, uzrocima i izvorima nastanka događaja, značajnosti događaja, trendu izloženosti, merama koje nameravaju da se preduzmu ili jesu preduzete u cilju ublažavanja i ograničavanja posledica događaja i aktivnostima koje je Banka poverila trećim licima.

Banka izračunava kapitalni zahtev za operativni rizik u skladu sa regulativom Narodne banke Srbije koristeći pristup osnovnog indikatora.

3.4.4. Rizik likvidnosti

Osnovni cilj upravljanja rizikom likvidnosti je održavanje nivoa likvidnih sredstava, kako bi se uredno i na vreme izmirivale dospele obaveze po bilansnim i vanbilansnim poslovima Banke, odnosno minimiziranje negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke.

Banka je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, poslovne aktivnosti, linije odlučivanja i odgovornosti tako što je jasno razgraničila proces upravljanja rizikom likvidnosti (koji sprovodi nezavisna funkcija nadležna za upravljanje rizicima) i proces podrške upravljanju od procesa preuzimanja rizika likvidnosti.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom ima značajnu i primarnu ulogu u procesu upravljanja rizikom likvidnosti, u okviru svoje nadležnosti, u redovnim i vanrednim uslovima poslovanja. Takođe, u procesu upravljanja rizikom likvidnosti ulogu imaju i ostale organizacione jedinice Banke, čije odluke mogu uticati na izloženost pomenutom riziku.

Osnovna načela upravljanja rizikom likvidnosti:

- spremnost da se odgovori dospelim obavezama, kroz održavanje minimalnog nivoa likvidne aktive;
- održavanje usklađenosti između priliva i odliva sredstava kroz limitiranje valutne i ročne neusklađenosti potraživanja i obaveza;
- utvrđivanje planiranih aktivnosti u slučaju nastanka nepredviđenih događaja (kriza likvidnosti).

Identifikacija rizika likvidnosti podrazumeva analiziranje svih indikatora koji dovode do nastanka i povećanja rizika likvidnosti, kao i praćenje nivoa raspoloživih likvidnih sredstava (rezervi likvidnosti) i razmatranje vrste i visine izvora sredstava, kroz procenu stabilnosti depozita.

Proces merenja rizika likvidnosti obuhvata procenu tekuće i buduće izloženosti riziku likvidnosti i vrši se primenom regulatorno i interno definisanih metoda i modela:

- Regulatorni pristup – primena pokazatelja likvidnosti, užeg pokazatelja likvidnosti i pokazatelja pokrića likvidnom aktivom;
- Interni pristup – primena GAP i racio analize, stres testiranje (analiza osetljivosti i scenario analiza) i simulacije.

U cilju upravljanja rizikom likvidnosti uspostavljen je sistem praćenja limita. Regulatorno definisani limiti likvidnosti, koje Banka poštuje, odnose se na održavanje pokazatelja likvidnosti i užeg pokazatelja likvidnosti u periodu od 1 dana, 3 dana i proseka za mesec dana i pokazatelja pokrića likvidnom aktivom koji Banka održava na nivou koji nije niži od definisanog limita izloženosti riziku likvidnosti.

Prilikom definisanja limita izloženosti riziku likvidnosti sagledava se više aspekata rizika likvidnosti, uzimajući u obzir ograničavajući negativan efekat na finansijski rezultat i kapital Banke, limitirajući valutnu i ročnu neusklađenost. Banka je definisala interne standarde za upravljanje rizikom likvidnosti, koji se odnose na definisani interni limit pokazatelja likvidnosti, užeg pokazatelja likvidnosti i pokazatelja pokrića likvidnom aktivom, limite gepova likvidnosti, limite koncentracije izvora finansiranja, identifikaciju i kvantifikaciju indikatora ranog upozorenja nastanka krize likvidnosti.

Praćenje i kontrola rizika likvidnosti podrazumeva praćenje usklađenosti poslovanja sa definisanim sistemom limita, a u cilju održavanja rizika likvidnosti na nivou prihvaćenom definisanim rizičnim profilom Banke, kao i praćenje i monitoring realizacije mera. Praćenje i kontrola rizika likvidnosti su uspostavljeni i integrisani u sve poslovne aktivnosti Banke i na svim nivoima upravljanja rizikom likvidnosti, kao i nezavisna kontrola procene adekvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema upravljanja rizikom likvidnosti.

U cilju održavanja rizika likvidnosti na nivou prihvaćenom definisanim rizičnim profilom, Banka primenjuje tehnike i mere ublažavanja rizika likvidnosti u uslovima kada izloženost riziku likvidnosti teži gornjoj granici definisanoj rizičnim profilom Banke. Tehnike koje Banka primenjuje odnose se na održavanje dovoljnog nivoa rezervi likvidnosti, odnosno utrživih likvidnih sredstava u značajnijim valutama, diversifikaciju izvora finansiranja prema ročnosti i valuti, smanjenje koncentracije izvora finansiranja prema sektorskoj strukturi, a u cilju formiranja stabilne baze izvora sredstava.

Banka ima uspostavljen sistem izveštavanja o riziku likvidnosti, koji obuhvata procenu i analizu izloženosti riziku likvidnosti, usklađenost sa eksternim i internim limitima, rezultate stres test analize i predlog mera, kao i rezultate sprovedenog testiranja Plana upravljanja likvidnošću u kriznim situacijama.

3.4.5. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Banka vodi politiku koja obezbeđuje da ukupan negativan uticaj na prihod i kapital Banke od neto otvorenih pozicija kamatno osetljive aktive i obaveza ne premašuje prihvatljive nivoe. Usklađenost neto otvorene pozicije prati se na nivou Odbora za upravljanje aktivom i pasivom, čime se obezbeđuje poštovanje usvojenih limita. S obzirom na okruženje i okolnosti u kojima posluje, Banka primenjuje konzervativan i ekonomičan pristup u upravljanju kamatnim rizikom.

Cilj upravljanja kamatnim rizikom je očuvanje ekonomske vrednosti kapitala Banke, uz minimiziranje negativnih efekata promene kamatnih stopa na finansijski rezultat, za pozicije koje se vode u bankarskoj knjizi.

Banka je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, poslovne aktivnosti, linije odlučivanja i odgovornosti tako što je jasno razgraničila proces preuzimanja kamatnog rizika od procesa upravljanja istim.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom ima značajnu i primarnu ulogu u procesu upravljanja kamatnim rizikom, u okviru svojih nadležnosti. Takođe, u procesu upravljanja kamatnim rizikom ulogu imaju i ostale organizacione jedinice Banke, čije odluke mogu uticati na izloženost pomenutom riziku.

Osnovni principi upravljanja kamatnim rizikom Banke su:

- održavanje nivoa kamatnog rizika, koji omogućava minimiziranje negativnog uticaja promene kamatnih stopa na tržištu, kao i održavanje minimalno zahtevane margine kamatnih stopa;

- limitiranje ročne i valutne neusklađenosti u cilju očuvanja ekonomske vrednosti kapitala, odnosno minimiziranja negativnih efekata promena kamatnih stopa na izloženost kamatnom riziku;
- optimizacija cene koštanja izvora uz prilagođavanje i opreznost prilikom formiranja konkurentnih kamatnih stopa na proizvode Banke.

Identifikacija kamatnog rizika podrazumeva analiziranje svih indikatora i faktora koji dovode do nastanka i povećanja izloženosti kamatnom riziku, kao i vrsta kamatnog rizika kojima je Banka izložena.

Merenje kamatnog rizika predstavlja kvantitativnu i kvalitativnu procenu izloženosti kamatnom riziku i vrši se primenom internih modela GAP-a i racio analize, ekonomske vrednosti kapitala, neto sadašnje vrednosti i stres testiranja.

Ublažavanje kamatnog rizika Banka sprovodi kontinuirano kroz održavanje rizika na prihvatljivom nivou za definisani profil rizika, kao i utvrđivanjem i primenom adekvatnih mera i tehnika. U procesu upravljanja kamatnim rizikom Banka primenjuje sistem internih limita. Banka pri definisanju limita izloženosti kamatnom riziku uzima u obzir više aspekata kamatnog rizika, ograničavajući negativan efekat na finansijski rezultat i ekonomsku vrednost kapitala.

Praćenje i kontrola kamatnog rizika obuhvata održavanje usklađenosti poslovanja sa definisanim sistemom limita, a u cilju održavanja kamatnog rizika na nivou prihvaćenom definisanim rizičnim profilom Banke, kao i praćenje i monitoring realizacije mera. Sistem unutrašnje kontrole kamatnog rizika je integrisan u sve poslovne aktivnosti Banke, kao i nezavisna kontrola procene adekvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema upravljanja kamatnim rizikom.

Banka je uspostavila proces praćenja i izveštavanja o efektima realizacije primenjenih mera i tehnika ublažavanja rizika, koje su usmerene na održavanje usklađenosti kamatno osetljivih pozicija, diversifikaciju izvora finansiranja prema vrsti kamatne stope, ročnosti ili repricing-u i valuti i optimiziranje cene izvora sredstava.

Sistem izveštavanja o izloženosti kamatnom riziku obuhvata procenu i analizu izloženosti kamatnom riziku, usklađenost sa internim limitima, rezultate stres test analize i predloge mera.

3.4.6. Rizik zemlje

Cilj upravljanja rizikom zemlje je da se obezbedi minimalna izloženost kroz adekvatno merenje rizika zemlje primenom usvojene metodologije i definisanih limita izloženosti prema zemljama ili grupi zemalja na osnovu usvojenih merila rizičnosti, odnosno na osnovu utvrđenog rejtinga zemlje, kao i primenom prihvatljivih sredstava ublažavanja datog rizika.

Identifikacija rizika zemlje podrazumeva analizu svih indikatora koji dovode do nastanka i povećanja rizika zemlje, a sprovode se na nivou pojedinačnog plasmana i celokupnog portfolija.

Preduslov za ostvarivanje definisanih ciljeva upravljanja rizikom zemlje je postojanje adekvatne i ažurne baze podataka u kojoj se beleže informacije o zemlji sedišta i prebivališta klijenta od strane poslovnih sektora.

Merenje rizika zemlje se zasniva na eksternim kreditnim rejtinzima zemlje sedišta klijenta, na osnovu kojih se plasmani grupišu u određeni nivo rizika.

Postupkom praćenja i kontrole rizika zemlje Banka definiše kako praćenje limita i usvojenih mera za umanjeње rizika zemlje, tako i sam proces kontrole.

Banka ima uspostavljen sistem izveštavanja o riziku zemlje, kojim se blagovremeno izveštava rukovodstvo Banke, nadležni odbori i organizacione jedinice.

3.5. Struktura sistema upravljanja rizicima u Banci

Upravljanje rizicima je povereno sledećim odborima i organizacionim jedinicama:

- Upravnom odboru;
- Odboru za reviziju;
- Izvršnom odboru;
- Kreditnom odboru;
- Odboru za upravljanje aktivom i pasivom;

- Sektoru upravljanja rizicima.

Organi Banke nadležni za upravljanje rizicima zajednički formiraju principe i metodologije upravljanja rizicima na bazi:

- eksternih propisa i odluka koje donose zakonodavna tela, a najvećim delom, Narodna banka Srbije;
- internih procedura vezanih za identifikaciju, merenje, praćenje i kontrolu rizika.

Nadležnosti su utvrđene propisima Narodne banke Srbije, Statutom i drugim internim aktima Banke.

Skupština Banke nadležna je za:

- usvajanje poslovne politike i strategije Banke;
- odlučivanje o povećanju kapitala, odnosno o ulaganjima kapitala u drugu banku ili druga pravna lica, kao i o visini ulaganja u osnovna sredstva Banke.

Upravni odbor nadležan je za:

- usvajanje Strategije upravljanja rizicima, Strategije upravljanja kapitalom i politika upravljanja rizicima, kao i drugih akata definisanih regulativom Narodne banke Srbije;
- uspostavljanje sistema unutrašnjih kontrola u Banci i vršenje nadzora nad njegovom efikasnošću;
- utvrđivanje unutrašnje organizacije, odnosno organizacione strukture Banke koja obezbeđuje podelu dužnosti, nadležnosti i odgovornosti zaposlenih na način kojim se sprečava sukob interesa i obezbeđuje transparentan i dokumentovan proces donošenja i sprovođenja odluka;
- usvajanje politike zarada i ostalih primanja zaposlenih u Banci;
- nadzor nad radom Izvršnog odbora;
- usvajanje tromesečnih izveštaja o upravljanju rizicima;
- usvajanje Plana oporavka;
- usvajanje programa i plana unutrašnje revizije Banke i metodologije njenog rada;
- obezbeđenje sprovođenja procesa interne procene adekvatnosti kapitala i njegove usklađenosti sa strateškim ciljevima.

Odbor za reviziju nadležan je za:

- analiziranje godišnjih izveštaja koji se Upravnom odboru podnose na razmatranje i usvajanje;
- analiziranje i usvajanje predloga strategija i politika upravljanja rizicima, drugih internih akata koja definišu oblast upravljanja rizicima, kao i sistema unutrašnjih kontrola koji se Upravnom odboru podnose na razmatranje i usvajanje;
- najmanje jednom mesečno izveštava Upravni odbor o svojim aktivnostima i utvrđenim nepravilnostima i predlaže način na koji će se one otkloniti;
- predlaže unapređenje politika i procedura upravljanja rizicima i sprovođenja sistema unutrašnjih kontrola.

Izvršni odbor nadležan je za:

- sprovođenje strategije i politika upravljanja rizicima, kao i strategije upravljanja kapitalom Banke usvajanjem procedura za upravljanje rizicima, odnosno za identifikovanje, merenje i procenu rizika, i obezbeđivanje njihove primene i za izveštavanje Upravnog odbora u vezi s tim aktivnostima;
- usvajanje i analiziranje efikasnosti primene procedura za upravljanje rizicima, kojima se bliže definiše proces identifikovanja, merenja i procene rizika i upravljanja rizicima i izveštavanje Upravnog odbora u vezi sa tim aktivnostima;
- sprovođenje plana kontinuiteta poslovanja i plana oporavka aktivnosti u slučaju katastrofa, vršenje njihovog revidiranja u skladu sa poslovnim promenama i kontinuirano testiranje;
- izveštavanje Upravnog odbora o nivou izloženosti rizicima i upravljanju rizicima i odlučivanje, uz prethodnu saglasnost Upravnog odbora, o svakom povećanju izloženosti Banke prema licu povezanom sa Bankom i o tome obaveštava Upravni odbor.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) nadležan je za:

- praćenje izloženosti Banke rizicima koji proizlaze iz strukture njenih bilansnih obaveza, potraživanja i vanbilansnih stavki, predlaganje mera za upravljanje kamatnim rizikom i rizikom likvidnosti, a obavlja i druge poslove utvrđene aktima Banke.

Kreditni odbor nadležan je za:

- odlučivanje o kreditnim zahtevima, kao i postupanjima sa problematičnim potraživanjima u okvirima utvrđenim aktima Banke, analiziranje izloženosti Banke kreditnom, kamatnom i valutnom riziku, analiziranje kreditnog portfolija, a takođe i za predlaganje mera Izvršnom odboru Banke. Obavlja i druge poslove u skladu sa aktima Banke i po nalogu Izvršnog odbora.

Sektor upravljanja rizicima, nezavisna poslovna funkcija nadležna za upravljanje rizicima, koja:

- definiše i predlaže za usvajanje strategiju i politike upravljanja rizicima;
- definiše i predlaže za usvajanje procedure i metodologije upravljanja rizicima;
- razvija modele i metodologije za identifikovanje, merenje, ublažavanje, praćenje i kontrolu rizika;
- identifikuje, meri, ublažava, prati, kontroliše i upravlja rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju;
- izveštava nadležne organe Banke o rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju (Upravni odbor, Odbor za reviziju, Izvršni odbor, Odbor za upravljanje aktivom i pasivom).

Odeljenje kontrole usklađenosti poslovanja nadležno je za:

- identifikaciju, praćenje, procenu i upravljanje rizikom usklađenosti poslovanja Banke;
- najmanje jednom godišnje identifikuje i procenjuje glavne rizike usklađenosti poslovanja Banke i predlaže planove upravljanja tim rizicima, o čemu sastavlja izveštaj koji dostavlja Izvršnom odboru i Odboru za reviziju.

Odeljenje unutrašnje revizije nadležno je za:

- kontinuirano sprovođenje nezavisnog vrednovanja sistema upravljanja rizicima i vršenje redovne procene adekvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema unutrašnjih kontrola.

Funkcija upravljanja rizicima svoje aktivnosti obavlja kroz sledeće organizacione jedinice: Sektor upravljanja rizicima i Sektor analize kreditnog rizika.

Sektor upravljanja rizicima se sastoji od Odeljenja upravljanja kreditnim rizicima i Odeljenja upravljanja nekreditnim rizicima.

Sektor analize kreditnog rizika čine Odeljenje analize kreditnog rizika, Odeljenje upravljanja lošim plasmanima i Odeljenje kreditne administracije.

3.6. Obuhvatnost i karakteristike sistema izveštavanja o rizicima, kao i načina merenja rizika

Sektor upravljanja rizicima identifikuje sve faze upravljanja rizicima, između ostalih i faze merenja i izveštavanja o rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju. Takođe, nadležan je za razvijanje modela i metodologija za merenje rizika, kao i za izveštavanje nadležnih organa Banke.

Banka je uspostavila i adekvatan informacioni sistem koji podrazumeva potpunu informisanost lica uključenih u sistem upravljanja svim pojedinačnim rizicima i odgovarajuće izveštavanje rukovodstva Banke.

3.7. Adekvatnost uspostavljenog sistema upravljanja rizicima Banke

Banka je uspostavila adekvatan sistem upravljanja rizicima u odnosu na svoj rizični profil, sklonost i toleranciju ka rizicima definisanih usvojenom Strategijom upravljanja rizicima i metodologijama, kao i u odnosu na svoju poslovnu politiku i strategiju.

Tokom 2021. godine Banka je poslovala u skladu sa usvojenim limitima, čime je sistem upravljanja rizicima ocenjen kao adekvatan u odnosu na usvojeni rizični profil, poslovnu politiku i strategiju Banke.

3.8. Strateška sklonost ka preuzimanju rizika

Sklonošću Banke ka rizicima smatra se nivo rizika koji Banka namerava da preuzme radi ostvarivanja svoje strategije i politika, dok se tolerancijom prema rizicima smatra najviši prihvatljivi nivo rizika za Banku. Definisana sklonost ka preuzimanju rizika omogućava Banci uvećanje prinosa u odnosu na preuzeti rizik putem optimizacije preuzimanja rizika. Pored postojećeg

odnosa nivoa izloženosti riziku i raspoloživog kapitala za ukupne rizike, planirani rast obima poslovanja u svim segmentima, definisan strategijom i poslovnim planom Banke, takođe predstavlja osnovu za određivanje obima sklonosti ka riziku.

Strateška sklonost ka preuzimanju rizika, odnosno strateški minimalni višak kapitala, definisan je stavom Banke da pokazatelj adekvatnosti internog kapitala ne bude manji od 15%. Kao aktivnost u funkciji realizacije strateških ciljeva Banke utvrđen je i maksimalno prihvatljiv nivo loše aktive.

Takođe, Banka je u funkciji uspostavljanja optimalnog odnosa između uvećanja prinosa i preuzetih rizika definisala i limite za kreditni rizik na nivou internih klasa rizika (grupa klijenata sa sličnim karakteristikama u pogledu kreditnog rizika), kao i limite za kreditni rizik za grupe povezanih lica, zatim limite koji se odnose na koncentraciju izloženosti, limite i indikatore likvidnosti, kao i limite koji se odnose na operativni rizik u skladu sa obimom poslovnih operacija.

3.9. Opis načina na koji se obezbeđuje informisanje organa upravljanja Banke o rizicima

Banka uspostavlja sistem redovnog izveštavanja o izloženosti rizicima i profilu rizičnosti, koji omogućuje relevantnim zaposlenima na svim nivoima u Banci pravovremene, tačne i dovoljno detaljne informacije koje su potrebne za donošenje poslovnih odluka i efikasno upravljanje rizicima, odnosno sigurno i stabilno poslovanje.

Sistem izveštavanja važeći na dan 31.12.2021.

	Mesečno izveštavanje	Kvartalno izveštavanje	Godišnje izveštavanje	Vanredno izveštavanje
Upravni odbor		•	•	•
Izvršni odbor	•	•	•	•
Odbor za reviziju	•	•	•	•
Kreditni odbor	•	•	•	•
ALCO	•	•	•	•
NBS	•	•	•	•

4. KAPITAL BANKE

Kvantitativni podaci o kapitalu Banke obuhvataju:

- Iznos osnovnog i dopunskog kapitala;
- Pregled pojedinačnih elemenata kapitala;
- Odbitne stavke od kapitala;
- Iznos ukupnog kapitala.

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala je dat u Prilogu PI-FIKAP

Ukupni kapital Banke sastoji se u celosti od osnovnog kapitala, odnosno, od osnovnog akcijskog kapitala i pripadajućih odbitnih stavki.

Osnovni akcijski kapital čini akcijski kapital po osnovu običnih akcija, pripadajuća emisona premija, revalorizacione rezerve koje se odnose na osnovna sredstva i ostali nerealizovani dobiti koji se odnose na učešća u kapitalu, kao i rezerve iz dobiti.

Odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala čine nerealizovani gubici, nematerijalna ulaganja, kao i učešća u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru u iznosu preko 10% kapitala tih lica.

Ukupni regulatorni kapital na dan 31.12.2021. godine iznosi 4,016,734 hiljade dinara i sastoji se od osnovnog kapitala.

Sledeća tabela koja prikazuje strukturu kapitala Banke na dan 31.12.2021. godine:

Tabela 1: Struktura kapitala

u 000 RSD

Naziv pozicije	Iznos
Elementi koji se uključuju u osnovni akcijski kapital	4,069,669
Uplaćeni iznos instrumenata osnovnog akcijskog kapitala	2,912,133
Pripadajuća emisiona premija uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala	168,164
Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobiti	711,293
Rezerve iz dobiti	278,079
Odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala	(52,935)
Nerealizovani gubici	(23,468)
Ostala nematerijalna ulaganja umanjena za povezane odložene poreske obaveze	(29,353)
Učešća u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru u iznosu preko 10% kapitala tih lica	(114)
Ukupan osnovni akcijski kapital	4,016,734
Ukupan dodatni osnovni kapital	-
Ukupan osnovni kapital	4,016,734
Ukupan dopunski kapital	-
UKUPNI KAPITAL	4,016,734

5. KAPITALNI ZAHTEVI I INTERNA PROCENA ADEKVATNOSTI KAPITALA

5.1. Regulatorni kapitalni zahtevi i zaštitni slojevi kapitala

Banka izračunava pokazatelje adekvatnosti kapitala (osnovnog akcijskog, osnovnog i ukupnog kapitala) i kapitalne zahteve u skladu sa regulativom Narodne banke Srbije i to za rizikom ponderisane izloženosti za:

- kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja i rizik izmirenja/isporuke po osnovu slobodnih isporuka — primenom standardizovanog pristupa;
- rizik izmirenja/isporuke (osim po osnovu slobodnih isporuka) — primenom standardizovanog pristupa;
- tržišne rizike – primenom standardizovanog pristupa;
- operativni rizik – primenom pristupa osnovnog indikatora;
- rizik prilagođavanja kreditne izloženosti;
- po osnovu prekoračenja limita izloženosti iz knjige trgovanja;
- održava adekvatnost kapitala u skladu sa regulatorno propisanom minimalnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala, uvećanom za kombinovani zaštitni sloj kapitala koji se sastoji iz zaštitnog sloja za očuvanje kapitala (2.5%) i zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik (0.45%) – dok na kraju 2021. godine Banka nije imala kontraciklični zaštitni sloj kapitala.

Banka izračunava tri pokazatelja adekvatnosti kapitala:

- PAK ukupnog kapitala banke (min 11.66% + kombinovani zaštitni sloj kapitala 2.95pp)
- PAK osnovnog kapitala banke (min 8.75% + kombinovani zaštitni sloj kapitala 2.95pp)
- PAK osnovnog akcijskog kapitala banke (min 6.55% + kombinovani zaštitni sloj kapitala 2.95pp)

U sledećoj tabeli je dat pregled strukture kapitalnih zateva Banke u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke na dan 31.12.2021. godine.

Tabela 2: Kapitalni zahtevi po vrstama rizika

u 000 RSD

Izloženosti za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane i rizik izmirenja/ispоруke po osnovu slobodnih isporuka	Iznos izloženosti	Kapitalni zahtev
Države i centralne banke	215,227	17,218
Teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave	16,202	1,296
Banke	1,141,886	91,351
Privredna društva	7,520,397	601,632
Fizička lica	143,041	11,443
Izloženosti obezbedene hipotekama na nepokretnostima	4,324,822	345,986
Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	2,665,699	213,256
Vlasnička ulaganja	1,508	121
Ostale izloženosti	2,154,226	172,338
Rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane i rizik izmirenja/ispоруke po osnovu slobodnih isporuka	18,183,008	1,454,641
Izloženosti tržišnim rizicima		
Izloženost deviznom riziku	678,397	54,272
Izloženost cenovnom riziku po osnovu pozicija u dužničkim hartijama od vrednosti	261,463	20,917
Izloženost cenovnom riziku po osnovu pozicija u vlasničkim hartijama od vrednosti	200,700	16,056
Rizična aktiva po osnovu izloženosti tržišnom riziku	1,140,560	91,245
Rizična aktiva po osnovu izloženosti operativnom riziku	1,518,750	121,500
RIZIČNA AKTIVA	20,842,318	1,667,385

Banka na 31.12.2021. godine nije izdvojila kapitalne zahteve za rizik izmirenja/ispоруke (osim po osnovu slobodnih isporuka), za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti, kao ni po osnovu prekoračenja limita izloženosti iz knjige trgovanja.

Pregled kapitalnih zahteva dat je i u Prilogu Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala (PI-AKB).

U sledećoj tabeli je dat prikaz zaštitnih slojeva kapitala Banke u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke na dan 31.12.2021. godine.

Tabela 3: Zaštitni slojevi kapitala Banke

u 000 RSD

Naziv pozicije	Iznos
Zaštitni sloj za očuvanja kapitala	521,058
Zaštitni sloj kapitala za strukturni sistemski rizik	94,263
Ukupan zahtev za kombinovani zaštitni sloj kapitala	615,321

Ukupan zahtev za kombinovani zaštitni sloj kapitala iznosi 615,321 hiljada dinara i sastoji se od zaštitnog sloja za očuvanje kapitala u iznosu od 2.5% rizične aktive Banke (521,058 hiljada dinara), kao i od zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik u iznosu od 3% ukupnih deviznih i devizno indeksiranih plasmana (94,263 hiljade dinara). Stopa kontracikličnog zaštitnog sloja kapitala za Republiku Srbiju od 0% utvrđena je u skladu sa Odlukom NBS. Banka nije u obavezi da održava zaštitni sloj kapitala za sistemski značajne banke.

5.2. Interna procena adekvatnosti kapitala

Banka je uspostavila proces interne procene adekvatnosti kapitala (u daljem tekstu: ICAAP) u skladu sa svojim rizičnim profilom i tolerancijom prema rizicima, a koji za cilj ima jačanje odnosa između upravljanja rizicima i kapitala Banke, odnosno da obezbedi da Banka raspolaže dovoljnim nivoom kapitala da podrži sadašnje i buduće aktivnosti i pokrije sve materijalno značajne rizike kojima je izložena ili može biti izložena u svom poslovanju. ICAAP je uključen u sistem upravljanja

rizicima i integralni je deo procesa donošenja odluka u Banci, takođe redovno se preispituje i prilagođava, a posebno kada je Banka izložena novim rizicima ili značajnim promenama.

Proces interne procene adekvatnosti kapitala, kao dokumentovan i kontinuiran proces ispunjava sledeće uslove:

1. zasnovan je na identifikaciji i merenju rizika;
2. pruža sveobuhvatnu procenu i praćenje rizika kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju;
3. obezbeđuje adekvatan nivo raspoloživog internog kapitala u skladu sa rizičnim profilom Banke;
4. uključen je u sistem upravljanja Bankom i donošenje odluka;
5. predmet je redovne analize, praćenja i provere.

Faze procesa interne procene adekvatnosti kapitala u Banci obuhvataju:

1. utvrđivanje materijalno značajnih rizika, u skladu sa kvalitativnim i kvantitativnim kriterijumima;
2. obračun iznosa internih kapitalnih zahteva;
3. obračun iznosa stresiranih internih kapitalnih zahteva;
4. određivanje ukupnog internog kapitalnog zahteva;
5. poređenje sledećih elemenata:
 - o kapitala i raspoloživog internog kapitala;
 - o minimalnih kapitalnih zahteva i internih kapitalnih zahteva za pojedinačne rizike;
 - o zbira minimalnih kapitalnih zahteva i ukupnih internih kapitalnih zahteva.

Osnovna načela procesa interne procene adekvatnosti kapitala Banke:

- uspostavljanje procesa interne procene adekvatnosti kapitala Banke u skladu sa ciljevima upravljanja i načelima preuzimanja i upravljanja rizicima;
- identifikovanje, merenje (procena), ublažavanje i praćenje svih rizika kao osnova za procenu adekvatnosti kapitala;
- postavljanje procesa interne procene adekvatnosti kapitala Banke u skladu sa obimom, vrstom i složenošću poslova Banke;
- obezbeđenje raspoloživog internog kapitala u skladu sa rizičnim profilom Banke.

Strateški ciljevi Banke u pogledu upravljanja kapitalom su:

- obezbeđenje dovoljnog nivoa kapitala za usklađenost sa minimalnim regulatornim zahtevima za kapitalom u skladu sa propisima Narodne banke Srbije;
- obezbeđenje dovoljnog nivoa kapitala za podršku sklonosti Banke za preuzimanje rizika i zadovoljenje potreba za internim kapitalom;
- obezbeđenje mogućnosti kontinuiranog nastavka poslovanja, uz obezbeđenje prinosa akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama;
- obezbeđenje jake kapitalne osnove, kao podrške daljem, dugoročno održivom, razvoju poslovanja Banke;
- alokacija kapitala u skladu sa strateškim ciljevima Banke, uključujući optimizaciju prinosa na interni i regulatorni kapital.

Cilj ICAAP-a je jasno određivanje takvog nivoa kapitala koji je dovoljan za pokriće svih rizika kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju. Osnovni cilj procesa procene adekvatnosti internog kapitala jeste poboljšanje veze između rizičnog profila Banke, sistema upravljanja rizicima i dostupnosti kapitala. Od Banke se očekuje implementacija primerenog procesa procene adekvatnosti internog kapitala koji obuhvata sve ključne elemente planiranja i upravljanja kapitalom, kao i obezbeđenje dovoljnog nivoa kapitala u odnosu na identifikovane rizike.

Određivanjem potencijala za pokriće rizika, Banka indirektno postavlja maksimalni nivo rizika koji je spremna da prihvati. Kroz ICAAP se, osim procene internih kapitalnih zahteva, procenjuje i raspoloživi interni kapital. Planiranje raspoloživog internog kapitala osigurava i održavanje takvog nivoa kapitala koji može podržati rast plasmana, budućih izvora sredstava, politiku dividendi u skladu sa Bančinom Strategijom i biznis planom.

Banka sprovodi proces interne procene adekvatnosti kapitala na osnovu interno definisanih metodologija, koje uključuju pristupe koje Banka koristi za izračunavanje minimalnih kapitalnih zahteva saglasno regulativi Narodne banke Srbije i interne metodologije za procenu rizika. Banka kontinuirano procenjuje rizični profil i redovno revidira postupak interne procene adekvatnosti kapitala, istovremeno razvijajući metodologije procene ostalih vrsta rizika kako bi sveobuhvatno upravljanje rizicima na nivou Banke bilo što efikasnije.

Identifikacija rizika i utvrđivanje njihove materijalne značajnosti – Banka je internim metodologijama propisala kvantitativne i kvalitativne kriterijume za utvrđivanje materijalno značajnih rizika uključenih u proces interne procene adekvatnosti kapitala, kao i pristupe analize i utvrđivanja internog kapitala za pojedinačne relevantne rizike. Procenjuje se postojanje svakog od rizika iz registra rizika, primenom usvojenih pristupa. Svi preuzeti rizici mogu se podeliti na materijalno značajne – za koje je potrebno izdvojiti deo kapitala ukoliko su ti rizici merljivi i kapitalno osetljivi, i na rizike koji ne zahtevaju izdvajanje kapitala s obzirom da su procenjeni kao nematerijalni, ili Banka njima upravlja kroz uspostavljeni sistem upravljanja rizicima (rizici koji nisu merljivi i/ili kapitalno osetljivi). Za svaki identifikovani rizik se donosi odluka o tretmanu, koji može biti kvantitativan, odnosno Banka će utvrđivati kapital za pokriće datog rizika, ili kvalitativan, u kojem slučaju Banka neće utvrđivati potreban kapital, ali će imati dobro uspostavljen i dokumentovan sistem za upravljanje ovim rizikom.

U cilju utvrđivanja materijalno značajnih rizika, Banka analizira:

- rizike za koje računa minimalne kapitalne zahteve u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke;
- rizike koji nisu u potpunosti pokriveni minimalnim kapitalnim zahtevima propisanim Odlukom o adekvatnosti kapitala banke (kreditno–devizni rizik, rezidualni rizik, rizik moguće potcenjenosti kreditnog rizika usled primene standardizovanog pristupa, rizik moguće potcenjenosti operativnog rizika usled primene pristupa osnovnog indikatora ili standardizovanog pristupa);
- rizike koji nisu obuhvaćeni minimalnim kapitalnim zahtevima, a materijalno su značajni – rizik likvidnosti, kamatni rizik u bankarskoj knjizi, rizik koncentracije, reputacioni i strateški rizik, rizik ulaganja, rizik od pranja novca i finansiranja terorizma i
- rizike koji nastaju po osnovu spoljnih faktora, a koji uključuju uticaj poslovnog i makroekonomskog okruženja, kao i ostale rizike koji nisu prethodno pomenuti.

Banka kvartalno sprovodi stres testiranje za sve materijalno značajne rizike i za raspoloživi interni kapital. Pod stres testiranjem se podrazumeva procena potencijalnih efekata specifičnih događaja i/ili promena više faktora rizika na kapital i finasijski rezultat Banke. Banka rezultate dobijene po osnovu stres testiranja uzima u obzir u postupku procene i održavanja raspoloživog internog kapitala na odgovarajućem nivou.

Postupak procenivanja adekvatnosti internog kapitala Banke je sastavni deo sistema upravljanja Bankom koji se na kontinuiranoj osnovi sprovodi u skladu sa Strategijom i politikama za upravljanje rizicima, kao i Strategijom upravljanja kapitalom Banke. Uključuje redovno utvrđivanje, merenje i praćenje svih evidentiranih rizika koji mogu imati negativan uticaj na postizanje ciljeva Banke, uključujući strategiju upravljanja rizicima, politike upravljanja rizicima i u skladu sa tim sklonost za preuzimanje rizika.

Banka održava nivo adekvatnosti internog kapitala na način kako je utvrđeno i za regulatorni kapital. U svakom trenutku raspoloživi interni kapital mora biti veći od internog kapitalnog zahteva i zadovoljavati nivo potrebnog pokazatelja adekvatnosti internog kapitala definisanog strategijom Banke. S obzirom da je proces interne procene adekvatnosti kapitala orijentisan na budućnost, Banka procenjuje dovoljnost datog kapitala za naredne periode, prognozira adekvatnost kapitala prema osnovnim i stresnim scenarijima i razvija plan za pribavljanje kapitala ukoliko se to pokaže neophodnim (načini prikupljanja izvora definisani strategijom upravljanja kapitalom). Analiza predstavlja Plan za kapital i integrisana je u proces godišnjeg budžetiranja.

Određivanje ukupnog raspoloživog internog kapitala uključuje i rezultate stresnog testiranja. Takođe, za planiranje regulatornog i raspoloživog internog kapitala vremenski horizont je tri godine.

5.3. Rizik izmirenja/ispоруke i rizik druge ugovorne strane

Rizikom izmirenja/ispоруke i rizikom druge ugovorne strane upravlja se u okviru sistema upravljanja tržišnim i kreditnim rizicima. Okvirom za upravljanje ovim rizicima obuhvaćene su sve transakcije dilerskog poslovanja sa finasijskim instrumentima (trgovanje na organizovanom tržištu i slobodne isporučke). Banka izračunava kapitalni zahtev za rizik izmirenja/ispоруke za transakcije iz knjige trgovanja u vezi sa hartijama od vrednosti, stranim valutama ili robom, izuzev za repo i obrnute repo ugovore i ugovore o davanju i uzimanju u zajam hartija od vrednosti ili robe.

Izloženost riziku izmirenja/ispоруke po osnovu neizmirenih transakcija izračunava se kao razlika između ugovorene cene izmirenja za određenu dužničku ili vlasničku hartiju od vrednosti, valutu ili robu i njene tekuće tržišne vrednosti, samo ukoliko ta razlika predstavlja gubitak za Banku koji nastaje kada je:

- tekuća tržišna cena veća od ugovorene, u slučaju kada Banka prodaje hartiju od vrednosti, valutu ili robu drugoj ugovornoj strani, odnosno
- tekuća tržišna cena niža od ugovorene, u slučaju kada Banka kupuje hartiju od vrednosti, valutu ili robu od druge ugovorne strane.

Banka računa kreditnim rizikom ponderisanu aktivu za rizik izmirenja/ispоруke po osnovu slobodnih isporuka ukoliko je:

- platila hartije od vrednosti, stranu valutu ili robu pre nego što ih je druga ugovorna strana isporučila, ili ih je isporučila, pre nego što ih je druga ugovorna strana platila, ili
- u slučaju transakcija sa inostranstvom, protekao najmanje jedan radni dan od dana kada je Banka izvršila plaćanje odnosno isporuku.

Banka izračunava kapitalni zahtev za rizik druge ugovorne strane po osnovu sledećih pozicija iz knjige trgovanja i bankarske knjige:

- finansijskih derivata;
- kreditnih derivata (iz knjige trgovanja);
- transakcija po osnovu repo i obrnutih repo ugovora;
- transakcija davanja ili uzimanja u zajam hartija od vrednosti ili robe;
- transakcija kreditiranja trgovine hartijama od vrednosti i
- transakcija sa dugim rokom izmirenja.

Vrednost izloženosti po osnovu finansijskih derivata i kreditnih derivata (iz knjige trgovanja) i transakcija sa dugim rokom izmirenja Banka izračunava primenom metoda tekuće izloženosti.

Za računanje vrednosti izloženosti po transakcijama po osnovu repo i obrnutih repo ugovora, davanja ili uzimanja u zajam hartija od vrednosti ili robe i transakcija kreditiranja trgovine hartijama od vrednosti, Banka koristi složeni metod propisan Odlukom o adekvatnosti kapitala banke. Karakteristično za repo transakcije koje Banka obavlja sa Narodnom bankom Srbije je da se kolateral ne može koristiti kao podobno sredstvo kreditne zaštite, s obzirom da je izdavalac kolaterala isti kao i druga ugovorna strana.

Prilikom izračunavanja vrednosti izloženosti primenom metoda tekuće izloženosti, Banka upotrebljava hipotetičke iznose koji predstavljaju odgovarajuće merilo rizika po osnovu ugovora.

Vrednost izloženosti se, u skladu sa metodom tekuće izloženosti, izračunava kao zbir:

- tekuće izloženosti po osnovu svih ugovora čija je vrednost pozitivna, a koja predstavlja tekuću tržišnu vrednost tog ugovora – derivata (za ugovore čija je vrednost negativna, tekuća izloženost jednaka je nuli) i
- potencijalne buduće kreditne izloženosti (*potential future exposure* – PFE) u periodu preostalom do datuma dospeća ugovorne obaveze, koja se dobija kada se nominalna hipotetička vrednost glavnice svakog ugovora na dan izračunavanja pomnoži odgovarajućim koeficijentom volatilnosti (*add-on*).

U postupku interne procene adekvatnosti kapitala (ICAAP) Banka vrši obračun raspoloživog internog kapitala i raspoređuje ga na pojedinačne materijalno značajne rizike za koje izdvaja odgovarajuće interne kapitalne zahteve. Interni kapital za rizik druge ugovorne strane – ukoliko ga Banka u postupku procene materijalne značajnosti rizika identifikuje kao materijalno značajan – alocira se u sastavu jedinstvenog internog kapitala za kreditni rizik.

Kreditni limiti za izloženosti riziku druge ugovorne strane se definišu u okviru sveobuhvatnog procesa definisanja limita prema drugim ugovornim stranama sa kojima Banka obavlja poslovne transakcije koje podležu ovoj vrsti rizika (finansijski i kreditni derivati, repo i reverse repo transakcije, transakcije davanja ili uzimanja u zajam hartija od vrednosti ili robe, transakcije kreditiranja trgovine hartijama od vrednosti, transakcije s dugim rokom izmirenja).

Izloženosti Banke riziku druge ugovorne strane prikazane su u sledećoj tabeli:

Tabela 4: Rizik druge ugovorne strane

u 000 RSD

Pozicija	Neto izloženost
Valutni SWAP sa NBS	11,765
	11,765

5.4. Kreditni rizik

U analizi i proceni kreditnog rizika Banka koristi dva paralelna pristupa: interni i regulatorni. Interni sistem rejtinga nije samo instrument za oblikovanje pojedinačnih odluka i procenjivanje nivoa rizika pojedinačnog plasmana, već predstavlja osnovu za analizu portfolija, podršku prilikom odobravanja plasmana, kao i u postupku obezvređenja plasmana i procene rezervisanja za gubitke po vanbilansnim pozicijama u cilju rangiranja nivoa rizičnosti plasmana i iskazivanja realne vrednosti potraživanja. Interni sistem rejtinga podleže redovnoj reviziji i unapređenju. U analizi kreditnog rizika, pored internog sistema rejtinga, Banka koristi i načela propisana regulativom Narodne banke Srbije, koja zahtevaju klasifikaciju svakog plasmana na osnovu propisanih kriterijuma.

Banka dospela nenaplaćena potraživanja definiše kao sva potraživanja koja nisu naplaćena u roku dospeća (po osnovu glavnog duga, kamata i naknada, kao i intervencije po garancijama, avalima i ostalim oblicima jemstva, nedozvoljena prekoračenja na računima klijenata i ostale dospеле obaveze klijenata). Dospelim nenaplaćenim potraživanjem Banka smatra:

- situaciju kada dužnik kasni u izmirenju svojih obaveza više od 90 dana od dana dospeća obaveze, po bilo kojoj materijalno značajnoj obavezi (pod materijalno značajnim obavezama podrazumeva se iznos koji je veći od 1% ukupnih bilansnih izloženosti Banke, njenog matičnog ili podređenih društava prema dužniku, isključujući izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja, ali ne manje od 1,000 dinara za dužnika iz klase izloženosti prema fizičkim licima, odnosno 10,000 dinara za ostale dužnike);
- Banka je, na osnovu procene finansijskog stanja, odnosno kreditne sposobnosti dužnika, procenila da dužnik neće moći da izmiri svoje obaveze prema Banci (glavnice, kamate, naknade) u celosti bez realizacije sredstva obezbeđenja, nezavisno od toga da li dužnik svoje obaveze izmiruje blagovremeno ili ne;
- procenjeno da je malo verovatno da će dužnik u potpunosti izmiriti svoje obaveze prema Banci, ne uzimajući u obzir mogućnost realizacije instrumenta kreditne zaštite;
- utvrđen iznos obezvređenja procenom na individualnoj ili grupnoj osnovi, osim za potraživanja kod kojih se taj iznos ne može identifikovati na nivou pojedinačnog potraživanja u grupi;
- delimični ili potpuni individualni otpisi ili otpusti potraživanja (glavnice i kamate) od dužnika;
- kamata u visini tromesečnog iznosa (i više) pripisana dugu, kapitalizovana, refinansirana, ili je njeno plaćanje odloženo;
- realizacija sredstava obezbeđenja, osim menice, od strane drugih poverilaca;
- restrukturiranje potraživanja koje je posledica pogoršanja finansijskog stanja dužnika, uz umanjenje ili prolongiranje roka vraćanja obaveza;
- otvoren proces stečaja, likvidacije ili neke vrste finansijskog restrukturiranja dužnika (započet postupak izrade Unapred pripremljenog plana reorganizacije, započet postupak izrade Sporazumnog finansijskog restrukturiranja);
- neprekidna blokada duže od 60 dana;
- prodaja potraživanja.

Banka redovno procenjuje obezvređenje bilansne aktive i verovatne gubitke po vanbilansnim stavkama izloženim kreditnom riziku. Procenjivanje obezvređenja (ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama) se vrši u skladu sa zahtevima MSFI 9 – Finansijski instrumenti, MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva i MSFI 7 – Finansijski instrumenti: Obelodanjivanje. Osnovni cilj je propisivanje kriterijuma evidentiranja porasta rizika, a na osnovu kojih se može izvršiti realna procena sredstava, kapitala i prihoda Banke.

Ukoliko postoje objektivni dokazi da su finansijski instrumenti obezvređeni, odnosno da Banka u ugovorenim rokovima ili iznosima neće biti u mogućnosti da naplati svoja potraživanja, sadašnja vrednost budućih novčanih tokova ne odlikava realno stvarnu vrednost finansijskih instrumenata, odnosno da će isti biti manji od njihove knjigovodstvene vrednosti, vrši se obračun obezvređenja takvog plasmana radi svođenja na nadoknadivu (realnu) vrednost.

Procena postojanja objektivnog dokaza obezvređenja vrši se u sledećim situacijama:

- finansijsko stanje dužnika ukazuje na znatne probleme u njegovom poslovanju:
 - dužnik se nalazi u statusu neizvršenja obaveza;
 - dužnik kasni u izmirenju obaveza prema zaposlenima ili neredovno izvršava obaveze po osnovu poreza i doprinosa za socijalno osiguranje zaposlenih u značajnom iznosu, pri čemu se značajnim iznosom smatra

- neizmirenje ovih obaveza preko 50% rashoda bruto zarada prema poslednjim raspoloživim godišnjim finansijskim izveštajima;
- značajno (preko 50% na godišnjem nivou) i kontinuirano smanjenje poslovnih prihoda u prethodne dve godine;
 - kapital dužnika je značajno smanjen (preko 50%) usled gubitaka tokom prethodna dva perioda izveštavanja;
 - postoji zahtev dužnika za izmene uslova otplate plasmana i/ili za hitno finansiranje;
- neizmirenje obaveza, učestalo kašnjenje u otplati kamata i/ili glavnice ili neispunjavanje drugih ugovornih odredaba:
 - najkasnije kada je dužnik u docnji 90 dana po osnovu bilo kog plasmana (zajmovi, krediti i investicije koje se drže do dospeća);
 - problematičan kredit podrazumeva stanje ukupnog preostalog duga pojedinačnog kredita (uključujući i iznos docnje);
 - po osnovu koga je dužnik je u docnji preko 90 dana u odnosu na inicijalni datum dospeća u materijalno značajnom iznosu po osnovu plaćanja kamate ili glavnice;
 - po kome je kamata u visini tromesečnog iznosa (i viša) pripisana dugu, kapitalizovana, refinansirana ili je njeno plaćanje odloženo;
 - po kome je dužnik u docnji manje od 90 dana, ali je Banka procenila da je sposobnost dužnika da otplati dug pogoršana i da je otplata duga u punom iznosu dovedena u pitanje;
 - Banka je bitno promenila uslove otplate potraživanja usled finansijskih poteškoća dužnika u odnosu na prvobitno ugovorene u smislu:
 - promene uslova pod kojima je plasman odobren, a koje dužnik nije u mogućnosti da ispuni zbog finansijskih teškoća i koje ne bi bile odobrene da dužnik nije u finansijskim teškoćama (smanjenje kamatne stope, otpis dela glavnice, otpis dela obračunate kamate i promene datuma dospeća glavnice i/ili kamate);
 - potpuno ili delimično refinansiranje plasmana, koje ne bi bilo odobreno da dužnik nije u finansijskim teškoćama;
 - izostanak postupanja Banke prema dužniku u finansijskim teškoćama, na koje Banka u skladu sa ugovorom ima pravo;
 - izvesno je pokretanje stečajnog postupka nad dužnikom ili pokretanje druge vrste finansijske reorganizacije:
 - dužnik je u blokadi računa duže od 60 dana u kontinuitetu na dan procene;
 - nad dužnikom je pokrenut predstečajni postupak, ili je u toku stečajni postupak nad bilo kojom strateški značajnom članicom ekonomske celine kojoj pripada dužnik;
 - ispunjeni su razlozi za pokretanje stečajnog postupka nad dužnikom koji su definisani zakonom kojim se uređuje stečaj;
 - dužnik je u postupku pripreme plana reorganizacije / poverioci su prihvatili predloženi plan reorganizacije / dužnik posluje po usvojenom planu reorganizacije;
 - dužnik je u postupku sporazumnog finansijskog restrukturiranja u skladu s relevantnim propisom.

Formiranje obezvređenja bilansne aktive i verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama na individualnom nivou predlaže Sektor upravljanja rizicima, a analizira i usvaja Izvršni odbor Banke.

Prilikom procene obezvređenja na pojedinačnoj osnovi, iznosi koji se očekuju da će biti naplaćeni u budućnosti zavise od procene nadoknadivosti potraživanja. Mogući obim gubitka utvrđuje se na osnovu najsvežijih informacija. Procena nadoknadivosti potraživanja se vrši na osnovu faktora kao što su:

1. finansijski položaj dužnika (kreditna sposobnost) uključujući realističnu procenu, na osnovu finansijskih i poslovnih informacija, verovatnoće budućih novčanih tokova,
2. kvaliteta i realizacije fer vrednosti kolaterala, troškova u vezi sa realizacijom kolaterala, kao i
3. urednosti u dosadašnjem servisiranju obaveza.

Prilikom obračuna obezvređenja bilansne aktive i verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama, ukoliko se radi o plasmanima kod kojih se očekuju prilivi u dugom roku, obavezno se koriste diskontovane vrednosti očekivanih novčanih tokova u budućnosti.

Ukoliko se radi o plasmanima kod kojih se očekivani novčani tokovi nalaze u okviru kratkog roka, svođenje očekivanih budućih novčanih tokova na sadašnju vrednost putem diskontovanja može se vršiti na osnovu nominalne knjigovodstvene vrednosti.

Ukoliko se koristi promenljiva kamatna stopa diskontovanje se vrši po efektivnoj kamatnoj stopi koja je dobijena uzimajući u obzir osnovu utvrđivanja kamatne stope na dan analize i maržu rizika određenog plasmana (tekuća efektivna kamatna stopa na dan na koji se vrši diskontovanje).

Potraživanja i potencijalne obaveze za koje ne postoje objektivni indikatori da su obezvređena, kao i ona za koje je na osnovu individualne procene utvrđeno da nisu obezvređena, uključuju se u grupe potraživanja (finansijskih sredstava) sa sličnim karakteristikama u pogledu rizika. Obezvređenje se procenjuje grupno po svim plasmanima kod kojih nije identifikovan objektivni dokaz obezvređenja i nalaze se u nivou 1 – standard klijenti i u nivou 2 – klijenti sa identifikovanim povećanjem kreditnog rizika, kao i potraživanja po osnovu provizija i drugih potraživanja koja nemaju elemente za svođenje na sadašnju vrednost.

Banka koristi sledeće metode za grupisanje radi kolektivnog procenjivanja obezvređenja bilansne aktive i verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama:

- interne klase kreditnog rizika,
- vrsta plasmana,
- vrsta dužnika,
- urednost u izmirenju obaveza.

Ukoliko se za klijente za koje se vrši individualno procenjivanje kao rezultat dobije da nije potrebno izvršiti obezvređenje, obezvređenja bilansne aktive odnosno verovatni gubitak po vanbilansnim stavkama za takvu izloženost se obračunava primenom utvrđenog procenta obezvređenja definisane grupe kojoj bi se izloženost pridružila.

Obezvređenje potraživanja za računovodstvene potrebe je verovatnoća ponderisane procene kreditnih gubitaka (tj. sadašnja vrednost svih manjkova gotovine) tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta, dok je sam manjak gotovine razlika između tokova gotovine koji pripadaju Banci po ugovoru i tokova gotovine koje Banka očekuje da primi.

Specifična prilagođavanja za kreditni rizik uključuju deo iznosa prilagođavanja za kreditni rizik koji se odnosi na sledeće gubitke:

- gubitke za instrumente merene po fer vrednosti koji predstavljaju obezvređenje po osnovu kreditnog rizika u skladu sa MSFI 9 standardom,
- gubitke nastale kao rezultat tekućih ili prošlih događaja koji utiču na pojedinačno značajnu izloženost ili izloženosti koje nisu pojedinačno značajne, a procenjuju se na pojedinačnoj ili grupnoj osnovi,
- gubitke za koje istorijsko iskustvo i trenutno dostupni podaci ukazuju na to da je gubitak nastao, ali Banka još nije upoznata s tim koja pojedinačna izloženost je pretrpela te gubitke.

Za specifična prilagođavanja za kreditni rizik i njihova ukidanja koja se evidentiraju direktno kroz bilans uspeha – ovo ukidanje obezvređenja vrši se preko prihoda u bilansu uspeha.

Obračun obezvređenja bilansne aktive

Banka vrši procenu obezvređenja potraživanja kao pojedinačnu i grupnu procenu. Svi klijenti se grupišu na osnovu interno propisane metodologije bazirane na sistemu internog rejtinga Banke.

Postupak procene obezvređenja se vrši na pojedinačnom nivou, kada postoje objektivni dokazi o postojanju obezvređenja kredita, za svaki pojedinačno značajan plasman sa statusom neizmirivanja obaveza (nivo 3) – default-a (loša aktiva, interna klasa rizika 8 prema internom sistemu rejtinga), a na grupnom nivou za plasmane kod kojih nije identifikovan objektivni dokaz obezvređenja (nivoi 1 i 2) i koji nisu pojedinačno značajni sa statusom default-a (nivo 3).

Iznos obezvređenja se pojedinačno procenjuje kao razlika između knjigovodstvene vrednosti i sadašnje vrednosti očekivanih budućih novčanih tokova, utvrđene diskontovanjem očekivanih priliva po kreditu, primenom prvobitno ugovorene efektivne kamatne stope konkretnog kredita. Kod intervencija po garancijama i drugim oblicima jemstva, sadašnja vrednost se utvrđuje diskontovanjem očekivanih priliva primenom prosečne godišnje zakonske zatezne kamatne stope.

Obezvređenje na grupnoj osnovi procenjuje se za svaku grupu posebno, imajući u vidu njihove slične karakteristike u pogledu kreditnog rizika.

Za sektor privrede i stanovništva, Banka obračunava očekivane kreditne gubitke (obezvređenje) na sledeći način:

$$ECL = \sum_{t=1}^T (EAD_t * MPD_t * LGD_t * DF_t)$$

ECL	Expected credit loss (očekivani kreditni gubitak)
EAD	Exposure at default (izloženost u trenutku default-a)
MPD	Marginal Probability of default (marginalna verovatnoća default-a)
LGD	Loss given default (gubitak u slučaju default-a klijenta)
DF	EIR based discount factor (diskontni faktor zasnovan na EKS)

Navedena formula koristi se za izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka (obezvređenja) u nivou 1 i 2, uz respektovanje vremenskog horizonta. U skladu sa MSFI 9 standardom, Banka obračunava obezvređenje i za izloženosti prema Republici Srbiji, Narodnoj banci Srbije i za druge izloženosti sa ponderom kreditnog rizika nula, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, izuzev izloženosti po osnovu obavezne rezerve i sličnih izloženosti po osnovu kojih očekivani kreditni gubici teže nuli. Za obračun obezvređenja prema Republici Srbiji, Narodnoj banci Srbije i drugim izloženostima sa ponderom kreditnog rizika nula, Banka koristi podatke o vrednosti PD od eksterne rejting agencije Moody's, kao i vrednost bazelskog LGD (45%).

Obračun rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama

Utvrđivanje pojedinačnog verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama (potencijalnim obavezama – plativih i činidbenih garancija, akreditiva, avala i drugih vanbilansnih stavki) vrši se kada se proceni da postoji dovoljno izvesno očekivanje da će doći do odliva sredstava za izmirenje potencijalne obaveze i dužnik se nalazi u nivou 3. Takođe, za nivoe 1 i 2, Banka utvrđuje procenu verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama za sve vanbilansne stavke, uključujući i neiskorišćene preuzete obaveze. Način obezvređenja vanbilansnih stavki za nivo 1 i nivo 2 je isti kao kod obezvređenja bilansnih potraživanja, osim u delu priznavanja EAD-a. Kod procene verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama, Banka umanjuje izloženost za faktor konverzije (CCF). U skladu sa MSFI 9 standardom, Banka je na osnovu iskustva obračunala faktore kreditne konverzije (CCF), koji predstavljaju verovatnoću konverzije vanbilansnih izloženosti u bilansne i zaključila da ne raspolaže dovoljnim brojem istorijskih podataka za definisanje CCF. Zbog toga, Banka koristi najbolju aproksimaciju CCF, a to su faktori konverzije definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banke Narodne banke Srbije. Za neiskorišćene preuzete obaveze, za koje je Banka ugovorila безусловnu otkazivost ugovora, ili mogućnost otkaza ugovorene obaveze ako klijent prekrši ugovorene kovenante, Banka ne obračunava rezervisanja po osnovu neiskorišćenih preuzetih obaveza. Verovatni gubitak po vanbilansnim stavkama priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspeha.

U sledećim tabelama dat je pregled ukupnog i prosečnog iznosa izloženosti po klasama izloženosti i kategorijama izloženosti. Prosečan iznos izloženosti obračunat je na bazi stanja ukupne izloženosti na dan 31.12.2021. i 30.06.2021. godine.

Tabela 5: Iznos izloženosti po klasama pre tehnika ublažavanja

u 000 RSD

Klasa	Rizična bilansna aktiva		Rizične vanbilansne stavke		Vanbilansne stavke po kojima ne može doći do plaćanja	
	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno
Države i centralne banke	10,587,698	6,734,492	-	1,175,660	5,470,495	2,735,310
Teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave	81,011	125,070	-	-	-	-
Javna administrativna tela	-	-	-	-	-	-
Međunarodne razvojne banke	-	-	-	-	-	-
Međunarodne organizacije	-	-	-	-	-	-
Banke	3,165,175	2,866,248	11,706	258,397	-	-
Privredna društva	6,784,734	6,253,959	8,527,525	7,621,770	55,708,964	57,683,766
Fizička lica	184,511	186,690	52,168	49,057	17,312,019	18,054,098
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	5,087,243	5,487,435	803,372	731,062	-	-
Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	1,769,258	1,122,185	204,656	160,290	2,512,134	2,515,442
Visokorizične izloženosti	-	-	-	-	-	-
Pokrivene obveznice	-	-	-	-	-	-
Sekjuritizovane pozicije	-	-	-	-	-	-
Banke i priv.društva sa kratkoročnim kreditnim rejtingom	-	-	-	-	-	-
Ulaganja u otvorene investicione fondove	-	-	-	-	-	-
Vlasnička ulaganja	1,508	1,732	-	-	-	-
Ostale izloženosti	6,385,999	6,656,091	684,099	842,782	5,986,912	6,108,979
Ukupno	34,047,137	29,433,903	10,283,525	10,839,017	86,990,524	87,097,596

5.4.1. Geografska raspodela izloženosti

Tabela 6: Izloženosti prema državama i centralnim bankama

u 000 RSD

	Rizična bilansna aktiva		Rizične vanbilansne stavke		Vanbilansne stavke po kojima ne može doći do plaćanja	
	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno
Vojvodina	-	-	-	-	-	-
Beograd	10,444,214	6,589,234	-	1,175,660	5,470,495	2,735,310
Šumadija i Zapadna Srbija	-	-	-	-	-	-
Južna i Istočna Srbija	-	-	-	-	-	-
Kosovo i Metohija	-	-	-	-	-	-
Srbija - ukupno	10,444,214	6,589,234	-	1,175,660	5,470,495	2,735,310
Irak	143,484	145,259	-	-	-	-
Ukupno	10,587,698	6,734,492	-	1,175,660	5,470,495	2,735,310

Tabela 7: Izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave

u 000 RSD

	Rizična bilansna aktiva		Rizične vanbilansne stavke		Vanbilansne stavke po kojima ne može doći do plaćanja	
	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno
Vojvodina	-	-	-	-	-	-
Beograd	-	23,524	-	-	-	-
Šumadija i Zapadna Srbija	81,011	101,546	-	-	-	-
Južna i Istočna Srbija	-	-	-	-	-	-
Kosovo i Metohija	-	-	-	-	-	-
Ukupno	81,011	125,070	-	-	-	-

Tabela 8: Izloženosti prema bankama

u 000 RSD

	Rizična bilansna aktiva		Rizične vanbilansne stavke		Vanbilansne stavke po kojima ne može doći do plaćanja	
	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno
Vojvodina	17,354	14,526	-	-	-	-
Beograd	1,171,444	951,832	11,706	258,397	-	-
Šumadija i Zapadna Srbija	-	3	-	-	-	-
Južna i Istočna Srbija	-	-	-	-	-	-
Kosovo i Metohija	-	-	-	-	-	-
Srbija - ukupno	1,188,798	966,361	11,706	258,397	-	-
Italija	715,393	638,804	-	-	-	-
Tunis	1,182	1,153	-	-	-	-
Austrija	889,040	1,044,075	-	-	-	-
Nemačka	-	-	-	-	-	-
Rusija	367,854	213,837	-	-	-	-
Ostalo	2,907	2,017	-	-	-	-
Ukupno	3,165,175	2,866,248	11,706	258,397	-	-

Tabela 9: Izloženosti prema privrednim društvima

u 000 RSD

	Rizična bilansna aktiva		Rizične vanbilansne stavke		Vanbilansne stavke po kojima ne može doći do plaćanja	
	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno
Vojvodina	1,012,904	794,018	2,670,915	2,252,830	3,406,784	3,091,539
Beograd	5,533,788	5,137,136	5,022,599	4,751,771	41,672,953	44,241,830
Šumadija i Zapadna Srbija	205,015	183,651	723,340	502,314	8,630,619	8,710,530
Južna i Istočna Srbija	27,894	107,736	110,671	114,855	974,447	615,774
Kosovo i Metohija	5,128	8,415	-	-	828,954	828,897
Srbija - ukupno	6,784,730	6,230,956	8,527,525	7,621,770	55,513,757	57,488,570
Rusija	-	-	-	-	102,788	102,781
Nemačka	-	-	-	-	-	-
Engleska	1	1	-	-	-	-
Bosna i Hercegovina	-	-	-	-	52,419	52,416
Crna Gora	-	-	-	-	-	-
Tunis	-	23,001	-	-	-	-
Ostalo	3	2	-	-	40,000	40,000
Ukupno	6,784,734	6,253,959	8,527,525	7,621,770	55,708,964	57,683,766

Tabela 10: Izloženosti prema fizičkim licima

u 000 RSD

	Rizična bilansna aktiva		Rizične vanbilansne stavke		Vanbilansne stavke po kojima ne može doći do plaćanja	
	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno
Vojvodina	8,227	8,879	1,543	964	2,989,614	3,237,654
Beograd	113,766	110,190	45,205	42,988	12,151,424	11,859,436
Šumadija i Zapadna Srbija	61,127	66,304	2,669	2,360	1,608,795	1,605,422
Južna i Istočna Srbija	1,210	991	2,752	2,744	134,900	917,489
Kosovo i Metohija	168	319	-	-	-	-
Srbija - ukupno	184,497	186,683	52,168	49,057	16,884,734	17,620,002
Ostalo	14	7	-	-	427,285	434,096
Ukupno	184,511	186,690	52,168	49,057	17,312,019	18,054,098

Tabela 11: Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima

u 000 RSD

	Rizična bilansna aktiva		Rizične vanbilansne stavke		Vanbilansne stavke po kojima ne može doći do plaćanja	
	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno
Vojvodina	1,427,602	1,336,073	10,000	8,464	-	-
Beograd	3,281,818	3,791,268	711,833	643,669	-	-
Šumadija i Zapadna Srbija	370,965	349,582	29,813	29,895	-	-
Južna i Istočna Srbija	6,857	10,513	51,727	49,034	-	-
Kosovo i Metohija	-	-	-	-	-	-
Ukupno	5,087,243	5,487,435	803,372	731,062	-	-

Tabela 12: Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza

u 000 RSD

	Rizična bilansna aktiva		Rizične vanbilansne stavke		Vanbilansne stavke po kojima ne može doći do plaćanja	
	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno
Vojvodina	7,533	7,781	361	361	169,946	169,962
Beograd	1,758,190	1,112,478	203,711	159,345	1,320,434	1,320,854
Šumadija i Zapadna Srbija	3,378	1,771	584	584	1,021,384	1,024,256
Južna i Istočna Srbija	157	155	-	-	369	369
Kosovo i Metohija	-	-	-	-	-	-
Ukupno	1,769,258	1,122,185	204,656	160,290	2,512,134	2,515,442

Tabela 13: Vlasnička ulaganja

u 000 RSD

	Rizična bilansna aktiva		Rizične vanbilansne stavke		Vanbilansne stavke po kojima ne može doći do plaćanja	
	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno
Vojvodina	-	-	-	-	-	-
Beograd	527	536	-	-	-	-
Šumadija i Zapadna Srbija	-	-	-	-	-	-
Južna i Istočna Srbija	981	1,197	-	-	-	-
Kosovo i Metohija	-	-	-	-	-	-
Srbija - ukupno	1,508	1,732	-	-	-	-
Belgija	-	-	-	-	-	-
Ukupno	1,508	1,732	-	-	-	-

Tabela 14: Ostale izloženosti

u 000 RSD

	Rizična bilansna aktiva		Rizične vanbilansne stavke		Vanbilansne stavke po kojima ne može doći do plaćanja	
	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno
Vojvodina	8,849	9,330	-	-	850,251	853,306
Beograd	6,375,988	6,553,154	683,699	842,335	4,963,766	5,087,697
Šumadija i Zapadna Srbija	5	4	399	447	172,895	167,976
Južna i Istočna Srbija	-	91,868	-	-	-	-
Kosovo i Metohija	-	-	-	-	-	-
Srbija - ukupno	6,384,842	6,654,357	684,099	842,782	5,986,912	6,108,979
Engleska	1,155	1,733	-	-	-	-
Ostalo	2	2	-	-	-	-
Ukupno	6,385,999	6,656,091	684,099	842,782	5,986,912	6,108,979

5.4.2. Raspodela izloženosti po sektorima i privrednim granama

Tabela 15: Izloženosti prema bankama

u 000 RSD

	Rizična bilansna aktiva		Rizične vanbilansne stavke		Vanbilansne stavke po kojima ne može doći do plaćanja	
	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno
Banke u zemlji i ostalo monetarno poslovanje	17,749	15,831	-	235,135	-	-
Osiguranje	38,811	27,201	11,706	23,262	-	-
Strane banke	3,103,923	2,818,524	-	-	-	-
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga, osiguranju i penzijskim fondovima	4,692	4,691	-	-	-	-
Ukupno	3,165,175	2,866,248	11,706	258,397	0	0

Tabela 16: Izloženosti prema privrednim društvima

u 000 RSD

	Rizična bilansna aktiva		Rizične vanbilansne stavke		Vanbilansne stavke po kojima ne može doći do plaćanja	
	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	20,802	10,402	-	-	67,492	67,488
Rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom i slične aktivnosti	957,916	612,184	705,474	1,005,553	11,959,354	11,782,726
Snabdevanje električnom energijom, gasom i parom	329,174	523,889	143,087	143,105	-	-
Građevinarstvo	2,657,975	2,444,423	4,945,200	3,991,642	15,454,022	15,392,827
Trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala	877,250	934,173	1,155,297	860,810	4,497,065	4,493,555
Saobraćaj i skladištenje, usluge smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	1,099,398	833,949	600,339	584,248	2,780,139	2,731,632
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti, administrativne i pomoćne uslužne delatnosti	158,396	213,313	687,200	752,305	1,397,279	1,259,162
Strana pravna lica	4	23,003	-	-	216,254	216,242
Ostalo	683,818	658,623	290,928	284,107	19,337,360	21,740,133
Ukupno	6,784,734	6,253,959	8,527,525	7,621,770	55,708,964	57,683,766

Tabela 17: Izloženosti prema fizičkim licima

u 000 RSD

	Rizična bilansna aktiva		Rizične vanbilansne stavke		Vanbilansne stavke po kojima ne može doći do plaćanja	
	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno	ukupno	prosečno
Domaća fizička lica	162,931	166,367	34,425	33,954	13,487,409	13,110,472
Strana fizička lica	14	7		-	279,889	279,882
Preduzetnici	10,356	11,070	487	459	30,767	22,127
Rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom i slične aktivnosti	2,330	2,148	969	530	45,732	63,537
Snabdevanje električnom energijom, gasom i parom	1	-	-	-	-	-
Građevinarstvo	835	1,620	3,830	4,350	84,106	967,122
Trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala	3,079	2,448	2,623	2,582	19,328	19,326
Saobraćaj i skladištenje, usluge smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	509	610	4,132	2,564	83,276	41,638
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti, administrativne i pomoćne uslužne delatnosti	4,451	2,416	5,701	4,619	26,440	91,276
Ostalo	6	3	-	-	3,255,072	3,458,719
Ukupno	184,511	186,690	52,168	49,057	17,312,019	18,054,098

5.4.3. Raspodela izloženosti po preostalom roku do dospeća

Tabela 18: Izloženost po preostalom roku do dospeća

u 000 RSD

Klasa	Rizična bilansna aktiva	Rizične vanbilansne stavke	Vanbilansne stavke po kojima ne može doći do plaćanja
Države i centralne banke	10,587,698	-	5,470,495
dospela potraživanja	55	-	470,495
do 90 dana	4,999,857	-	5,000,000
od 91 do 180 dana	-	-	-
od 181 dana do 1 godine	-	-	-
preko 1 godine	4,748,219	-	-
bez roka	839,567	-	-
Teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave	81,011	-	-
dospela potraživanja	81,011	-	-
do 90 dana	-	-	-
od 91 do 180 dana	-	-	-
od 181 dana do 1 godine	-	-	-
preko 1 godine	-	-	-
bez roka	-	-	-
Banke	3,165,175	11,706	-
dospela potraživanja	543	-	-
do 90 dana	-	-	-
od 91 do 180 dana	38,105	11,706	-
od 181 dana do 1 godine	1,995	-	-

preko 1 godine	-	-	-
bez roka	3,124,532	-	-
Privredna društva	6,784,734	8,527,525	55,708,964
dospela potraživanja	1,588,804	684,193	26,088,849
do 90 dana	1,059,935	1,004,421	763,522
od 91 do 180 dana	415,793	152,482	186,898
od 181 dana do 1 godine	1,458,764	2,163,339	3,987,602
preko 1 godine	2,175,154	4,485,427	11,182,802
bez roka	86,283	37,664	13,499,291
Fizička lica	184,511	52,168	17,312,019
dospela potraživanja	22,092	2,370	2,860,182
do 90 dana	2,831	1,435	66,105
od 91 do 180 dana	5,663	1,003	61,754
od 181 dana do 1 godine	15,456	4,781	764,571
preko 1 godine	120,331	5,066	1,187,265
bez roka	18,139	37,513	12,372,143
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	5,087,243	803,372	-
dospela potraživanja	1,135,639	-	-
do 90 dana	193,781	60,555	-
od 91 do 180 dana	2,138	35,632	-
od 181 dana do 1 godine	237,009	136,444	-
preko 1 godine	3,518,675	570,741	-
bez roka	-	-	-
Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	1,769,258	204,656	2,512,134
dospela potraživanja	1,036,187	173,650	2,401,711
do 90 dana	-	9,051	43,941
od 91 do 180 dana	146	8,644	-
od 181 dana do 1 godine	68,629	6,717	-
preko 1 godine	663,644	5,153	65,935
bez roka	652	1,441	547
Vlasnička ulaganja	1,508	-	-
dospela potraživanja	1,331	-	-
do 90 dana	-	-	-
od 91 do 180 dana	-	-	-
od 181 dana do 1 godine	-	-	-
preko 1 godine	-	-	-
bez roka	177	-	-
Ostale izloženosti	6,385,999	684,099	5,986,912
dospela potraživanja	75,884	649,875	514,273
do 90 dana	-	788	22,101
od 91 do 180 dana	57	19,360	-
od 181 dana do 1 godine	2,320	12,322	63,018
preko 1 godine	10,052	233	519,472
bez roka	6,297,687	1,521	4,868,048
Ukupno	34,047,137	10,283,525	86,990,524

5.4.4. Raspodela izloženosti po kojima su utvrđena prilagođavanja za kreditni rizik

Tabela 19: Izloženosti za koje su utvrđena specifična prilagođavanja za kreditni rizik po sektorima i privrednim granama

u 000 RSD

	Bilansna aktiva kod koje su izvršena specifična prilagođavanja za kreditni rizik	Stanje specifičnih prilagođavanja za kreditni rizik bilansne aktive	Prihodi/(rashodi) od indirektnih otpisa plasmana	Potraživanja u docnji	Vanbilansna aktiva kod koje su izvršena specifična prilagođavanja za kreditni rizik	Stanje specifičnih prilagođavanja za kreditni rizik vanbilansne aktive	Prihodi/(rashodi) od rezervisanja
Preduzetnici	52,393	3,463	1,826	1,726	29,617	970	(0)
Domaća fizička lica	745,446	49,727	(24,663)	12,535	34,593	514	-
Strana fizička lica	14	1	302	16	-	-	-
Banke u zemlji i ostalo monetarno posredovanje	17,742	44	(25,102)	572	-	-	(3,677)
Osiguranje	114,585	274	401	133	-	-	10
Pomoćne i ostale delatnosti u pružanju finansijskih usluga, osiguranju i penzijskim fondovima	466,656	2,754	934	1,922	2,593	13	4
Strane banke	3,103,923	7,779	17,031	6	-	-	-
Strana pravna lica	143,667	3,646	9,671	6	-	-	-
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	25,521	189	43	423	-	-	-
Rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom i slične aktivnosti	2,547,958	118,856	(27,276)	51,420	90,228	454	1,408
Snabdevanje električnom energijom, gasom i parom	362,134	18,396	(13,298)	43	122,572	197	(47)
Gradevinarstvo	5,549,369	178,218	(81,725)	149,583	2,363,302	9,531	1,429
Trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala	1,629,762	63,729	(31,477)	38,340	883,431	6,281	(3,516)
Saobraćaj i skladištenje, usluge smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	1,531,364	15,352	6,665	11,877	243,976	877	(144)
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti, administrativne i pomoćne uslužne delatnosti	632,902	14,566	(90)	5,279	563,141	1,343	(912)
Ostalo	9,735,638	3,418	16,084	14,744	31,022	38	40
Ukupno	26,659,074	480,412	(150,675)	288,626	4,364,475	20,219	(5,405)

Tabela 20: Izloženosti za koje su utvrđena specifična prilagođavanja za kreditni rizik po geografskoj distribuciji

u 000 RSD

	Bilansna aktiva kod koje su izvršena specifična prilagođavanja za kreditni rizik	Stanje specifičnih prilagođavanja za kreditni rizik bilansne aktive	Prihodi/(rashodi) od indirektnih otpisa plasmana	Potraživanja u docnji	Vanbilansna aktiva kod koje su izvršena specifična prilagođavanja za kreditni rizik	Stanje specifičnih prilagođavanja za kreditni rizik vanbilansne aktive	Prihodi/(rashodi) od rezervisanja
Vojvodina	2,463,080	39,666	(16,962)	30,832	767,313	846	2,049
Beograd	21,313,202	413,987	(170,668)	248,340	3,108,626	18,349	(7,443)
Šumadija i Zapadna Srbija	721,496	17,513	8,736	6,937	358,141	601	203
Južna i Istočna Srbija	36,119	513	9,023	745	130,395	423	(215)
Kosovo i Metohija	5,296	134	199	1,752	-	-	-
Srbija - ukupno	24,539,193	471,813	(169,673)	288,606	4,364,475	20,219	(5,405)
Italija	715,393	1,793	1,680	-	-	-	-
Tunis	1,182	3	4,261	-	-	-	-
Austrija	889,040	2,228	10,985	-	-	-	-
Rusija	367,854	922	1,803	-	-	-	-
Irak	143,484	3,644	264	-	-	-	-
Singapur	2,907	7	-	-	-	-	-
Ostalo	20	2	3	20	-	-	-
Ukupno	26,659,074	480,412	(150,675)	288,626	4,364,475	20,219	(5,405)

Tabela 21: Promene opštih i specifičnih prilagođavanja za kreditni rizik u 2021. godini

u 000 RSD

Klasa	Početno stanje	Povećanje tokom perioda	Smanjenje tokom perioda	Ostala prilagođavanja	Direktan otpis	Završno stanje
Specifična prilagođavanja za kreditni rizik bilansne aktive	343,825	708,909	(572,322)	-	-	480,412
Specifična prilagođavanja za kreditni rizik vanbilansne aktive	16,749	33,102	(29,632)	-	-	20,219
Opšta prilagođavanja za kreditni rizik bilansne aktive	-	-	-	-	-	-
Opšta prilagođavanja za kreditni rizik vanbilansne aktive	-	-	-	-	-	-
Ukupno	360,574	742,011	(601,954)	-	-	500,631

5.4.5. Raspodela izloženosti po kategorijama klasifikacije

Tabela 22: Izloženosti prema kategorijama klasifikacije

u 000 RSD

Klasa	Bilansna aktiva	Vanbilansne stavke
Države i centralne banke	143,708	-
A	-	-
B	-	-
V	-	-
G	143,484	-
D	224	-
Teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave	81,011	-
A	-	-
B	81,011	-
V	-	-
G	-	-
D	-	-

Banke	3,165,175	11,706
A	94,728	-
B	1,866,908	11,706
V	1,203,493	-
G	-	-
D	45	-
Privredna društva	6,684,120	8,527,525
A	367,464	1,469,081
B	3,009,446	4,378,722
V	3,040,972	2,595,658
G	181,655	84,064
D	84,584	-
Fizička lica	184,492	52,168
A	78,742	24,180
B	47,993	17,209
V	43,750	6,850
G	10,338	2,934
D	3,669	995
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	5,087,243	803,372
A	1,899,790	262,044
B	1,374,205	445,098
V	1,345,070	28,408
G	468,178	67,821
D	-	-
Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	1,769,258	204,656
A	60	26,163
B	-	-
V	901,513	-
G	478,896	60,468
D	388,790	118,024
Vlasnička ulaganja	1,508	-
A	-	-
B	-	-
V	-	-
G	1,281	-
D	227	-
Ostale izloženosti	94,326	684,099
A	74,517	693
B	5,313	22,888
V	408	630,649
G	9,256	29,869
D	4,833	-
Ukupno	17,210,842	10,283,525

5.4.6. Obračun kapitalnog zahteva za kreditni rizik

Banka koristi kreditne rejtinge izabrane agencije za eksterni kreditni rejting (AEKR). Kao AEKR čije rejtinge Banka koristi izabrana je Moody's Investor Service Ltd. AEKR rejtingi se koriste za izloženosti prema državama i centralnim bankama, kao i prema bankama ukoliko se radi o stranim licima. Postupak pridruživanja kreditnog rejtinga određenom licu vrši se

automatski, kroz odgovarajuću aplikaciju, na osnovu čega se lica raspoređuju u odgovarajući kreditni kvalitet, a u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke.

Raspoređivanje kreditnih rejtinga izabrane agencije za rejting u odgovarajuće nivoe kreditnog kvaliteta vrši se u skladu sa sledećom tabelom:

Tabela 23: Mapiranje kreditnih rejtinga u nivoe kreditne kvalitete

Dugoročni kreditni rejting	Kreditni kvalitet
Aaa	1
Aa1	1
Aa2	1
Aa3	1
A1	2
A2	2
A3	2
Baa1	3
Baa2	3
Baa3	3
Ba1	4
Ba2	4
Ba3	4
B1	5
B2	5
B3	5
Caa1	6
Caa2	6
Caa3	6
Ca	6
C	6
Nerangirano	6

U narednoj tabeli nalazi se prikaz iznosa izloženosti pre i posle primene tehnika ublažavanja kreditnog rizika za klase izloženosti za koje Banka primenjuje rejtinge AEKR u obračunu kreditnim rizikom ponderisanih izloženosti.

Tabela 24: Izloženosti prema bankama prema nivoima kreditnog kvaliteta

u 000 RSD

Kreditni kvalitet	Ponder rizika (u %)	Ukupan iznos izloženosti pre primene tehnika ublažavanja rizika	Ukupan iznos izloženosti nakon primene tehnika ublažavanja rizika
1	0	-	-
<i>od čega: bez kreditnog rejtinga podobne agencije za rejting</i>		-	-
2	20	2,758,328	2,758,328
<i>od čega: bez kreditnog rejtinga podobne agencije za rejting</i>		2,758,328	2,758,328
3	50	-	-
<i>od čega: bez kreditnog rejtinga podobne agencije za rejting</i>		-	-
4	100	51,806	51,806
<i>od čega: bez kreditnog rejtinga podobne agencije za rejting</i>		51,806	51,806
5	150	366,747	366,747
<i>od čega: dospela nenaplaćena potraživanja</i>		-	-
Ukupno		3,176,881	3,176,881

5.5. Tržišni rizici

Banka je izložena riziku promene kursa međuvalutnih parova na pozicijama bankarske i knjige trgovanja (deviznom riziku), kao i promeni cene vlasničkih i dužničkih hartija od vrednosti koje se vode u knjizi trgovanja (cenovnom riziku).

Za potrebe obračuna kapitala za pokriće izloženosti tržišnim rizicima Banka primenjuje standardizovani pristup.

Banka sve svoje aktivnosti raspoređuje u one koji se evidentiraju u knjizi trgovanja (koje su izložene cenovnim rizicima) i koje pripadaju bankarskoj knjizi. Knjiga trgovanja sadrži pozicije u finansijskim instrumentima koje Banka drži s namerom trgovanja, ili radi zaštite pozicija u drugim finansijskim instrumentima koji se vode u toj knjizi i za koje ne postoje ograničenja da se njima trguje, niti postoje ograničenja da se ove pozicije zaštite od rizika, kao i plasmane koji su pribavljani radi ostvarivanja dobiti iz razlike između nabavne i prodajne cene, odnosno na osnovu drugih promena cena u kratkom vremenskom periodu. Pozicije u knjizi trgovanja evidentiraju se dnevno po fer vrednosti.

Kapitalni zahtev za tržišne rizike jednak je zbiru:

1) kapitalnih zahteva za poslovne aktivnosti iz knjige trgovanja, i to:

- kapitalnog zahteva za cenovni rizik;

2) kapitalnih zahteva za sve poslovne aktivnosti, i to:

- kapitalnog zahteva za devizni rizik;
- kapitalnog zahteva za robni rizik.

Banka preuzima dve vrste cenovnog rizika za koje obračunava kapitalne zahteve u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke:

- *opšti cenovni rizik;*
- *specifični cenovni rizik.*

Sa stanovništa vrste izloženosti koje nose cenovni rizik, a za koje Banka izračunava kapitalni zahtev, Banka preuzima dve vrste rizika:

- cenovni rizik po osnovu vlasničkih hartija od vrednosti;
- cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti.

Pri izračunavanju kapitalnog zahteva za cenovni rizik, neto pozicija u svakoj pojedinačnoj hartiji od vrednosti raspoređenoj u knjizi trgovanja, izračunava se kao razlika između duge i kratke pozicije u toj hartiji, uz netiranje samo u slučaju identične hartije.

Za potrebe izračunavanja kapitalnog zahteva za cenovni rizik pozicije u finansijskim derivatima prikazuju se kao kombinacija dugih i kratkih pozicija u hartijama od vrednosti koje su predmet ugovora i/ili hipotetičkih dugih i kratkih pozicija.

Za izračunavanje opšteg cenovnog rizika dužničkih hartija od vrednosti Banka primenjuje metod dospeća.

Kapitalni zahtev se izračunava odvojeno za svaku pojedinačnu valutu, a ukupni kapitalni zahtev za opšti cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti jednak je zbiru kapitalnih zahteva za svaku pojedinačnu valutu.

Banka sve neto pozicije u dužničkim hartijama od vrednosti raspoređuje u klase i zone dospeća – prema preostalom periodu do dospeća (odnosno prema periodu preostalom do sledećeg određivanja kamatne stope za hartije od vrednosti sa promenljivom stopom) i kuponskoj (kamatnoj) stopi.

Svaka pozicija se množi odgovarajućim ponderom za tu klasu dospeća. Za svaku klasu dospeća posebno se sabiraju sve ponderisane duge pozicije i sve ponderisane kratke pozicije.

Kapitalni zahtevi za cenovni rizik po osnovu vlasničkih hartija od vrednosti izračunavaju se odvojeno za svaku zemlju i za svaku valutu.

Banka izračunava neto (dugu ili kratku) poziciju u svakoj vlasničkoj hartiji od vrednosti. Banka može da netira duge i kratke pozicije u vlasničkim hartijama od vrednosti samo ukoliko se te hartije od vrednosti smatraju identičnim hartijama od vrednosti.

Banka ima neznatnu izloženost cenovnom riziku, što oslikava i učešće knjige trgovanja u ukupnim poslovima Banke koje iznosi 5,15% na kraju 2021. godine.

Banka sprovodi stresno testiranje u cilju merenja i procene uticaja promene ključnih faktora na rizike knjige trgovanja. Stresno testiranje knjige trgovanja obuhvata merenje izloženosti Banke tržišnim rizicima u knjizi trgovanja i sprovodi se u odnosu na događaje i promene koje se realno mogu očekivati, odnosno zasniva se na projekciji i proceni očekivanih događaja i događaja čija je verovatnoća realna, kao i događaja čija je verovatnoća dešavanja manja, ali efekti značajni.

Banka računa kapitalni zahtev za devizni rizik ako je zbir ukupne neto otvorene devizne pozicije i apsolutne vrednosti neto otvorene pozicije u zlatu veći od 2% kapitala Banke. U obračun neto otvorene devizne pozicije uključuju se sledeći elementi:

- neto spot pozicije, koja predstavlja razliku između devizne imovine (umanjene za obezvređenje) i deviznih obaveza u toj valuti (uključujući i nedospеле kamate), odnosno razliku između imovine i obaveza u zlatu;
- neto forvard pozicije, koja predstavlja razliku između svih iznosa koji će biti primljeni i svih iznosa koji će biti plaćeni po osnovu valutnih forvard ugovora (ili forvard ugovora na zlato), uključujući i valutne fjučers ugovore (ili fjučers ugovore na zlato) i glavnicu valutnih svopova koja nije uključena u spot poziciju;
- neopozivih garancija, nepokrivenih akreditiva i sličnih vanbilansnih stavki na osnovu kojih će Banka morati da izvrši plaćanje, a postoji verovatnoća da ta sredstva neće moći da nadoknadi;
- neto delta ekvivalenta svih valutnih opcija i opcija na zlato i
- tržišne vrednosti opcija koje nisu ni valutne opcije ni opcije na zlato, a čiji je predmet ugovora iskazan u stranoj valuti.

U strukturi valutne izloženosti dominantno mesto zauzima izloženost u valuti EUR. Izloženost deviznom riziku se tokom 2021. godine kretala u okviru definisanih limita, a prosečan pokazatelj deviznog rizika je iznosio oko 8,69%.

Banka redovno sprovodi stres testiranje deviznog rizika kojim procenjuje uticaj promene ključnih faktora na izloženost deviznom riziku, kapital i finansijski rezultat Banke, kao i investicione jedinice i swap transakcije.

Banka je razvila prilagođeni interni pristup u cilju utvrđivanja potrebnog internog kapitala za pokriće deviznog rizika, za čiju primenu nije tražila dozvolu Narodne banke Srbije. Minimalne kapitalne zahteve za ove rizike, Banka obračunava koristeći standardizovani pristup.

Banka nema pozicije koje podležu obračunu kapitala za pokriće robnog rizika i rizika pozicije u opcijama.

5.6. Operativni rizik

Banka za potrebe obračuna kapitala za pokriće izloženosti operativnom riziku primenjuje pristup osnovnog indikatora.

Osnov obračuna po datom pristupu je trogodišnji prosek indikatora izloženosti, obračunatog na osnovu relevantnih neto prihoda, pomnožen stopom kapitalnog zahteva od 15%. Indikator izloženosti se računa na osnovu podataka iz revidiranih godišnjih finansijskih izveštaja.

Relevantan indikator za merenje kapitala za pokriće operativnog rizika predstavljaju neto prihodi od kamata i nekamatni neto prihod kao:

- prihodi i rashodi od kamata;
- prihodi od dividendi i učešća;
- prihodi i rashodi od naknada i provizija;
- dobici i gubici po osnovu prodaje hartija od vrednosti;
- prihodi i rashodi od promene vrednosti hartija od vrednosti;
- prihodi i rashodi od kursnih razlika;
- ostali prihodi iz redovnog poslovanja.

U izračunavanje indikatora izloženosti ne uključuju se:

- rashodi indirektnih otpisa plasmana bilansnih potraživanja;
- rashodi rezervisanja za vanbilansne pozicije;
- ostali rashodi iz redovnog poslovanja (npr. troškovi poveravanja poslova trećim licima);
- realizovani dobici/gubici od prodaje finansijske imovine koja nije namenjena trgovanju;

- ostali prihodi koji ne potiču iz redovnog poslovanja Banke.

Ukoliko je za bilo koju od prethodne tri godine indikator izloženosti bio negativan ili jednak nuli, taj iznos se ne uključuje u izračunavanje trogodišnjeg proseka, već se prosek izračunava kao odnos zbira pozitivnih vrednosti indikatora izloženosti i broja godina u kojima su ostvarene pozitivne vrednosti tog indikatora.

Tabela 25: Izloženosti operativnom riziku

u 000 RSD

	2019	2020	2021	Prosek	Kapitalni zahtev
Iznos indikatora izloženosti	764,360	736,296	929,349	810,002	121,500
Ukupno	697,510	736,296	929,349	810,002	121,500

5.7. Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi

U skladu sa MSFI 9, finansijska sredstva se klasifikuju u jednu od dve navedene kategorije prilikom početnog priznavanja: finansijska sredstva vrednovana po amortizovanom trošku ili finansijska sredstva vrednovana po fer vrednosti.

Finansijsko sredstvo se priznaje po amortizovanom trošku ako su sledeća dva kriterijuma zadovoljena: sredstva se odnose na poslovni model čiji je cilj da se naplaćuju ugovoreni novčani tokovi i ugovoreni uslovi pružaju osnov za naplatu na određene datume novčanih tokova koji su isključivo naplata glavnice i kamate na preostalu glavnici. Sva ostala sredstva se vrednuju po fer vrednosti. Dobici i gubici po osnovu vrednovanja finansijskih sredstava po fer vrednosti se priznaju u bilansu uspeha, izuzev ulaganja u instrumente kapitala sa kojima se ne trguje, gde MSFI 9 dopušta, pri inicijalnom priznavanju, kasnije nepromenljivi izbor da se sve promene fer vrednosti priznaju u okviru ostalih dobitaka i gubitaka u izveštaju o ukupnom rezultatu. Iznos koji tako bude priznat u okviru izveštaja o ukupnom rezultatu neće moći kasnije da se prizna u bilansu uspeha.

Finansijska sredstva koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat (Fair Value through Other Comprehensive Income – FVOCI) su finansijska sredstva koja su pribavljena radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova (glavnice i kamate) i prodaje.

Finansijska sredstva koje se vode po fer vrednosti kroz ostali rezultat inicijalno se iskazuju po fer vrednosti korigovanoj za transakcione troškove. Naknadno procenjivanje (na dan bilansiranja) vrši se takođe po fer vrednosti. Efekti promene fer vrednosti evidentiraju se kroz ostali rezultat (revalorizacione rezerve). Nakon prestanka priznavanja sredstva akumulirani efekti promene vrednosti reklasifikuju se iz ostalog rezultata u bilans uspeha. Očekivani kreditni gubici priznaju se u okviru ostalog rezultata, a efekti promene priznaju se u bilansu uspeha.

Finansijska sredstva koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha (Fair Value through Profit&Loss – FVTPL) su sredstva koja su pribavljena radi prodaje/trgovanja i sredstva koja ne zadovoljavaju SPPI¹ kriterijume.

Finansijska sredstva koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha inicijalno se iskazuju po fer vrednosti. Naknadno procenjivanje (na dan bilansiranja) vrši se takođe po fer vrednosti. Efekti promene fer vrednosti evidentiraju se kroz bilans uspeha. Krediti u dinarima za koje je ugovorena zaštita od rizika, ugovaranjem rasta cena na malo ili valutne klauzule, revalorizuju se u skladu sa konkretnim ugovorom za svaki kredit. Revalorizaciona kamata ili kursna razlika po osnovu preračuna u ugovorenoj stranoj valutu, prikazuje se kao prihod ili rashod u bilansu uspeha.

Kupovina ili prodaja izloženosti u vidu vlasničkih ulaganja, koja zahteva prenos sredstava u roku koji je utvrđen propisima ili konvencijama na datom tržištu, priznaje se na datum trgovanja (ili datum izmirivanja), odnosno na datum kada se Banka obaveže da će kupiti ili prodati sredstvo (ili na datum kada Banka primi kupljeno ili prenese prodato sredstvo).

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu na dan bilansa stanja se bazira na kotiranim tržišnim cenama ponude ili tražnje, bez umanjavanja po osnovu transakcionih troškova.

Fer vrednost finansijskih instrumenata koji nisu kotirani na aktivnom tržištu se određuje korišćenjem odgovarajućih tehnika vrednovanja, koje obuhvataju tehnike neto sadašnje vrednosti, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje tržišne cene i ostale relevantne modele. Kada tržišni inputi nisu dostupni, određuju se procenjivanjima koja uključuju određeni stepen rasuđivanja u proceni fer vrednosti. Modeli procene odslikavaju trenutno stanje na tržištu na datum merenja i ne moraju predstavljati uslove na tržištu pre ili nakon datuma merenja. Stoga se tehnike vrednovanja revidiraju periodično kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

¹ Solely Payments of Principal and Interest

Banka vlasnička ulaganja koja pripadaju bankarskoj knjizi, a koja su stečena iz strateških razloga evidentira u okviru bilansne klase Investicije u zavisna društva. Vlasnička ulaganja koja su stečena radi ostvarivanja dugoročnih prinosa od ulaganja u vidu dividende evidentiraju se kao ostale investicije.

Investicije u zavisna društva i ostale investicije koja nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu izuzete su od vrednovanja po tržišnoj vrednosti i iskazane su po nabavnoj vrednosti, umanjenoj za obezvređenje.

Tabela 26: Struktura izloženosti prema nameri ulaganja

u 000 RSD

Vrsta izloženosti	Iznos
Investicije u zavisna društva i ostale investicije	477
<i>koji se kotiraju na berzi</i>	-
<i>ostala učešća i ulozi</i>	477
Hartije od vrednosti po fer vrednosti kroz ostali rezultat	1,108
<i>koji se kotiraju na berzi</i>	1,108
<i>ostala učešća i ulozi</i>	-
Ukupno	1,586

Tabela 27: Vrednost izloženosti

u 000 RSD

Vrsta izloženosti	Knjigovodstvena vrednost	Fer vrednost	Tržišna vrednost
Investicije u zavisna društva i ostale investicije	477	477	-
<i>koji se kotiraju na berzi</i>	-	-	-
<i>ostala učešća i ulozi</i>	477	477	-
Hartije od vrednosti po fer vrednosti kroz ostali rezultat	1,108	1,108	1,031
<i>koji se kotiraju na berzi</i>	1,108	1,108	1,031
<i>ostala učešća i ulozi</i>	-	-	-
Ukupno	1,586	1,586	1,031

Tabela 28: Realizovani i nerealizovani gubici

u 000 RSD

Vrsta izloženosti	Ukupno realizovani i nerealizovani dobiti/(gubici) perioda	Realizovani dobiti/(gubici) perioda	Nerealizovani dobiti/(gubici) perioda	Ukupan revalorizacioni i dobitak/(gubitak)	Iznos revalorizacionog gubitka uključen u osnovni akcijski kapital	Iznos revalorizacionog gubitka uključen u odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala
Investicije u zavisna društva i ostale investicije	-	-	-	-	-	-
<i>koji se kotiraju na berzi</i>	-	-	-	-	-	-
<i>ostala učešća i ulozi</i>	-	-	-	-	-	-
Hartije od vrednosti po fer vrednosti kroz ostali rezultat	23,468	-	23,468	23,468	663	22,805
<i>koji se kotiraju na berzi</i>	23,468	-	23,468	23,468	663	22,805
<i>ostala učešća i ulozi</i>	-	-	-	-	-	-
Ukupno	23,468	-	23,468	23,468	663	22,805

5.8. Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi

Izloženost ovoj vrsti rizika zavisi od odnosa kamatno osetljive aktive i kamatno osetljive pasive.

Banka upravlja sledećim vidovima kamatnog rizika:

- rizik vremenske neusklađenosti dospeća i ponovnog određivanja cena (repricing risk);
- rizik krive prinosa (yield curve risk) – kome je izložena usled promene oblika krive prinosa;
- bazni rizik (basis risk) – kome je izložena zbog različitih referentnih kamatnih stopa kod kamatno osetljivih pozicija sa sličnim karakteristikama što se tiče dospeća ili ponovnog određivanja cena;
- rizik opcija (optionality risk) – kome je izložena zbog ugovorenih opcija – kredita s mogućnošću prevremene otplate, depozita s mogućnošću prevremenog povlačenja i drugo.

Osnovni cilj upravljanja kamatnim rizikom je održavanje prihvatljivog nivoa izloženosti kamatnom riziku sa aspekta uticaja na finansijski rezultat kao i na ekonomsku vrednost Banke, vođenjem adekvatne politike ročne usklađenosti perioda ponovnog formiranja kamatne stope, usklađivanja odgovarajućih izvora sa plasmanima prema vrsti kamatne stope i ročnosti, kao i projekcijom kretanja krive prinosa na inostranom i domaćem tržištu. Prevedashodno, Banka upravlja marginom internog prinosa kroz cenu kredita i depozita, fokusirajući se na kamatnu maržu.

Analiza rizika kamatne stope zasniva se na modelu analize dispariteta (GAP analizi) kamatno osetljivih bilansnih i vanbilansnih stavki aktive i pasive Banke koji se vrši za svaku značajnu valutu i ukupno po ostalim valutama.

Raspoređivanje kamatno osetljivih bilansnih i vanbilansnih stavki aktive i pasive Banke u definisane ročne okvire vrši se na bazi dospeća potraživanja i obaveza (ukoliko se radi o fiksnim kamatnim stopama), odnosno na osnovu vremena do sledećeg utvrđivanja kamatne stope (ukoliko se radi o promenljivim kamatnim stopama). Stavke kamatno osetljive aktive i pasive koje nemaju definisane intervale dospeća ili promene kamatne stope (depoziti po viđenju i sl.) ili stvarna dospeća koja mogu da variraju od ugovorenih dospeća (pozicije sa ugovorenim opcijama refinansiranja ili prevremenog opoziva) raspoređuju se odvojeno i u ročni okvir u skladu sa procenom i ranijim iskustvom Banke. Ranije iskustvo Banke podrazumeva stopu prevremenih opoziva (npr. depozita) i prevremene otplate obaveza prema Banci u prethodnom periodu od minimum godinu dana, koje će biti uključeno u analizu novčanih tokova od kamatno osetljivih plasmana i obaveza. U finansijskim instrumentima sa ugrađenim opcijama, gde novčani tokovi zavise od smeru kretanja kamatnih stopa, Banka ispituje kretanje kamatnih stopa u različitim smerovima s obzirom da će novčani tokovi da se menjaju u skladu sa smerom kretanja stopa.

Banka posebno sagledava uticaj promene kamatnih stopa i strukture kamatonosne aktive i pasive sa aspekta ročnosti, ponovnog formiranja kamatnih stopa i valutne strukture i upravlja njihovim uticajem na ekonomsku vrednost kapitala.

Banka procenjuje uticaj koji bi mogao imati standardizovani šok kamatnih stopa (paralelni pozitivni i negativni pomak kamatnih stopa na referentnoj krivoj prinosa za 200 baznih poena) za svaku značajnu valutu pojedinačno i za sve ostale valute zajedno.

Procena izloženosti kamatnom riziku vrši se najmanje jednom mesečno, a ukoliko dođe do značajnih promena kamatnih stopa na tržištu ili prestrukturiranja aktive i pasive, i češće.

Na osnovu analize izloženosti Banke kamatnom riziku i prihvatljivog nivoa izloženosti politikama upravljanja rizikom kamatne stope definišu se limiti izloženosti Banke ovom riziku.

Tabela 29: Izloženost kamatnom riziku u bankarskoj knjizi

u 000 RSD

Valuta	Ukupna kamatno osetljiva aktiva	Ukupno kamatno osetljive obaveze	Disparitet	Uticaj na neto kamatne prihode		Uticaj na ekonomsku vrednost	
				+200bp	-200bp	+200bp	-200bp
RSD	19,321,748	9,595,526	9,726,222	119,114	14,665	112,178	(112,178)
EUR	3,280,144	2,871,651	408,493	(6,705)	463	119,063	(119,063)
USD	139,779	622,396	(482,616)	(4,300)	3,298	(7,705)	7,705
Ostale valute - ukupno	-	-	-	-	-	-	-
Ukupan uticaj	22,741,671	13,089,572	9,652,099	108,109	18,426	223,537	(223,537)

±200 bp za sve valute		
VALUTA	Δ EK. VREDN.	UTICAJ NA KAPITAL
	RAST/PAD	
RSD	+/-112,178	2.79%
EUR	+/-119,063	2.96%
USD	+/-7,705	-0.19%
UKUPNO	±223,537	5.57%

5.9. Tehnike ublažavanja kreditnog rizika

Banka je internim aktima regulisala vrednovanje instrumenata kreditne zaštite i upravljanje tim instrumentima. Vrste obezbeđenja potraživanja i instrumenti po tom osnovu se utvrđuju u svakom konkretnom slučaju posebnom odredbom ugovora između Banke i podnosioca zahteva, a njihovo pribavljanje se vrši po zaključenju ugovora i pre realizacije plasmana.

Banka obraća pažnju na redovnu procenu/vrednovanje kolaterala koja se obavezno vrši pre zaključenja ugovora o plasmanu i u toku važenja ugovora. Hartije od vrednosti se procenjuju na mesečnoj osnovi. Prihvatljiv odnos iznosa plasmana i vrednosti kolaterala određuje se prema procenjenoj vrednosti kolaterala koja se koriguje primenom definisanog procenta u zavisnosti od vrste kolaterala, čime se utvrđuje likvidaciona vrednost kolaterala koju Banka može naplatiti.

Banka koristi tehnike ublažavanja kreditnog rizika koje su, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, prihvatljive kod primene standardizovanog pristupa za utvrđivanje kapitala za pokriće kreditnog rizika.

Tehnike ublažavanja kreditnog rizika se koriste na način da se izloženosti umanjuju za vrednost primljene kreditne zaštite koja ispunjava propisane uslove za priznavanje, a pre primene pondera rizika na istu.

Banka u obračun kapitalnog zahteva za kreditni rizik uključuje samo one instrumente kreditne zaštite koji ispunjavaju sve uslove iz Odluke o adekvatnosti kapitala banke, pri čemu kreditnim rizikom ponderisani iznos izloženosti umanjen nakon primene tehnika ublažavanja kreditnog rizika ne može biti veći od kreditnim rizikom ponderisanog iznosa izloženosti koji je izračunat za istu izloženost bez primene tehnika ublažavanja kreditnog rizika.

Za pokriće jedne izloženosti Banka može koristiti više vrsta kreditne zaštite, u kom slučaju se izloženost kroz primenu odgovarajućih tehnika ublažavanja kreditnog rizika deli na posebne delove. Osnovni principi kojima se Banka rukovodi pri upravljanju sredstvima obezbeđenja su:

- Banka pribavlja adekvatan kolateral u cilju povećanja stepena naplativosti rizičnih plasmana;
- Banka određuje vrstu i visinu kolaterala prema visini evidentiranog rizika;
- Banka adekvatno utvrđuje vrednost kolaterala u skladu sa važećim finansijskim standardima u trenutku vrednovanja;
- Banka kontinuirano prati vrednost i utrživost kolaterala prema važećim finansijskim standardima u trenutku vrednovanja;
- Kolateral mora biti takve prirode i uspostavljen na takav način da u slučaju bankrotstva, stečaja i likvidacije ili propasti zajmoprimca ili davaoca kolateralnog jemstva, obezbeđenje ostaje na snazi i omogućava Banci da naplati svoje potraživanje.

Kolateralno jemstvo uspostavlja se na osnovu zaključenog pismenog ugovora o kolateralnom jemstvu sa davaocem kolateralnog jemstva. Svaki ugovor o kolateralnom jemstvu mora biti odobren od strane Odeljenja za pravne poslove pre zaključenja.

Vrednovanje kolaterala obavezno se vrši pre zaključenja ugovora o poslovnoj saradnji i u toku važenja ugovora. Ukoliko po proceni Banke, dođe do poremećaja uslova na tržištu koji značajno mogu uticati na vrednost kolaterala, vrednovanje kolaterala se može poveriti veštaku nadležnom za veštačenje kolaterala u pitanju.

Politika utvrđivanja fer vrednosti kolaterala predviđa da se koriste tržišne cene u slučajevima gde je to moguće, a da se za ostale kolaterale, ukoliko su primenljive, koriste metode vrednovanja. Prilikom odobravanja kredita i drugih izlaganja Banka zahteva pribavljanje nezavisne procene vrednosti kolaterala (nekretnine, opreme i sl.) od strane ovlašćenog

procenitelja i mišljenja stručne službe nadležne za pravne poslove o validnosti dokumentacije i mogućnosti uspostavljanja sredstva obezbeđenja. Banka vrši redovnu procenu vrednosti kolaterala najmanje jednom godišnje i vanredno kada se na osnovu eksternih informacija procenjuje da je došlo do obezvređenja potraživanja ili do poremećaja na tržištu koji mogu imati negativnog uticaja na vrednost kolaterala. Banka redovno zahteva nezavisnu procenu vrednosti realnog kolaterala (nepokretnosti pod hipotekom) najmanje godišnje ili jednom u tri godine, u zavisnosti od predmeta hipoteke, a u skladu sa važećom regulativom. Banka u slučaju neizmirenja obaveza klijenata vrši realizaciju sredstva obezbeđenja i prilive po tom osnovu koristi za smanjenje obaveza klijenata prema Banci.

Prihvatljivi instrumenti kreditne zaštite za potrebe obračuna kapitalnog zahteva za pokriće kreditnog rizika mogu pripadati grupi instrumenata materijalne kreditne zaštite i nematerijalne kreditne zaštite.

Tabela 30: Prihvatljivi instrumenti kreditne zaštite

Instrument zaštite	Način vrednovanja
Materijalna kreditna zaštita	
Finansijska imovina	
<i>Gotovina i gotovinski ekvivalenti deponovani kod Banke</i>	Složeni metod
<i>Dužničke hartije od vrednosti država ili centralnih banaka</i>	
<i>Akcije i konvertibilne obveznice kotirane na berzi</i>	
<i>Zlato</i>	
Bilansno netiranje	
Standardizovani sporazumi o netiranju	
Ostali instrumenti materijalne kreditne zaštite	
<i>Gotovina i gotovinski ekvivalenti deponovani kod druge banke</i>	Zamena pondera dužnika sa ponderom pružaoca kreditne zaštite uključujući upotrebu korektivnog faktora za valutnu i ročnu neusklađenost
<i>Polise životnog osiguranja vinkulirane u korist Banke</i>	
<i>Finansijski instrumenti koji će biti otkupljeni na zahtev</i>	
Nematerijalna kreditna zaštita	
Garancije, kontragarancije i drugi oblici jemstva	Zamena pondera dužnika sa ponderom pružaoca kreditne zaštite uključujući upotrebu korektivnog faktora za valutnu i ročnu neusklađenost
Kreditni derivati	

Instrumenti materijalne kreditne zaštite se priznaju za ublažavanje kreditnog rizika ukoliko su ispunjeni sledeći opšti uslovi:

- dovoljno su likvidni, odnosno lako su utrživi;
- vrednost tih instrumenata je stabilna tokom vremena, tako da obezbeđuje izvesnost u pogledu nivoa postignute kreditne zaštite;
- ugovorni odnos po osnovu koga su instrumenti pribavljeni daje Banci pravo da blagovremeno unovči ili ostvari prenos, prisvajanje ili zadržavanje imovine kojom se obezbeđuje kreditna zaštita u slučaju neizmirenja obaveza dužnika Banke, stečaja ili likvidacije tog dužnika ili nastanka drugog kreditnog događaja koji se odnosi na tog dužnika;
- stepen korelacije između vrednosti tih instrumenata i kreditne sposobnosti dužnika nije visok.

Banka od materijalnih sredstava kreditne zaštite u smislu Odluke o adekvatnosti kapitala banke, u najvećem broju slučajeva prihvata gotovinu deponovanu kod Banke, dužničke hartije od vrednosti Republike Srbije, kao i akcije kotirane na berzi, a koje pripadaju glavnom berzanskom indeksu.

Banka svoje pozicije obezbeđene instrumentima kreditne zaštite u obliku finansijske imovine prilagođava za efekte korišćenja tehnika ublažavanja kreditnog rizika primenom složenog metoda, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, primenjenu na neto vrednost izloženosti. Efektivna vrednost odnosno izloženosti jednaka je iznosu razlike između prilagođenih vrednosti odnosno izloženosti i sredstva obezbeđenja, a ukoliko je iznos te razlike negativan – jednaka je nuli. Prilagođena vrednost odnosno izloženosti izračunava se na način da se vrednost bilansnih pozicija umanjnih za ispravke vrednosti, kao i vrednost vanbilansnih stavki umanjnih za rezervisanja za gubitke, pre primene faktora konverzije, koriguje za faktor volatilnosti koji je primenljiv na odnosnu izloženost. Za obračun prilagođene vrednosti izloženosti i sredstava

obezbeđenja koriste se propisani faktori volatilnosti, koji važe u slučaju dnevnog vrednovanja izloženosti, odnosno sredstva obezbeđenja.

Banka svaki segment izloženosti pokriva određenim sredstvom obezbeđenja, uz poštovanje opšteg principa da se prvo primenjuju instrumenti koji omogućavaju najveće umanj enje izloženosti riziku.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti deponovani kod banke koja nije jedna od ugovornih strana imaju tretman garancije, odnosno jemstva banke kod koje su deponovani, prilikom prilagođavanja kreditnim rizikom ponderisane aktive za efekte korišćenja ovih sredstava.

Kreditnim rizikom ponderisana aktiva prilagođava se za efekte korišćenja polisa životnog osiguranja vinkuliranih u korist Banke na način da se obezbeđenom delu odnosne izloženosti (vrednost odnosne izloženosti do visine otkupne vrednosti polise životnog osiguranja) dodeljuju definisani ponderi kreditnog rizika.

Finansijski instrumenti koje je izdala druga banka, koja nije jedna od ugovornih strana, i koje će ta banka otkupiti po zahtevu vlasnika instrumenata imaju tretman garancije, odnosno jemstva banke kod koje su deponovani, prilikom prilagođavanja kreditnim rizikom ponderisane aktive za efekte korišćenja ovih sredstava.

Kreditnim rizikom ponderisana aktiva se prilagođava za efekte korišćenja bilansnog netiranja shodnom primenom odredbi za tretman kreditne zaštite u obliku finansijske imovine, pri čemu obaveze Banke po kreditima i depozitima koje su predmet bilansnog netiranja imaju tretman sredstva obezbeđenja u obliku gotovine.

Kreditnim rizikom ponderisana aktiva se prilagođava za efekte korišćenja standardizovanih sporazuma o netiranju primenom složenog metoda, pri čemu hartije od vrednosti ili roba koje su prodane, date u zajam ili predate po osnovu tog sporazuma predstavljaju izloženost Banke, a hartije od vrednosti ili roba iste vrste koje su kupljene, uzete u zajam ili primljene po osnovu tog sporazuma, predstavljaju sredstvo obezbeđenja.

Garancije, drugi oblici jemstva i kontragarancije se priznaju ukoliko su pružaoci kreditne zaštite:

- 1) države i centralne banke;
- 2) teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave;
- 3) međunarodne razvojne banke;
- 4) međunarodne organizacije;
- 5) javna administrativna tela za koja se ponder kreditnog rizika dodeljuje na način koji je propisan za izloženosti prema državama i centralnim bankama ili za izloženosti prema bankama;
- 6) banke i
- 7) privredna društva, uključujući matično društvo i podređena društva banke, sa raspoloživim kreditnim rejtingom podobne agencije za rejting, a u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke.

Od nematerijalnih sredstava kreditne zaštite, Banka najčešće prihvata garancije drugih banaka i jemstva privrednih društava. Banka primenjuje zamenu pondera kreditnog rizika u slučaju primene instrumenata nematerijalne kreditne zaštite samo ukoliko dužnik nije član iste grupe povezanih lica kao pružalac zaštite, prodavac potraživanja nije član iste grupe povezanih lica kao pružalac zaštite i ukoliko njihovo nekorišćenje dovodi do prekoračenja regulatorno propisanih limita koncentracije. Pod obezbeđenim delom odnosne izloženosti smatra se:

1. vrednost odnosne izloženosti, kada je vrednost instrumenta nematerijalne kreditne zaštite jednaka ili veća od vrednosti te izloženosti ili
2. vrednost instrumenta nematerijalne kreditne zaštite, kada je vrednost tog instrumenta manja od vrednosti odnosne izloženosti, a Banka i pružalac zaštite imaju isti prioritet naplate potraživanja u slučaju stečaja ili likvidacije dužnika Banke.

Upravljanje rizikom koncentracije po osnovu korišćenja instrumenata nematerijalne kreditne zaštite je sastavni deo sistema upravljanja kolateralima i definisan je predmetnom politikom Banke, a uključeno je i u proces redovne analize, izveštavanja o ukupnoj izloženosti Banke rizicima, kao i proces interne procene adekvatnosti kapitala Banke.

Tabela 31: Izloženosti pokrivene sredstvima ublažavanja kreditnog rizika

u 000 RSD

Valuta	Materijalna kreditna zaštita		Nematerijalna kreditna zaštita
	Iznosi izloženosti pokriveni finansijskom imovinom	Iznosi izloženosti pokriveni ostalim instrumentima materijalne zaštite	
RSD	458,708	-	-
EUR	36,988	-	-
USD	624	-	-
Ostale valute – ukupno	-	-	-
Ukupan uticaj	496,319	-	-

Tabela 32: Izloženosti pokrivene sredstvima ublažavanja kreditnog rizika po klasama izloženosti

u 000 RSD

Klasa izloženosti	Materijalna kreditna zaštita		Nematerijalna kreditna zaštita
	Iznosi izloženosti pokriveni finansijskom imovinom	Iznosi izloženosti pokriveni ostalim instrumentima materijalne zaštite	
Države i centralne banke	-	-	-
Teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave	-	-	-
Javna administrativna tela	-	-	-
Međunarodne razvojne banke	-	-	-
Međunarodne organizacije	-	-	-
Banke	-	-	-
Privredna društva	400,151	-	-
Fizička lica	13,132	-	-
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	8,448	-	-
Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	1,133	-	-
Visokorizične izloženosti	-	-	-
Pokrivene obveznice	-	-	-
Sekuritizovane pozicije	-	-	-
Banke i priv.društva sa kratkoročnim kreditnim rejtingom	-	-	-
Ulaganja u otvorene investicione fondove	-	-	-
Vlasnička ulaganja	-	-	-
Ostale izloženosti	73,455	-	-
Ukupno	496,319	-	-

6. POKAZATELJ LEVERIDŽA

Banka izračunava pokazatelj leveridža, u skladu sa Odlukom o izveštavanju banaka, koji predstavlja odnos osnovnog kapitala Banke i ukupnog iznosa izloženosti koja je definisana za obračun pokazatelja leveridža i iskazuje ga u procentima.

Pokazatelj leveridža na dan 31.12.2021. godine iznosi 11.09%.

Tabela 33: Pokazatelj leveridža

u 000 RSD

Vrste izloženosti	Iznos izloženosti
Tekuće izloženosti po osnovu derivata	596
Potencijalne izloženosti po osnovu derivata	11,169
Vanbilansne izloženosti raspoređene u kategoriju niskog rizika (sa faktorom konverzije od 10%)	465,031
Vanbilansne izloženosti raspoređene u kategoriju umerenog rizika (sa faktorom konverzije od 20%)	626,942
Vanbilansne izloženosti raspoređene u kategoriju srednjeg rizika (sa faktorom konverzije od 50%)	267,215
Vanbilansne izloženosti raspoređene u kategoriju visokog rizika (sa faktorom konverzije od 100%)	799,630
Ostale izloženosti	34,119,409
Izloženosti koje predstavljaju odbitnu stavku od osnovnog akcijskog kapitala	(72,272)
Ukupan iznos izloženosti za potrebe obračuna pokazatelja leveridža	36,217,719
Ukupan osnovni kapital	4,016,734
Pokazatelj leveridža	11.09%

7. KREDITNI RIZIK I KVALITET AKTIVE

Kreditni rizik predstavlja rizik da korisnik kredita neće moći u potpunosti ili delimično da izmiri svoje dospele obaveze prema Banci u ugovorenim rokovima. Kreditni rizik primarno proističe iz aktivnosti kreditiranja, ali takođe i drugih transakcija koje uključuju bilansne i vanbilansne stavke, kao što su preuzete neopozive obaveze. Poslovna politika Banke zahteva i predviđa maksimalnu zaštitu Banke od izloženosti kreditnom riziku.

Konzervativan pristup upravljanju kreditnim rizicima ogleda se u strogom poštovanju zakonske regulative, obezvređenju koja Banka formira za gubitke usled kreditnog rizika, kao i u održavanju pokazatelja adekvatnosti kapitala značajno iznad zakonski propisanog minimuma (8%).

Odobranjem kredita Banka je izložena kreditnom riziku, koji predstavlja mogućnost da korisnik kredita postane nesposoban da u potpunosti podmiri obaveze o dospeću. Banka upravlja kreditnim rizikom na način da utvrđuje limite nivoa kreditnog rizika, tako što utvrđuje granice prihvatljivog kreditnog rizika u odnosu na jednog, ili više dužnika, ili agregatno na nivou segmenata portfolija.

Odluke o odobravanju kreditnih izloženosti donosi Kreditni odbor ili Izvršni odbor Banke u zavisnosti od visine plasmana. Banka je usvojila limite do kojih svaki od navedenih odbora može donositi odluke. Odluku o kreditnom izlaganju preko nivoa limita odobravanja donosi Upravni odbor Banke.

Kreditni odbor Banke ima odgovornost za primenu procedura i politika koje osiguravaju da svako izlaganje je prethodno odobreno, procenjeno i kontrolisano. Svi krediti su prethodno pojedinačno procenjeni i odobreni od stručnih službi i Sektora analize kreditnog rizika, a krediti preko usvojenog limita se odobravaju od strane Izvršnog odbora Banke. Kreditni odbor redovno izveštava Izvršni odbor o svojim aktivnostima.

Banka upravlja kreditnim rizikom putem redovnih analiza sposobnosti zajmopimalaca i potencijalnih zajmopimalaca da ispune svoje obaveze otplate kamate i glavnice, odnosno, utvrđivanjem limita koncentracije na pojedinačnom i portfolio nivou prema različitim karakteristikama kao što su vrsta proizvoda, privredna grana, interna klasifikacija i dr. Sve izloženosti se redovno prate u odnosu na usvojene limite o čemu se izveštavaju nadležni odbori Banke.

Banka takođe upravlja kreditnim rizikom i prihvatanjem adekvatnih instrumenata obezbeđenja otplate kredita, formiranjem obezvređenja bilansne aktive i verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama, kao i utvrđivanjem adekvatne cene koja pokriva rizik plasmana.

Banka profesionalno primenjuje niz mera u cilju upravljanja kreditnim rizicima, ublažavanja i kontrole tog rizika u odnosima sa ugovornim stranama, uključujući:

- stroge kriterijume selekcije;
- primenu sistema limita;
- pouzdan proces odobravanja kredita;
- efikasnu kreditnu administraciju i praćenje;

- adekvatne kontrole vezane za kreditni rizik u odnosima sa ugovornim stranama;
- diversifikaciju rizika.

Kreditna politika

Kreditna politika Banke sadrži osnovna opredeljenja, principe i kriterijume koje Banka primenjuje u svom poslovanju u nameri da obezbedi rentabilno poslovanje uz visoku likvidnost i jačanje konkurentske pozicije na finansijskom tržištu. Plasmani Banke usmeravaju se prvenstveno onim klijentima sa kojima Banka ima trajan poslovni odnos pod uslovom da se obezbeđuje maksimalna sigurnost i rentabilnost plasmana.

Banka odobrava kratkoročne i dugoročne kredite, okvirne kreditne aranžmane i sporazume o poslovnoj saradnji i druge proizvode pravnim licima koji uključuju kredite za likvidnost, investicione kredite, kredite za obrtna sredstva. Najveći segment kreditnog portfolija Banke predstavljaju kreditne izloženosti privrednim društvima. Banka odobrava obezbeđene i neobezbeđene kreditne plasmane, u zavisnosti od procene prirode poslovnih aktivnosti klijenta, finansijske situacije klijenta, načina otplate kredita, kao i usklađenosti ukupne izloženosti Banke sa usvojenim limitima.

Banka odobrava različite vrste kreditnih proizvoda stanovništvu. U cilju procene nivoa izloženosti koje Banke smatra prihvatljivim da odobri, Banka utvrđuje kreditnu sposobnost klijenta i vrednost sredstva obezbeđenja po kreditu ukoliko se radi o obezbeđenim kreditima. Banka je razvila scoring sistem za fizička lica na osnovu kojeg se procenjuje rizik kreditnog izlaganja Banke fizičkim licima.

Preuzete obaveze kreditiranja

Garancije i odobreni akreditivi su neopoziva jemstva da će Banka izvršiti isplatu u slučaju nemogućnosti klijenta da podmiri svoje obaveze prema trećim stranama i predstavljaju jednaki kreditni rizik kao i krediti. Preuzete obaveze kreditiranja predstavljaju neiskorišćene delove odobrenih kreditnih okvira (revolving krediti i kreditne kartice), garancije ili akreditive, kao i ostale oblike jemstva. S obzirom da je kreditni rizik povezan s preuzetim neopozivim obavezama kreditiranja, Banka je potencijalno izložena gubitku u iznosu jednakom ukupnim neiskorišćenim sredstvima. Međutim, očekivani iznos gubitka je manji od ukupnog iznosa neiskorišćenih odobrenih sredstava jer je većina preuzetih obaveza za kreditiranje povezana s održavanjem specifičnih kreditnih standarda od strane klijenata. Banka prati period do dospeća preuzetih obaveza kreditiranja jer navedene dugoročne obaveze predstavljaju veći kreditni rizik od kratkoročnih.

Opis promena u procenama banke o strukturi i nivou kreditnog rizika

Banka aktivno preuzima kreditni rizik prihvatajući ga kao sastavni deo poslovnih aktivnosti. Poštujući činjenicu da kreditni rizik predstavlja najveći pojedinačni deo ukupnog rizika preuzetog kroz poslovne aktivnosti, Banka preduzima niz mera za upravljanje ovim rizikom (kreditna analiza, rangiranje dužnika, obezbeđivanje plasmana, i dr.). Upravljanje i kvantifikovanje kreditnog rizika sprovodi se korišćenjem metoda zasnovanih na najsavremenijim pristupima iz teorije i prakse.

Primenom ovakvog pristupa u Banci nije došlo do porasta kreditnog rizika u odnosu na prethodni izveštajni period. Banka ne očekuje da će u narednom periodu doći do porasta kreditnog rizika po osnovu promena u makroekonomskom okruženju.

Opis postupaka za identifikovanje, merenje i procenu kreditnog rizika

Identifikovanje visine kreditnog rizika, vrši se putem utvrđivanja klase rizika, odnosno kreditnog skora potencijalnih dužnika i/ili drugog lica sa kojim će Banka potencijalno uspostaviti poslovni odnos, npr. pružaoci nematerijalne kreditne zaštite ili založni dužnici u slučaju pribavljanja materijalnih sredstava obezbeđenja, kao i procene sredstava obezbeđenja po potencijalnom izlaganju. Utvrđivanje klase rizika vrši se na osnovu kvantitativnih i kvalitativnih faktora.

Na osnovu analize zahteva i preliminarne analize podataka o podnosiocu zahteva (i/ili drugog lica sa kojim će Banka potencijalno uspostaviti poslovni odnos u napred navedenom smislu), vrši se kreditna analiza finansijske pozicije predmetnog/ih lica i izrađuje Informacija o izvršenim analizama koja sadrži i mišljenje o kreditnom bonitetu predmetnog/ih lica, nameni i opravdanosti zahteva, podatke o povezanim licima predmetnog/ih lica, ostalim relevantnim podacima za merenje i konačnu procenu kreditnog rizika.

Nakon preliminarne analize pristupa se merenju i proceni kreditnog rizika koja se vrši u nezavisnoj organizacionoj jedinici za upravljanje rizicima, u skladu sa internim metodologijama procene kreditnog rizika, a na osnovu predviđenih

kvantitativnih i kvalitativnih pokazatelja koji definišu ocenu kreditnog rizika utvrđuje se klasa rizika lica sa kojima Banka potencijalno može da uspostavi poslovni odnos.

Mišljenje organizacione jedinice za upravljanje rizicima predstavlja jedan od obaveznih elemenata potrebnih za odlučivanje da li da se nastave dalje aktivnosti po osnovu zahteva za odobravanje izloženosti i prilaže se uz predmetni predlog organizacionih jedinica za preuzimanje rizika nadležnom telu za donošenje odluke, prilikom razmatranja i donošenja odluke.

Banka u proceni kreditnog rizika koristi pristup koji obuhvata sledeće osnovne komponente:

- Uvrđivanje verovatnoće neizvršenja obaveze dužnika. Ovaj pristup pretpostavlja obavezno ocenjivanje kreditnog rejtinga svakog dužnika, kao i procenu rizika svake poslovne transakcije. Pri tome, obezbeđuje se utvrđivanje rejtinga dužnika i kreditnog rizika pre donošenja odluke nadležnog odbora Banke o odobravanju kreditnih plasmana;
- Utvrđivanje izlaganja kreditnom riziku za svaki novi proizvod koji se uvodi u ponudu Banke;
- Utvrđivanje gubitaka zbog neizmirenih obaveza. Na ovaj način će se obezbediti pokazatelj stope naplate po neizmirenoj obavezi u zavisnosti od visine rizika konkretnog plasmana;
- Utvrđivanje redovnosti u servisiranju obaveza. Na ovaj način utvrđuje se jedan od bitnih elemenata koji se koristi i za procenu stvarne vrednosti plasmana (obezvređenje na pojedinačnom i kolektivnom nivou), kao i za klasifikaciju potraživanja u skladu sa Odlukom o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki Banke;
- Propisivanje koncentracije izloženosti prema jednom dužniku, odnosno grupi povezanih lica, privrednoj grani i drugim relevantnim faktorima, radi obezbeđenja disperzije rizika;
- Utvrđivanje potrebnog kapitala za pokriće kreditnog rizika kojem je Banka izložena. Kapital za pokriće izloženosti kreditnom riziku se posmatra kao regulatorni i interni. Banka u procesu interne procene adekvatnosti kapitala utvrđuje da li je regulatorno obračunat kapital prema izabranom pristupu Banke dovoljan za pokriće izloženosti Banke svim aspektima kreditnog rizika.

Kada se utvrdi da postoji rizik da obaveze klijenta neće biti ispunjene u celosti, tj. da će Banka biti u situaciji da mora da primeni mere u cilju naplate potraživanja po osnovu izloženosti, isplaćenog iznosa po osnovu aktiviranih garancija i drugih vanbilansnih stavki, vrši se evidentiranje obezvređenja bilansne aktive i verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama, a u skladu sa računovodstvenim politikama Banke i Metodologijom za procenu obezvređenja bilansne aktive i verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama.

Opis načina na koji banka upravlja kreditnim rizikom i načina na koji banka procenjuje i upravlja koncentracijama u kreditnom portfoliju

Banka upravlja kreditnim rizikom doslednom primenom Politike upravljanja kreditnim rizicima i lošom aktivom i drugih internih akata kojima su jasno definisane obaveze i odgovornosti svih organizacionih jedinica i lica uključenih u proces izlaganja kreditnom riziku.

Upravljanje kreditnim rizikom vrši se:

- Selekcijom kreditnih zahteva, putem korišćenja internih rejting sistema. Selekcija i ocena kreditnih zahteva vrši se na osnovu usvojene interne metodologije za procenu kreditnog rizika (rangiranje klijenata);
- Putem pribavljanja materijalnih i/ili nematerijalnih sredstava ublažavanja izloženosti kreditnom riziku. U zavisnosti od procenjenog rizika dužnika i vrste plasmana utvrđuje se potrebna vrsta i nivo obezbeđenja izloženosti;
- Primenom sistema limita, utvrđivanjem prihvatljivih iznosa izloženosti kreditnom riziku na nivou ukupnog portfolija, po segmentima i pojedinačno. Limiti se postavljaju u cilju ublažavanja izloženosti mogućim, ali nepredvidivim negativnim ekstremnim scenarijima koji dovode do tzv. stresnih gubitaka;
- Primenom sistema ranog upozoravanja. Ukoliko jedan ili više pokazatelja sistema ranog upozorenja pokazuju negativni trend, bez indikacija da bi moglo doći do jasnih pozitivnih promena u predstojećem periodu, kategorija rizika dužnika, pokriće izloženosti obezbeđenjem i limiti izloženosti se odmah revidiraju;
- Primenom sistema identifikacije i upravljanja problematičnim izloženostima. U cilju minimiziranja gubitaka Banke vrši se identifikacija i praćenje problematičnih izloženosti kroz sprovođenje predviđenih aktivnosti: informisanje na internom nivou, provera dokumentacije, komunikacija sa dužnikom i/ili pružaocem kreditne zaštite, izmena u

klasifikaciji prema riziku. U cilju ostvarivanja najbolje moguće naplate po problematičnim izloženostima, usvaja se plan korektivnih mera sa utvrđenim aktivnostima i rokovima realizacije.

Operativno upravljanje kreditnim rizikom obuhvata i upravljanje kreditnim portfoliom Banke. Cilj upravljanja kreditnim portfoliom je poboljšanje odnosa prinosa i rizika celokupnog kreditnog portfolija Banke. Za potrebe minimiziranja ukupnog rizika portfolija, vrši se grupisanje plasmana u segmente po definisanim karakteristikama, npr: visina plasmana, ekonomski sektor, privredna grana, povezana lica, zatim analiza strukture i rizika plasmana i prinosa ukupnog portfolija, kao i utvrđivanje i redovno korigovanje cena koja odražavaju rizike i tržišne uslove.

Banka, u cilju ograničavanja koncentracije izloženosti kredinom riziku, usklađuje svoje kreditno izlaganje sa regulatorno propisanim limitima, ali određuje i sekundarne (interne) limite za sve dužnike sa kojima uspostavlja poslovni odnos. Svrha limita je da visina ekspanzije Banke prema konkretnoj ugovornoj strani ne ugrozi solventnost Banke i da obezbedi širu disperziju rizika. Interni limiti izloženosti za dužnike utvrđuju se u zavisnosti od vrste dužnika, prema utvrđenoj klasi rizika dužnika, finansijskoj situaciji dužnika, uzimajući u obzir i podatke o zaduženosti kod drugih finansijskih institucija.

Aktivnost Banke koja podrazumeva preuzimanje kreditnog rizika, koja predstavlja dominantnu poslovnu aktivnost Banke mora da bude izraz procesa planiranja koji primarno obuhvata planiranje izloženosti na agregatnom nivou, tj. prema nekoj od definisanih kategorija: sektor, privredna grana, vrsta izloženosti, klasa rizika i zemlja porekla klijenta, kao i realnu rizičnu poziciju Banke i njene mogućnosti.

Usvajanje agregatnih limita je u nadležnosti Upravnog ili Izvršnog odbora Banke, u zavisnosti od vrste i nivoa limita. Agregatni interni limiti se posmatraju na nivou poslovanja sa pravnim, odnosno fizičkim licima izloženim kreditnom riziku i na nižem nivou u okviru poslovanja sa pravnim licima prema klasifikaciji dužnika i privrednoj grani kojoj ista pripadaju.

Merenje koncentracije vrši se utvrđivanjem usklađenosti sa internim i regulatornim limitima prema pojedinačnim klijentima ili grupi povezanih lica, kao i utvrđivanjem HHI (Herfindahl-Hirschman Index), kao osnovne mere koncentracije, na individualnom i agregatnom nivou na osnovu iznosa izloženosti Banke.

Prihvatljivi nivo koncentracije izloženosti (limit) definisan je vrednošću HHI na osnovu obračuna koncentracije na agregatnom nivou za privredna društva i fizička lica i na individualnom nivou. U slučaju prevazilaženja ovih limita, izveštavaju se nadležni odbori Banke i utvrđuju potencijalne aktivnosti za svođenje izloženosti u okvire definisane limitima, a koji mogu da podrazumevaju ograničavanje, na period do usklađivanja nivoa sa usvojenim limitom, dodatnog angažovanja ili dodatno usmeravanje sredstava ka pojedinim klasama rizika, proizvodima ili pojedinačnim dužnicima u zavisnosti od doprinosa istih nivou HHI. Odluku o odobrenju transakcije kojom se prevazilaze interni limiti rizika može da donese Izvršni odbor na osnovu predloga organizacionih jedinica nadležnih za preuzimanje rizika koncentracije.

Nadležnosti i odgovornosti u procesu upravljanja kreditnim rizikom su definisane primarno Politikom upravljanja kreditnim rizicima i lošom aktivom, kao i drugim internim aktima Banke.

Opis politika za identifikovanje problematičnih potraživanja i restrukturiranih potraživanja

Banka je svesna činjenice da izloženost lošoj aktivi primarno proističe iz kreditnog rizika odnosno rizika da dužnik ili ugovorna strana ne izvršava obaveze iz ugovora, koji predstavlja ključni rizik u poslovanju.

Iz tog razloga, Banka identifikuje, meri, prati i kontroliše lošu aktivu u svim dimenzijama, što joj omogućava da kontroliše potreban iznos kapitala u odnosu na taj rizik, kao i da teži da ostvari adekvatnu kompenzaciju na ime rizika koji je nastao. Strategija Banke u upravljanju lošom aktivom odnosi se na definisana načela i najviši prihvatljivi nivo loše aktive u Banci.

Politika upravljanja lošom aktivom predstavlja integralni deo procesa planiranja i definiše planirani trend smanjenja učešća loše aktive u ukupnoj bilansnoj i vanbilansnoj izloženosti koja se klasifikuje.

Osnovni cilj upravljanja lošom aktivom je što manje učešće loše aktive u ukupnoj bilansnoj i vanbilansnoj izloženosti Banke koja se klasifikuje, a pored istog ističu se i dodatni ciljevi u vidu težnje ka nižim apsolutnim iznosima loše aktive, efikasnijoj i efektivnijoj naplati loše aktive, uspešnim sprovođenjem restrukturiranja potraživanja loše aktive i nižim troškovima obezvređenja kao rezultat trendova u kretanju loše aktive.

Banka lošom aktivom upravlja na nivou ukupnog i segmenata portfolija (privredna društva i stanovništvo, uključujući preduzetnike) i na nivou pojedinačnog dužnika.

Kreditne izloženosti koje pokazuju znake sadašnjeg ili bliskog značajnog povećanja rizika, potpunog ili delimičnog neizvršenja obaveza, ili moguće potrebe za naplatom iz sredstava obezbeđenja, predmet su posebnog tretmana u okviru upravljanja lošom aktivom. Banka pod lošom aktivom, pre svega, podrazumeva problematične izloženosti.

Banka pod problematičnim izloženostima (loši plasmani) podrazumeva:

- situaciju kada dužnik kasni u izmirenju svojih obaveza više od 90 dana od dana dospeća predmetne obaveze po bilo kojoj materijalno značajnoj obavezi,
- postojanje problematične finansijske situacije koja može (najverovatnije će) rezultirati u nemogućnosti izmirenja obaveze prema Banci (glavnice, kamate, naknade) iako to još nije slučaj, ne uzimajući u obzir mogućnost naplate po osnovu aktiviranja sredstava obezbeđenja,
- delimični ili potpuni individualni otpisi ili otpusti potraživanja od dužnika,
- prestanak obračuna kamate,
- restrukturiranje potraživanja koje je posledica pogoršanja finansijskog stanja dužnika uz umanjenje ili prolongiranje roka vraćanja obaveza,
- otvoren proces stečaja, likvidacije ili neke vrste finansijskog restrukturiranja dužnika,
- prodaja potraživanja.

U cilju prepoznavanja potencijalnog rizika što je ranije moguće, vrši se kontinuirano praćenje i sledećih pokazatelja: kašnjenje u dostavljanju informacija, povećavanje duga prema drugim bankama, opadanje vrednosti sredstava obezbeđenja ili opadanje rejtinga dužnika, promene u prometu preko računa i stanju na računima kod Banke, opadanje tržišnog učešća, porast konkurencije, česte promene načina poslovanja, promene u kadrovskoj strukturi i dr.

Ukoliko je bilo kakva negativna informacija javno ili na drugi način dostupna, treba da se potvrdi u direktnom kontaktu ili na drugi način, a po potrebi i na osnovu uvida u podatke kod Kreditnog biroa i ustanove razlozi koji su doveli do promena kao i da se o tome odmah informiše. Ukoliko se kroz periodičnu analizu, odnosno procenjivanje, utvrdi postojanje negativnih informacija, obavezno je promptno informisanje. Ukoliko jedan ili više pokazatelja ranog upozorenja pokazuje negativni trend, bez indikacija da bi moglo doći do jasnih pozitivnih promena u predstojećem periodu dužnik se može staviti na kontrolnu listu (lista dužnika pod dodatnim nadzorom), o čemu se izveštavaju nadležni odbori Banke.

U slučaju sumnje ili konstatacije da postoji problem koji se može negativno odraziti na mogućnost nadoknade potraživanja Banke, odnosno sposobnost dužnika da servisira dug, lica koja su zadužena za identifikaciju porasta rizika dužna su da o tome promptno informišu radi sagledavanje karaktera i uzroka problema, načina identifikacije problema, mogućih implikacija za banku i predloga mera koje je neophodno preduzeti.

Banka kontinuirano prati naplatu potraživanja, odnosno realizovanih naplata po aktiviranim garancijama. Praćenje naplate potraživanja vrši se od momenta realizacije (puštanja sredstava), tokom celokupnog perioda korišćenja do perioda otplate, pri čemu se analiziraju dospele obaveze po plasmanu. Nakon isteka roka dospeća obaveze, ukoliko ista nije izmirena preduzimaju se određeni koraci u definisanim vremenskim okvirima.

Po isteku perioda od 90 dana nakon dospeća potraživanja Banke dolazi do identifikacije problematične izloženosti. Problematična izloženost se identifikuje i u ranijim periodima u odnosu na datum dospeća potraživanja ukoliko se dođe do saznanja da je dužnik ušao u proces stečaja, likvidacije, ili neke vrste finansijskog restrukturiranja, u slučaju prodaje potraživanja, kao i ukoliko se evidentira postojanje problematične finansijske situacije koja može (najverovatnije će) rezultirati u nemogućnosti izmirenja obaveze prema Banci iako to još nije slučaj, ne uzimajući u obzir mogućnost naplate po osnovu aktiviranja sredstava obezbeđenja.

Potraživanja se šalju na restrukturiranje na prvi znak trajnog pogoršavanja rizika ili mogućeg neispunjavanja obaveza. Nadležni odbor Banke donosi odluku da li izloženost treba restrukturirati ili pokrenuti proces naplate kroz realizaciju sredstava obezbeđenja.

Za restrukturiranje potraživanja se Banka odlučuje, samo ukoliko utvrdi da je dužnik sposoban da održi svoju poslovnu aktivnost u narednom periodu i da će u skladu sa planom restrukturiranja moći da izvršava svoje obaveze. Mere restrukturiranja ne smeju se koristiti za privremeno ili trajno prikrivanje stvarnog nivoa rizika potraživanja koja su restrukturirana.

Ukoliko je planom korektivnih mera predviđeno restrukturiranje kao korektivna mera, neophodno je obezbediti i dokumentovati:

1. detaljnu analizu razloga koji su doveli do finansijskih poteškoća dužnika,
2. plan konsolidacije finansijskog stanja i operativnog poslovanja dužnika, a ukoliko je predviđena promena vlasničke strukture, onda je neophodan i plan konsolidacije vlasničke strukture,
3. projekciju novčanih tokova za period od tri godine, ili kraći period ukoliko je plan restrukturiranja na kraći rok od tri godine.

Pored prethodno navedenog vrši se i procena ostvarivosti predloženog plana restrukturiranja, potrebno je obrazložiti efekte i prednosti restrukturiranja i sačiniti novi plan otplate koji će biti osnov daljeg praćenja sprovođenja plana restrukturiranja.

U cilju minimiziranja gubitaka Banke vrši se identifikacija i praćenje problematičnih izloženosti kroz sprovođenje predviđenih aktivnosti: informisanje na internom nivou, provera dokumentacije, komunikacija sa korisnikom kredita ili drugog plasmana i garantom i komunikacija sa nalogodavcem i/ili korisnikom garancije, izmena u klasifikaciji prema riziku.

Informacije o načinu na koji banka vrši internu klasifikaciju potraživanja

Identifikovanje i merenje kreditnog rizika u slučaju izlaganja Banke privrednim društvima se sprovodi kroz standardizovane interne postupke koji se primenjuju prilikom utvrđivanja klase rizika privrednog društva kojima je Banka izložena ili Banka ima nameru da se izloži u vidu kreditnog plasmana ili neke druge vrste angažovanja koja u sebi sadrži kreditni rizik, a na osnovu procene rizika tog lica.

Raspoređivanje dužnika u definisane klase rizika se obavlja na osnovu izvršene kvantitativne i kvalitativne analize. Skala koju Banka primenjuje pruža osnovu za jednoobrazno klasifikovanje privrednih društava i adekvatnu procenu rizika, utvrđenu za svaku klasu na osnovu očekivane verovatnoće neizmirenja obaveza svake od klasa rizika.

Dodeljivanje klase rizika odlikava verovatnoću da će dužnik dospeti u neizmirenje obaveza (očekivanu nenaplativost plasmana privrednim društvima u datoj klasi rizika) u periodu od jedne godine.

Kvantitativna analiza obuhvata analizu finansijskih pokazatelja utvrđenih na osnovu zvaničnih (revidiranih, kod obveznika revizije) finansijskih izveštaja privrednih društava koji se pribavljaju najmanje jednom godišnje.

Nakon utvrđivanja klase rizika na osnovu kvantitativnih faktora, u obzir se uzimaju i kvalitativni faktori i indikatori ranog upozorenja relevantni za dužnike. Kvalitativna analiza obuhvata analizu dodatnih faktora koji mogu imati uticaj na sposobnost privrednog društva da ispuni preuzete obaveze otplate plasmana ili izvrši eventualno plaćanje po osnovu preuzetih vanbilansnih obaveza. Promene u kvalitativnim faktorima se kontinuirano prate i vrši se prilagođavanje kada se relevantne promene faktora evidentiraju kao pouzdane.

Prilikom klasifikacije privrednih društava, Banka koristi internu skalu koja se sastoji od osam klasa koje su prikazane u sledećoj tabeli:

Klasa rizika	Kreditni kvalitet	Opis klase rizika
1	Visok	Izuzetan kreditni položaj – minimalni rizik
2	Srednji	Odličan kreditni položaj – nizak rizik
3	Srednji	Dobar kreditni položaj – ograničen rizik
4	Srednji	Prosečan kreditni položaj – prihvatljiv niži rizik
5	Srednji	Ispodprosečan kreditni položaj – prihvatljiv viši rizik
6	Nizak	Slab kreditni položaj – povišeni rizik
7	Nizak	Veoma slab kreditni položaj – visok rizik
8	Problematičan	Neizvršenje obaveza – rizik koji se ne može kontrolisati

Banka najmanje jednom godišnje sprovodi proces validacije modela rangiranja dužnika, pri čemu se ispituje da li klasifikacije u definisane klase rizika i očekivana verovatnoća neizmirenja obaveza na nivou pojedinačne klase odgovara empirijskim rezultatima u pogledu neizmirenja obaveza u definisanom vremenskom okviru.

Banka za izlaganje prema fizičkim licima i drugim pravnim licima (izuzev privrednih društava), a u smislu rangiranja prema nivou rizika, koristi rangiranja u skladu sa Odlukom o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke u definisane

kategorije na osnovu finansijske pozicije dužnika, odnosno pre primene efekata sredstava obezbeđenja i drugih korektivnih faktora klasifikacije.

U sledećoj tabeli prikazana je klasifikacija koju Banka primenjuje u odnosu na nivo rizika:

Kategorija	Kreditni kvalitet	
	pravna lica	fizička lica
A	Visok	Visok
B	Srednji	Srednji
V	Srednji	Nizak
G	Nizak	Nizak
D	Problematičan	Problematičan

Informacije koji se odnose na sredstva obezbeđenja i sredstva stečena naplatom potraživanja

Banka je Politikom upravljanja kolateralom definisala opredeljujuće principe i osnovne smernice u prihvatanju, vrednovanju i praćenju kolaterala koji Banka prihvata kao instrument kreditne zaštite rizičnih plasmana. Ciljevi ove politike su:

- Ostvarivanje jednoobrazne prakse u primeni kolateralnog jemstva,
- Jednoobrazno vrednovanje kolaterala,
- Kontinuirano praćenje vrednosti kolaterala i
- Veća naplativost rizičnih plasmana.

Osnovni principi kojima se Banka rukovodi pri upravljanju kolateralom su:

- Banka pribavlja adekvatan kolateral u cilju povećanja stepena naplativosti rizičnih plasmana;
- Banka određuje vrstu i visinu kolaterala prema visini evidentiranog rizika;
- Banka adekvatno utvrđuje vrednost kolaterala u skladu sa važećim finansijskim standardima u trenutku vrednovanja;
- Banka kontinuirano prati vrednost i utrživost kolaterala prema važećim finansijskim standardima u trenutku vrednovanja;
- Kolateral mora biti takve prirode i uspostavljen na takav način da u slučaju bankrotstva, stečaja i likvidacije ili propasti davaoca kolateralnog jemstva, obezbeđenje ostaje na snazi i omogućava Banci da naplati svoje potraživanje.

Politikom su definisane vrste kolaterala za koje su predviđeni ponderi vrednosti kolaterala, koji su osnova za utvrđivanje faktora umanjenja vrednosti kolaterala. Banka za sledeće vrste kolaterala utvrđuje specifične faktore umanjenja vrednosti kolaterala: finansijsko kolateralno jemstvo, kolateralno jemstvo u vidu hartija od vrednosti (u zavisnosti od vrste emitenta), kolateralna jemstva u vidu potraživanja, kolateralna jemstva u obliku polise životnog osiguranja, kolateralna jemstva na nepokretnostima procenjenim po tržišnoj vrednosti (u zavisnosti od vrste nepokretnosti: poslovna, stambena), kolateralno jemstvo u obliku pokretnih stvari (roba, proizvodi i ostala pokretna imovina), kolateralno jemstvo u obliku garancija i kontragarancija.

Uslovi za materijalno vrednovanje nepokretnosti su: podobnost za upis hipoteke i osiguranje nepokretnosti (sa mogućnošću vinkulacije na Banku). Uslovi za materijalno vrednovanje pokretne stvari su: podobnost stvari za upis založnog prava, osiguranje pokretne stvari (sa mogućnošću vinkulacije u korist Banke), mogućnost prodaje založene stvari. U slučaju kolateralnog jemstva u vidu garancija i kontragarancija, Banka prihvata samo bezuslovne garancije (garancije bez prigovora i garancije na prvi poziv).

Iznos garancije mora da pokriva vrednost plasmana (glavnicu), uvećanu za naknade i redovnu kamatu, kao i sve vrste plaćanja koje je dužnik obavezan da učini. Uslovi za materijalno vrednovanje založenih hartija od vrednosti su da Banka poseduje dokument o zalozi i nepostojanje tereta u korist trećih lica na hartijama koje se zalažu. Pokrivenost plasmana kolateralom se računa kao odnos odobrenog iznosa plasmana prema iznosu založenog potraživanja uz primenu pondera vrednosti kolaterala.

Prilikom utvrđivanja očekivanih novčanih tokova od realizacije kolaterala, za potrebe procene obezvređenja na pojedinačnom nivou, Banka primenjuje faktore umanjenja vrednosti kolaterala u zavisnosti od vrste kolaterala, a na osnovu

izvršene analize koja je u najvećoj meri bazirana na analizi tržišta, tražnji za određenom vrstom sredstva obezbeđenja, iskustvu drugih učesnika na finansijskom tržištu, volatilnosti hartija od vrednosti i na prethodnom iskustvu Banke. Revizija faktora umanjenja vrednosti vrši se u slučaju procene da je došlo do značajnih promena na tržištu ili u procesima realizacije sredstava obezbeđenja koji mogu imati značajan uticaj na visinu moguće naplate kroz realizaciju istih. Za specifične vrste kolaterala koji nisu definisani politikom upravljanja kolateralima ili drugim internim aktima Banke ili u slučaju postojanja informacija o mogućnosti realizacije kolaterala (ili procena mogućnosti) u drugačijim vrednostima od definisanih, utvrđivanje faktora umanjenja vrednosti kolaterala se vrši na osnovu dodatnih procena.

Banka nema značajan iznos sredstava stečenih naplatom potraživanja, ni po broju ni po vrednosti.

Sva kolateralna jemstva moraju imati poznatu vrednost. Za kolateralna jemstva za koja se ne može direktno utvrditi tržišna vrednost pre zaključenja ugovora o kolateralnom jemstvu, pribaviće se mišljenje sudskog veštaka za tu oblast.

Vrednovanje kolaterala obavezno se vrši pre zaključenja ugovora o poslovnoj saradnji i u toku važenja ugovora. Ukoliko po proceni Banke, dođe do poremećaja uslova na tržištu koji značajno mogu uticati na vrednost kolaterala, vrednovanje kolaterala se može poveriti veštaku nadležnom za veštačenje kolaterala u pitanju. Kada se radi o zalozima na nepokretnostima, Banka vrši ponovnu procenu vrednosti kolaterala, najmanje jednom u tri godine.

Osnovicu za vrednovanje hartija od vrednosti predstavlja fer vrednost istih utvrđena na osnovu tržišnih cena (ukoliko se sa istima trguje na organizovanom tržištu kapitala), ili vrednost utvrđena primenom modela (ukoliko se ne radi o tržišnim hartijama od vrednosti). Osnovicu za vrednovanje založenog potraživanja predstavlja iznos naveden u ispravi (dokumentu) kojim se potvrđuje potraživanje. Osnovicu za vrednovanje založene polise predstavlja otkupna vrednost polise.

Otkupna vrednost polise utvrđena je od strane društva za osiguranje koje je izdalo predmetnu polisu. Osnovica za obračun materijalne vrednosti nepokretnosti je tekuća tržišna vrednost (npr. cena po kojoj bi imovina mogla da se proda nezavisnom kupcu u vreme procene, pod pretpostavkom da se imovina javno ponudi). Procenu vrednosti nekretnine vrši ovlašćeni sudski procenitelj građevinske struke. Osnova za obračun materijalne vrednosti pokretnih stvari je tekuća tržišna vrednost, procenjena vrednost ili kupovna vrednost (ukoliko je nova stvar).

Informacije koji se odnose na postupak utvrđivanja obezvređenja potraživanja

Banka je u skladu sa zahtevima MSFI 9, definisala kriterijume za razvrstavanje finansijskih instrumenata u nivoe obezvređenja (Nivo 1, 2 i 3) u zavisnosti od stepena povećanja kreditnog rizika od momenta inicijalnog priznavanja. Predmet navedene klasifikacije su finansijski instrumenti koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti, kao i finansijski instrumenti koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat (FVOCI).

Nivo 3 odgovara problematičnim (NPL) potraživanjima, Nivo 1 i Nivo 2 predstavljaju "potklase" u okviru Performing-a, pri čemu se u Nivo 2 svrstavaju Performing potraživanja kod kojih je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika u odnosu na momenat inicijalnog priznavanja. Budući da različiti nivoi obezvređenja imaju za rezultat različite načine obračuna očekivanih kreditnih gubitaka (12-mesečni očekivani kreditni gubici se obračunavaju za potraživanja u Nivou 1, dok se za potraživanja u Nivou 2 i Nivou 3 obračunavaju "lifetime" očekivani kreditni gubici). Banka je razvila internu metodologiju za obračun obezvređenja za privredna društva i obračunala parametre rizika (EAD, PD, LGD) u skladu sa zahtevima MSFI 9. Diskontna stopa koja se u obračunu koristi je važeća efektivna kamatna stopa pojedinačnog ugovora. U kontekstu obračuna "lifetime" očekivanih kreditnih gubitaka, Banka je razvila metodologiju za utvrđivanje EAD-a (Exposure at Default) za sve periode do konačne ročnosti finansijskog instrumenta. Za proizvode koji se amortizuju i za koje su raspoloživi planovi otplate, budući EAD se utvrđuje na osnovu planova otplate. Kod procene verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama, Banka umanjuje izloženost za faktor konverzije (CCF). U skladu sa MSFI 9 standardom, Banka je na osnovu iskustva obračunala faktore kreditne konverzije (CCF), koji predstavljaju verovatnoću konverzije vanbilansnih izloženosti u bilansne i zaključila da ne raspolaže dovoljnim brojem istorijskih podataka za definisanje CCF. Zbog toga, Banka koristi najbolju aproksimaciju CCF, a to su faktori konverzije definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banke Narodne banke Srbije. Za izloženosti koje pripadaju segmentu "Low Default Portfolio" (države i banke), za potrebe obračuna obezvređenja koriste se godišnji PD-ijevi objavljeni od strane rejting agencije Moody's, kao i LGD u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke (45%), s obzirom na to da Banka u ovom delu portfolija nema dovoljno istorijskih podataka kako bi ih sama obračunala. Banka za potrebe klasifikacije i obračuna očekivanih kreditnih gubitaka koristi aplikativno rešenje Select 9.

Objektivni dokazi umanjena vrednosti plasmana

Ukoliko postoje objektivni dokazi da su finansijski instrumenti obezvređeni, odnosno da Banka u ugovorenim rokovima ili iznosima neće biti u mogućnosti da naplati svoja potraživanja, sadašnja vrednost budućih novčanih tokova ne odlikava realno stvarnu vrednost finansijskih instrumenata, odnosno da će isti biti manji od njihove knjigovodstvene vrednosti, vrši se obračun obezvređenja takvog plasmana radi svođenja na nadoknadivu (realnu) vrednost.

Banka na svaki izveštajni datum ispituje da li je nakon početnog priznavanja došlo do znatnog povećanja kreditnog rizika finansijskog instrumenta. Banka pri ispitivanju primenjuje promenu rizika od neispunjenja obaveza tokom očekivanog veka trajanja finansijskog instrumenta, a ne promenu iznosa očekivanih kreditnih gubitaka. U svrhu tog ispitivanja Banka upoređuje rizik od neispunjenja obaveze povezan s finansijskim instrumentom na datum izveštavanja s rizikom od neispunjenja obaveze povezanim s finansijskim instrumentom na datum početnog priznavanja i pri tome uzima u obzir sledeće kriterijume, koji upućuju na znatno povećanje kreditnog rizika nakon početnog priznavanja:

- potraživanje je u docnji preko 30 dana,
- došlo je do promene rejtinga za 2 ili više klase, za privredna društva, odnosno 2 kategorije po klasifikaciji NBS za banke, preduzetnike, jedinice lokalne samouprave i javna administrativna tela i 2 eksterna rejtinga za države i centralnu banku,
- potraživanje nije u statusu neizvršenja obaveza, ali je restrukturirano, i na osnovu kojih se potraživanje raspoređuje u nivo 2.

Ispunjenost bilo kog kriterijuma je dovoljan uslov za raspoređivanje potraživanja u nivo 2.

Ukoliko nije ispunjen nijedan od navedenih kriterijuma potraživanje ostaje u nivou 1, odnosno smatra se da ovi finansijski instrumenti imaju nizak kreditni rizik, tj. nizak rizik neispunjenja obaveza. Dužnik je sposoban da u kratkom roku (o dospeću ili sa docnjom ne dužom od 30 dana) ispuni ugovorne obaveze u pogledu novčanih tokova, čiju sposobnost izmirenja obaveza nepovoljne promene privrednih i poslovnih uslova dugoročno mogu, ali i ne moraju umanjiti.

Ukoliko se prilikom naredne procene kvaliteta potraživanja, utvrdi da je iznos potraživanja po kome je docnja bila duža od 30 dana što je bio osnov za raspoređivanje potraživanja u nivo 2, u međuvremenu naplaćen, potraživanje će biti premešteno iz nivoa 2 u nivo 1.

Ukoliko se prilikom naredne procene kvaliteta potraživanja, raspoređenog u nivo 2, u međuvremenu utvrdi kategorija čiji je nivo kvaliteta bolji, isti ili za jednu kategoriju lošiji u odnosu na momenat incijalnog odobrenja, potraživanje će biti premešteno iz nivoa 2 u nivo 1. Za potraživanja kod kojih se kao osnov za utvrđivanje kreditnog kvaliteta koriste finansijski izveštaji, za prelazak potraživanja iz nivoa 2 u nivo 1 osnov mogu biti samo zvanični finansijski izveštaji.

Potraživanje se raspoređuje u nivo 3 u slučaju da je potraživanje u statusu neizmirenja obaveza.

Kriterijumi razvrstavanja potraživanja u grupe potraživanja sa sličnim karakteristikama kreditnog rizika

Banka koristi sledeće metode grupisanja radi kolektivnog procenjivanja ispravke vrednosti /rezervisanja za kreditni gubitak:

- interne klase kreditnog rizika;
- vrsta plasmana;
- vrsta dužnika;
- urednost u izmirenju obaveza.

Parametri koje koristi za potrebe procene na grupnoj osnovi za grupe potraživanja sa sličnim karakteristikama kreditnog rizika

Banka za procenu obezvređenja na grupnoj osnovi za potraživanja od privrednih društava koristi sledeće parametre:

- Stopa neizvršenja obaveza;
- Gubitak u slučaju nastupanja statusa neizvršenja obaveza;
- Vrednost izloženosti.

Stopa neizvršenja obaveza za svakog pojedinačnog klijenta izračunava se na osnovu klasifikacije pojedinačnog dužnika prema kreditnom riziku utvrđene primenom validiranog internog modela i služi za izračunavanje procenta obezvređenja.

Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza izračunava se na osnovu utvrđene stope naplate po potraživanjima koja su dospela u neizvršenje obaveza na nivou ukupnih potraživanja Banke od pojedinačnih dužnika koji su dospeli u status neizvršenja obaveza. Za potrebe obračuna stope naplate izračunava se diskontovana vrednost naplaćenih potraživanja koja se stavlja u odnos sa ukupnom vrednošću potraživanja koja su dospela u status neizvršenja obaveza, na nivou pojedinačnog dužnika. Naplaćena potraživanja se diskontuju na trenutak prenosa potraživanja u status neizvršenja obaveza.

Ukupnom vrednošću potraživanja koja su dospela u neizvršenje obaveza smatra se aktuelna knjigovodstvena vrednost potraživanja u trenutku prenosa potraživanja u status neizvršenja obaveza uvećana za knjigovodstvenu vrednost potraživanja koja dospevaju na naknadne datume nakon ulaska dužnika u status neizvršenja obaveza u periodu dok se dužnik nalazi u navedenom statusu. Stopa naplate koja se koristi u obračunu obezvređenja na kolektivnom nivou, predstavlja prosečnu stopu naplate na nivou portfolija ukupnih potraživanja od dužnika, koji su dospeli u status neizvršenja obaveza u definisanom periodu u odnosu na datum obračuna.

Ključni stavovi, pretpostavke i procene koje Banka primenjuje u postupku procene obezvređenja

Prilikom procene obezvređenja na pojedinačnoj osnovi, iznosi koji se očekuju da će biti naplaćeni u budućnosti zavise od procene nadoknadivosti potraživanja. Mogući obim gubitka utvrđuje se na osnovu najsvježijih informacija. Procena nadoknadivosti potraživanja se vrši na osnovu faktora kao što su:

1. finansijski položaj dužnika (kreditna sposobnost) uključujući realističnu procenu, na osnovu finansijskih i poslovnih informacija, verovatnoće budućih novčanih tokova,
2. kvaliteta i realizacione fer vrednosti kolaterala, troškova u vezi sa realizacijom kolaterala,
3. urednosti u dosadašnjem servisiranju obaveza.

Na osnovu navedenih osnovnih, ali i ostalih raspoloživih informacija procenjuju se ukupni novčani tokovi od potraživanja koji određuju nadoknadivost potraživanja.

Prilikom ocene stepena obezvređenja Banka uzima u obzir sledeće elemente:

- Nefinansijske faktore koji mogu uticati na poslovanje dužnika (npr. karakter i kvalitet dužnika),
- Sposobnost otplate duga koja proističe iz profitabilnosti posla i likvidnosti kompanije,
- Kvalitet kolaterala koji osigurava potraživanje, kvalitet dokumentacije pomoću koje Banka realizuje teret na kolateralu i njegov pravni status,
- Opšta situacija u industriji i ekonomskom okruženju u oblasti aktivnosti dužnika,
- Kompletnost kreditne dokumentacije u kreditnom dosijeu,
- Prethodno iskustvo u ispunjenju obaveza prema Banci od strane dužnika.

Ukoliko se raspolože sa dokumentima o mogućoj strukturi reprograma ili restrukturiranja potraživanja (usvojeni planovi restrukturiranja, ugovori o reprogramu/restrukturiranju, protokoli o naplati i sl.) procena nadoknadivosti može da se vrši na osnovu strukture otplate definisane ovim dokumentima ukoliko se na osnovu raspoloživih informacija može konstatovati da postoji značajna izvesnost da će se isti i realizovati. Ukoliko se ne radi o usvojenim i pravosnažnim dokumentima, na osnovu dobijenih informacija se vrši procena perioda za koji bi naplata u skladu sa istima mogla početi. Ukoliko su dokumenta usvojena, ali nisu pravosnažna, primenjuje se definisan minimalan period od datuma obračuna za koji se ne očekuje početak primene restrukturiranja u skladu sa predmetnim dokumentima.

Ukoliko naplata Banke zavisi od ishoda sudskog spora, obavezno se vrši, ili pribavlja od angažovanih zastupnika Banke, procena izvesnosti povoljnog ishoda istog za Banku i vremenskog perioda za završetak istog.

Ukoliko postoji očekivanje da plasman nije nadoknativ iz očekivanih novčanih tokova od plasmana, odnosno ukoliko postoji potreba i namera da se potraživanje naplati iz sredstava obezbeđenja (kolaterala) i očekivanje da će obezbeđenje po plasmanu biti aktivirano, u tom slučaju se procena visine obezvređenja po datom plasmanu vrši na osnovu diskontovanih vrednosti očekivanih novčanih tokova od realizacije obezbeđenja po potraživanjima od klijenta.

Za Banku su prihvatljive tri metode procene tržišne vrednosti sredstava obezbeđenja: tržišni pristup, prihodovni pristup i troškovni pristup, s tim da tržišni pristup ima prioritet pri proceni vrednosti sredstva obezbeđenja. Ukoliko je ovaj pristup neprimenljiv ili neadekvatan, koristiće se prihodovni pristup, dok će se troškovni pristup koristiti samo u slučaju da su prethodna dva pristupa neprimenljiva.

U cilju adekvatnog utvrđivanja obezvređenja prilikom naplate potraživanja iz kolaterala, Banka primenjuje očekivano vreme naplate iz kolaterala u zavisnosti od vrste kolaterala. Za specifične vrste kolaterala ili u slučaju postojanja informacija

ili procene o mogućnosti realizacije kolaterala (ili procena mogućnosti) u drugačijim vremenskim periodima od definisanih minimalnih, utvrđivanje perioda realizacije kolaterala se vrši na osnovu procene.

Prilikom utvrđivanja očekivanih novčanih tokova od realizacije kolaterala, za potrebe procene obezvređenja na pojedinačnom nivou, Banka primenjuje odgovarajuće faktore umanjenja vrednosti kolaterala u zavisnosti od vrste kolaterala, a na osnovu izvršene analize.

Pod nadoknadivim (naplativim) iznosom potraživanja podrazumeva se sadašnja vrednost procenjenih očekivanih budućih priliva po datom plasmanu, a pod nominalnom knjigovodstvenom vrednošću plasmana (vrednosti izložene kreditnom riziku) podrazumeva se stanje potraživanja po osnovu glavnice, dospele kamate, naknade i drugih potraživanja.

Prilikom obračuna obezvređenja bilansne aktive i verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama, ukoliko se radi o plasmanima kod kojih se očekuju prilivi u dugom roku, obavezno se vrši diskontovanje očekivanih novčanih tokova u budućnosti. Diskontovanje se vrši diskontnom kamatnom stopom koja predstavlja najmanje efektivnu kamatnu stopu za očekivane ročnosti novčanih tokova svake kreditne izloženosti.

Ukoliko se radi o plasmanima kod kojih se očekivani novčani tokovi nalaze u okviru kratkog roka, svođenje očekivanih budućih novčanih tokova na sadašnju vrednost putem diskontovanja nije obavezno (ukoliko je efekat diskontovanja nematerijalan), već se obračun može vršiti na osnovu nominalne knjigovodstvene vrednosti.

Nemogućnost potpune naplate se meri gubitkom koji čini razliku između aktuelne knjigovodstvene vrednosti potraživanja i procenjene nadoknadive vrednosti potraživanja koja predstavlja sadašnju vrednost očekivanih budućih novčanih tokova od datog potraživanja, i evidentira se kao obezvređenje potraživanja.

Informacije koji se odnose na politiku otpisa potraživanja

Ukoliko se oceni da je postupak koji Banka vodi neefikasan, odnosno da se na osnovu raspoloživih sredstava obezbeđenja ne može očekivati naplata potraživanja, vrši se direktni otpis potraživanja.

Uslov za direktni otpis potraživanja, odnosno isknjižavanje iz poslovnih knjiga, je izvršena ispravka vrednosti datog potraživanja u celokupnom iznosu, kao i da je od dana dospeća potraživanja proteklo najmanje dve godine.

U slučaju da se postupak naplate dospelih nenaplaćenih potraživanja i dalje vodi, a procenjuje se da je rezultat, kao i vreme naplate potraživanja neizvestan, može se, u skladu sa procenom nadležnih organizacionih jedinica, uputiti nadležnim odborima predlog za otpis potraživanja, a naročito u sledećim slučajevima:

- potraživanje koje nije obezbeđeno materijalnim sredstvima obezbeđenja, ukoliko je dužnik u docnji preko tri godine;
- potraživanje koje nije obezbeđeno materijalnim sredstvima obezbeđenja, ukoliko je dužnik u stečaju više od godinu dana;
- potraživanje koje je obezbeđeno hipotekom na nepokretnosti po osnovu kojeg je dužnik u docnji preko tri godine, ukoliko Banka u tom periodu nije otpočela postupak naplate iz sredstva obezbeđenja, niti je ostvarila naplatu od sadužnika, odnosno jemca;
- ostala potraživanja kod kojih postoje elementi koji ukazuju na otežanu naplatu (npr. potraživanja od dužnika koji je izbrisan iz registra privrednih subjekata, a nije nastavio da posluje putem statusne promene pripajanja, spajanja ili podele, potraživanja od preminulog fizičkog lica).

Informacije koji se odnose na prihode od kamata na obezvređena potraživanja i njihovo priznavanje

Banka prihode od kamata, od momenta obezvređenja finansijskog sredstva, priznaje u skladu sa zahtevima MRS/MSFI.

Prihodi od kamata po osnovu kolektivno obezvređenih finansijskih sredstava priznaju se u umanjenom obimu, odnosno primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu (neto) vrednost istog. Amortizovana vrednost predstavlja iznos po kome se finansijsko sredstvo odmerava prilikom početnog priznavanja, umanjen za isplate glavnice, uz dodavanje ili oduzimanje kumulirane amortizacije primenom metoda efektivne kamate za sve razlike između početnog iznosa i iznosa pri dospeću i uz oduzimanje svakog umanjenja po osnovu umanjenja vrednosti ili nenaplativosti.

Po osnovu individualno obezvređenih finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti utvrđuje se efekat umanjenja iznosa obezvređenja istog koji se pripisuju isključivo protoku vremena od jednog do drugog izveštajnog perioda. Efekta umanjenja iznosa obezvređenja priznaje se kao prihod od kamata, a iskazuje se kao posebna pozicija u okviru

istih, kao prihod po osnovu odmotavanja (unwinding). Promena iznosa obezvređenja je rezultat promena u očekivanim budućim novčanim tokovima gotovine od finansijskog sredstva, bilo usled promene očekivanja u pogledu njihovog iznosa, ili očekivanog trenutka naplate evidentiraće se kao prihod ili rashod od promene obezvređenja.

Obračunata kamata na obezvređena finansijska sredstva:

- koja su utužena,
- za koja je kroz procenu obezvređenja utvrđeno potpuno obezvređenje,
- od dužnika koji se nalaze u procesu stečaja ili likvidacije,
- za koja procenjeni očekivani prilivi po uspostavljenim sredstvima obezbeđenja ne pokrivaju potraživanja po osnovu kamate (u iznosu dela kamate koji nije pokriven),
- za koja je ugovorima o restrukturiranju predviđen otpis potraživanja po osnovu kamate (u iznosu koji je predviđen za otpis),

predstavlja evidencionu kamatu i prenosi se u vanbilansnu evidenciju gde se nastavlja obračun i evidentiranje iste za interne potrebe Banke.

Informacije koji se odnose na restrukturirana potraživanja

U zavisnosti od konkretnih okolnosti organizaciona jedinica nadležna za restrukturirana potraživanja može predložiti nadležnim organima neki od mogućih oblika korektivnih mera kao vid restrukturiranja loših plasmana:

- bilateralni sporazum o restrukturiranju,
- multilateralni sporazum o restrukturiranju,
- sporazumno finansijsko restrukturiranje,
- unapred pripremljen plan reorganizacije,
- obična reorganizacija u stečaju,
- pripremanje i zaključivanje svih vrsta sporazuma i protokola u cilju zaštite ili unapređenja pozicija Banke,
- traženje potencijalnih kupaca za predmete obezbeđenja i drugu imovinu u vlasništvu dužnika i jemaca podobne za namirenje potraživanja Banke.

Za restrukturiranje potraživanja se Banka odlučuje, samo ukoliko utvdi da je dužnik sposoban da održi svoju poslovnu aktivnost u narednom periodu i da će u skladu sa planom restrukturiranja moći da izvršava svoje obaveze. Mere restrukturiranja ne smeju se koristiti za privremeno ili trajno prikrivanje stvarnog nivoa rizika potraživanja koja su restrukturirana.

Ukoliko je planom korektivnih mera predviđeno restrukturiranje kao korektivna mera, vrši se detaljna analiza razloga koji su doveli do finansijskih poteškoća dužnika, plana konsolidacije finansijskog stanja i operativnog poslovanja dužnika, a ukoliko je predviđena promena vlasničke strukture, onda i plana konsolidacije vlasničke strukture, projekcije novčanih tokova za period od tri godine, ili kraći period ukoliko je plan restrukturiranja na kraći rok od tri godine.

Pored prethodno navedenog vrši se i procena ostvarivosti predloženog plana restrukturiranja, efekata i prednosti restrukturiranja i sačinjava novi plan otplate koji će biti osnov daljeg praćenja sprovođenja plana restrukturiranja.

Kada su u pitanju izloženosti prema fizičkim licima, ukoliko je planom korektivnih mera predviđeno restrukturiranje kao korektivna mera, vrši se, u smislu zakona kojim se uređuje zaštita korisnika finansijskih usluga, ispitivanje da li je restrukturiranje ekonomski opravdano, analiza razloga koji su doveli do finansijskih poteškoća dužnika, efekata i prednosti izabrane mere restrukturiranja i izrađuje novi plan otplate koji će biti osnov daljeg praćenja sprovođenja plana restrukturiranja.

Procedurom za Praćenje naplate potraživanja, identifikacija i upravljanje problematičnim izloženostima definisano je da Odeljenje upravljanja lošim plasmanima prati plan restrukturiranja, o čemu izveštava Izvršni odbor u okviru kvartalnih izveštaja.

U odnosu na prethodni period dopunjena su interna akta Banke u skladu sa izmenama regulative Narodne banke Srbije vezano za upravljanje problematičnim izloženostima.

Ukoliko postoje objektivni dokazi obezvređenja restrukturirana potraživanja se procenjuju na individualnom nivou.

Da bi potraživanje izašlo iz kategorije restrukturiranog potreban je period od najmanje dve godine od dana restrukturiranja, ukoliko su ispunjeni sledeći uslovi:

- restrukturirano potraživanje nije klasifikovano u grupu problematičnih potraživanja;

- dužnik je redovnim uplatama po osnovu glavnice ili kamate otplatio materijalno značajan deo ukupnog iznosa duga tokom najmanje polovine probnog perioda;
- dužnik nije u docnji dužoj od 30 dana ni po jednoj obavezi prema Banci.

U nastavku su prikazani prilozi uz Izveštaj.

8. PRILOZI

8.1. Prilog PI-KAP: Podaci koji se odnose na kapital Banke

Прилог 1

ПИ-КАП

Подаци који се односе на капитал банке

(у хиљадама динара)

Редни бр.	Назив позиције	Износ
	Основни акцијски капитал: елементи	
1	Инструменти основног акцијског капитала и припадајуће емисионе премије	3,080,297
1.1.	<i>од чега: акције и други инструменти капитала који испуњавају услове из тачке 8.ОАК</i>	2,912,133
1.2.	<i>од чега: Припадајуће емисионе премије уз инструменте из тачке 1.1. тј. износ уплаћен изнад номиналне вредности тих инструмената</i>	168,164
2	Добит из ранијих година која није оптерећена никаквим будућим обавезама, а за коју је скупштина банке донела одлуку да ће бити распоређена у основни акцијски капитал	0
3	Добит текуће године или добит из претходне године за коју скупштина банке још није донела одлуку да ће бити распоређена у основни акцијски капитал која испуњава услове из тачке 10. ст. 2. и 3. за укључивање у основни акцијски капитал	11,608
4	Ревалоризационе резерве и остали нереализовани добици	711,293
5	Резерве из добити и остале резерве банке, осим резерви за опште банкарске ризике	278,079
6	Резерве за опште банкарске ризике	0
7	Учешћа без права контроле (мањинска учешћа) која се признају у основном акцијском капиталу **	0
8	Основни акцијски капитал пре регулаторних прилагођавања и одбитних ставки (збир од 1 до 7)	4,069,669
	Основни акцијски капитал: регулаторна прилагођавања и одбитне ставке	
9	Додатна прилагођавања вредности (-)	0
10	Нематеријална улагања, укључујући гудвил (умањена за износ одложених пореских обавеза) (-)	29,353
11	Одложена пореска средства која зависе од будуће профитабилности банке, изузев оних која простићу из привремених разлика, умањена за повезане одложене пореске обавезе ако су испуњени услови из тачке 14. став 1. ОАК	0
12	Фер вредности резерви у вези са добицима или губицима по основу инструмената заштите од ризика новчаног тока за финансијске инструменте који се не вреднују по фер вредности, укључујући и пројектоване новчане токове	0
13	ИРБ приступ: негативан износ разлике добијен обрачуном у складу с тачком 134. ОАК (-)	0
14	Повећање капитала које је резултат секјуритизације изложености (-)	0
15	Добици или губици по основу обавеза банке вреднованих према фер вредности који су последица промене кредитне способности банке	0
16	Имовина у пензијском фонду са дефинисаним накнадама у билансу стања банке (-)	0
17	Директна, индиректна и синтетичка улагања банке у сопствене инструменте основног акцијског капитала, укључујући и сопствене инструменте основног акцијског капитала које је банка дужна или може бити дужна да откупи на основу уговорне обавезе (-)	0
18	Директна, индиректна и синтетичка улагања у инструменте основног акцијског капитала лица у финансијском сектору која имају узајамна улагања у банци, а која су извршена ради приказивања већег износа капитала банке (-)	0
19	Применљиви износ директних, индиректних и синтетичких улагања банке у инструменте основног акцијског капитала лица у финансијском сектору у којем банка нема значајно улагање (-)	0
20	Применљиви износ директних, индиректних и синтетичких улагања банке у инструменте основног акцијског капитала лица у финансијском сектору у којем банка има значајно улагање (-)	0
21	Износ изложености које испуњавају услове за примену пондера ризика од 1.250 %, а које банка одлучи да одбије од основног акцијског капитала уместо да примени тај пондер	114
21.1.	<i>од чега: учешћа у лицима која нису лица у финансијском сектору у износу преко 10% капитала тих лица, односно учешћа која омогућавају ефективно вршење знатног утицаја на управљање правним лицем или на пословну политику тог правног лица (-)</i>	114
21.2.	<i>од чега: секјуритизоване позиције (-)</i>	0
21.3.	<i>од чега: слободне испоруке (-)</i>	0
22	Одложена пореска средства која зависе од будуће профитабилности банке и која проистичу из привремених разлика (износ изнад 10% основног акцијског капитала банке из тачке 21. став 2, умањен за износ повезаних пореских обавеза ако су испуњени услови из тачке 14. став 1. ОАК) (-)	0

23	Збир одложених пореских средстава и улагања у лица у финансијском сектору у којима банка има значајно улагање из тачке 21. став 1. ОАК, који прелази лимит из тачке 21. став 3. ОАК (-)	0
23.1.	<i>од чега: Директна, индиректна и синтетичка улагања у инструменте основног акцијског капитала лица у финансијском сектору у којем банка има значајно улагање</i>	0
23.2.	<i>од чега: Одложена пореска средства која проистичу из привремених разлика</i>	0
24	Губитак текуће и ранијих година, као и нереализовани губици (-)	23,468
25	Износ пореза у вези са елементима основног акцијског капитала који се може предвидети у време обрачуна капитала, осим ако је банка претходно кориговала износ елемената основног акцијског капитала у износу у којем ти порези смањују износ до којег се елементи основног акцијског капитала могу користити за покриће ризика или губитака (-)	0
26	Износ за који одбитне ставке од додатног основног капитала банке премашују износ додатног основног капитала банке (-)	0
27	Износ потребне резерве за процењене губитке по билансној активи и ванбилансним ставкама банке	0
28	Укупна регулаторна прилагођавања и одбитне ставке од основног акцијског капитала (збир од 9 до 27)	52,935
29	Основни акцијски капитал (разлика између 8 и 28)	4,016,734
Додатни основни капитал: елементи		
30	Акције и други инструменти капитала који испуњавају услове из тачке 23. ОАК и припадајуће емисионе премије	0
31	Инструменти основног капитала издати од стране подређених друштава који се признају у додатном основном капиталу**	0
32	Додатни основни капитал пре одбитних ставки (30+31)	0
Додатни основни капитал: одбитне ставке		
33	Директна, индиректна и синтетичка улагања банке у сопствене инструменте додатног основног капитала, укључујући инструменте које је банка дужна да откупи на основу постојеће уговорне обавезе (-)	0
34	Директна, индиректна и синтетичка улагања у инструменте додатног основног капитала лица у финансијском сектору која имају узајамна улагања у банци која су извршена ради приказивања већег износа капитала банке (-)	0
35	Применљиви износ директних, индиректних и синтетичких улагања у инструменте додатног основног капитала лица у финансијском сектору у којима банка нема значајно улагање (-)	0
36	Директна, индиректна и синтетичка улагања банке у инструменте додатног основног капитала лица у финансијском сектору у којима банка има значајно улагање, искључујући позиције по основу вршења покровитељства емисије хартија од вредности које се држе пет радних дана или краће (-)	0
37	Износ за који одбитне ставке од допунског капитала банке премашују износ допунског капитала банке (-)	0
38	Укупне одбитне ставке од додатног основног капитала (збир од 33 до 37)	0
39	Додатни основни капитал (разлика између 32 и 38)	0
40	Основни капитал (збир 29 и 39)	4,016,734
Допунски капитал: елементи		
41	Акције и други инструменти допунског капитала и субординиране обавезе, који испуњавају услове из тачке 28. ОАК и припадајуће емисионе премије уз инструменте	0
42	Инструменти капитала издати од стране подређених друштава који се признају у допунском капиталу **	0
43	Прилагођавања за кредитни ризик која испуњавају услове за укључивање у допунски капитал	0
44	Допунски капитал пре одбитних ставки (збир од 41 до 43)	0
Допунски капитал: одбитне ставке		
45	Директна, индиректна и синтетичка улагања банке у сопствене инструменте допунског капитала и субординиране обавезе, укључујући инструменте које је банка дужна да откупи на основу постојеће уговорне обавезе (-)	0
46	Директна, индиректна и синтетичка улагања у инструменте допунског капитала и субординиране обавезе лица у финансијском сектору која имају узајамна улагања у банци која су извршена ради приказивања већег износа капитала банке (-)	0
47	Применљиви износ директних, индиректних и синтетичких улагања у инструменте допунског капитала и субординиране обавезе лица у финансијском сектору у којима банка нема значајно улагање (-)	0
48	Директна, индиректна и синтетичка улагања банке у инструменте додатног основног капитала и субординиране обавезе лица у финансијском сектору у којима банка има значајно улагање, искључујући позиције по основу вршења покровитељства емисије хартија од вредности које се држе пет радних дана или краће (-)	0
49	Укупне одбитне ставке од допунског капитала (збир од 45 до 48)	0
50	Допунски капитал (разлика између 44 и 49)	0
51	Укупни капитал (збир 40 и 50)	4,016,734

52	Укупна ризична актива	20,842,318
	Показатељи адекватности капитала и заштитни слојеви капитала	
53	Показатељ адекватности основног акцијског капитала банке (%)	19.27
54	Показатељ адекватности основног капитала банке (%)	19.27
55	Показатељ адекватности капитала банке (%)	19.27
56	Укупни захтеви за заштитне слојеве капитала (%)***	2.95
57	Основни акцијски капитал расположив за покриће заштитних слојева (%)****	11.27

8.2. Prilog PI-FIKAP: Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju o obračun kapitala Banke

Прилог 2

ПИ-ФИКАП

Подаци о основним карактеристикама финансијских инструмената који се укључују у обрачун капитала банке

Редни бр.	Карактеристике инструмента	Опис
1.	Емитент	АЛТА БАНКА АД БЕОГРАД
1.1.	Јединствена ознака (нпр. CUSIP, ISIN или ознака Bloomberg за приватне пласмане)	ISIN - RSJUBME48945
	<i>Третман у складу с прописима</i>	
2.	Третман у складу са Одлуком о адекватности капитала банке	<i>Инструмент основног акцијског капитала</i>
3.	Индивидуални/(пот)консолидовани/индивидуални и (пот)консолидовани ниво укључивања инструмента у капитал на нивоу групе	<i>Индивидуални</i>
4.	Тип инструмента	<i>Обичне акције</i>
5.	Износ који се признаје за потребе израчунавања регулаторног капитала (у хиљадама динара, са стањем на дан последњег извештавања)	2,912,133.00
6.	Номинална вредност инструмента	10,100.00
6.1.	Емисиона цена	10,683.23
6.2.	Откупна цена	НП
7.	Рачуноводствена класификација	<i>Акцијски капитал</i>
8.	Датум издавања инструмента	04.05.2006.
9.	Инструмент с датумом доспећа или инструмент без датума доспећа	<i>Без датума доспећа</i>
9.1.	Иницијални датум доспећа	<i>Без датума доспећа</i>
10.	Опција откупа од стране емитента уз претходну сагласност надлежног тела	Не
10.1.	Први датум активирања опције откупа, условни датуми активирања опције откупа и откупна вредност	НП
10.2.	Накнадни датуми активирања опције откупа (ако је применљиво)	НП
	<i>Купони/дивиденде</i>	
11.	Фиксне или променљиве дивиденде/купони	Променљиви
12.	Купонска стопа и повезани индекси	НП
13.	Постојање механизма обавезног отказивања дивиденде	НП
14.1.	Потпуно дискреционо право, делимично дискреционо право или без дискреционог права у вези с временом исплате дивиденди/купона	Потпуно дискреционо право
14.2.	Потпуно дискреционо право, делимично дискреционо право или без дискреционог права у вези са износом дивиденди/купона	Потпуно дискреционо право
15.	Могућност повећања приноса (<i>step up</i>) или других подстицаја за откуп	Не
16.	Некумулативне или кумулативне дивиденде/купони	<i>Некумулативне</i>
17.	Конвертибилан или неконвертибилан инструмент	<i>Неконвертибилан</i>
18.	Ако је конвертибилан, услови под којима може доћи до конверзије	НП
19.	Ако је конвертибилан, делимично или у целости	НП
20.	Ако је конвертибилан, стопа конверзије	НП
21.	Ако је конвертибилан, обавезна или добровољна конверзија	НП
22.	Ако је конвертибилан, инструмент у који се конвертује	НП
23.	Ако је конвертибилан, емитент инструмента у који се конвертује	НП
24.	Могућност смањења вредности	Не
25.	Ако постоји могућност смањења вредности, услови под којима може доћи до смањења вредности	НП
26.	Ако постоји могућност смањења вредности, делимично или у целости	НП
27.	Ако постоји могућност смањења вредности, трајно или привремено	НП
28.	Ако је смањење вредности привремено, услови поновног признавања	НП
29.	Тип инструмента који ће се при стечају, односно ликвидацији наплатити непосредно пре наведеног инструмента	НП
30.	Неусклађене карактеристике конвертованих инструмената	Не
31.	Ако постоје навести неусклађене карактеристике	НП

8.3. Prilog PI-UPK: Raščlanjivanje elemenata u bilansu stanja

Прилог 3

ПИ-УПК

2. Рашчлањавање елемената у билансу стања

Ознака позиције	Назив позиције	Биланс стања	Референце
A	АКТИВА		
A.I	Готовина и средства код централне банке	7,874,842	
A.II	Заложена финансијска средства	0	
A.III	Потраживања по основу деривата	1,882	
A.IV	Хартије од вредности	1,134,103	
A.V	Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	9,065,824	
A.VI	Кредити и потраживања од комитената	13,293,335	
A.VII	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	0	
A.VIII	Потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика	0	
A.IX	Инвестиције у придружена друштва и заједничке подухвате	0	
A.X	Инвестиције у зависна друштва	114	
	<i>Од чега учешћа у лицима која нису лица у финансијском сектору у износу преко 10% капитала тих лица</i>	114	e
A.XI	Нематеријална улагања	29,353	ђ
A.XII	Некретнине, постројења и опрема	1,348,722	
A.XIII	Инвестиционе некретнине	262,270	
A.XIV	Текућа пореска средства	10,443	
A.XV	Одложена пореска средства	0	
A.XVI	Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	0	
A.XVII	Остала средства	221,640	
A.XX	УКУПНО АКТИВА (позиције под АОП ознакама од 0001 до 0017 у консолидованом билансу стања)	33,242,528	
P	ПАСИВА		
PO	ОБАВЕЗЕ		
PO.I	Обавезе по основу деривата	3,787	
PO.II	Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	1,691,281	
PO.III	Депозити и остале финансијске обавезе према другим комитентима	27,023,200	
PO.IV	Обавезе по основу деривата намењених заштити од ризика	0	
PO.V	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	0	
PO.VI	Обавезе по основу хартија од вредности	0	
PO.VII	Субординиране обавезе	0	
PO.VIII	Резервисања	35,283	
PO.IX	Обавезе по основу средстава намењених продаји и средства пословања које се обуставља	0	
PO.X	Текуће пореске обавезе	0	
PO.XI	Одложене пореске обавезе	119,706	
PO.XII	Остале обавезе	309,744	
PO.XIII	УКУПНО ОБАВЕЗЕ (позиције под АОП ознакама од 0401 до 0413 у консолидованом билансу стања)	29,183,001	
	КАПИТАЛ		
PO.XIV	Акцијски капитал	3,080,297	a
	<i>Од чега номинална вредност уплаћених акција, осим преференцијалних кумулативних акција</i>	2,912,133	б
	<i>Од чега емисиона премија по основу акцијског капитала, осим преференцијалних кумулативних акција</i>	168,164	в
	<i>Од чега номинална вредност преференцијалних кумулативних акција</i>	0	
	<i>Од чега емисиона премија по основу преференцијалних кумулативних акција</i>	0	
PO.XV	Сопствене акције	0	
	<i>Од чега стечене сопствене акције банке, осим преференцијалних кумулативних акција</i>	0	
	<i>Од чега стечене сопствене преференцијалне кумулативне акције</i>	0	
PO.XVI	Добитак	11,608	
	<i>Од чега нераспоређена добит из ранијих година</i>	0	
	<i>Од чега добит из текуће године</i>	11,608	
PO.XVII	Губитак	0	
	<i>Од чега губици из претходних година</i>	0	
	<i>Од чега губитак текуће године</i>	0	
PO.XVIII	Резерве	991,090	
	<i>Од чега резерве из добити које представљају елемент основног капитала</i>	278,079	д
	<i>Од чега остале позитивне консолидоване резерве</i>	0	
	<i>Од чега остале негативне консолидоване резерве</i>	0	

	<i>Од чега остале нето негативне ревалоризационе резерве</i>	0	
	<i>Од чега добит по основу обавеза банке вреднованих према фер вредности која је остварена због промене кредитног рејтинга банке</i>	0	
	<i>Од чега позитивне ревалоризационе резерве настале по основу ефеката промене фер вредности основних средстава, хартија од вредности и осталих средстава која се, у складу с МСФИ/МРС, исказују у корист ових резерви</i>	711,293	г
PO.XIX	Нереализовани губици	23,468	
	<i>Од чега нереализовани губици по основу хартија од вредности расположивих за продају</i>	23,468	ж
PO.XX	Учешћа без права контроле	0	
	<i>Од чега мањинска учешћа у подређеним друштвима</i>	0	
PO.XXI	УКУПНО КАПИТАЛ (резултат сабирања, односно одузимања следећих АОП ознака из консолидованог биланса стања: 0415 - 0416 + 0417 - 0418 + 0419 - 0420 + 0421) ≥ 0	4,059,527	
PO.XXII	УКУПАН НЕДОСТАТАК КАПИТАЛА (резултат сабирања, односно одузимања следећих АОП ознака из консолидованог биланса стања: 0415 - 0416 + 0417 - 0418 + 0419 - 0420 + 0421) < 0	0	
PO.XXIII	УКУПНО ПАСИВА (резултат сабирања, односно одузимања следећих АОП ознака из консолидованог биланса стања: 0414 + 0422 - 0423)	33,242,528	
В.П.	ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ		
В.П.А.	Ванбилансна актива	92,393,818	
	<i>Од чега износ акција банке узетих у залогу, осим преференцијалних кумулативних акција</i>	0	
	<i>Од чега износ преференцијалних кумулативних акција банке узетих у залогу</i>	0	
В.П.П.	Ванбилансна пасива	92,393,818	

3. Повезивање позиција у рашчлањеном билансу стања и позиција у обрасцу ПИ-КАП

Редни бр.	Назив позиције	Износ	Извор података у складу с референцама из 2. корака
	Основни акцијски капитал: елементи		
1	Инструменти основног акцијског капитала и припадајуће емисионе премије	3,080,297	а
1.1.	<i>од чега: акције и други инструменти капитала који испуњавају услове из тачке 8.ОАК</i>	2,912,133	б
1.2.	<i>од чега: Припадајуће емисионе премије уз инструменте из тачке 1.1. тј. износ уплаћен изнад номиналне вредности тих инструмената</i>	168,164	в
2	Добит из ранијих година која није оптерећена никаквим будућим обавезама, а за коју је скупштина банке донела одлуку да ће бити распоређена у основни акцијски капитал	0	
3	Добит текуће године или добит из претходне године за коју скупштина банке још није донела одлуку да ће бити распоређена у основни акцијски капитал која испуњава услове из тачке 10. ст. 2. и 3. за укључивање у основни акцијски капитал	0	
4	Ревалоризационе резерве и остали нереализовани добици	711,293	г
5	Резерве из добити и остале резерве банке, осим резерви за опште банкарске ризике	278,079	д
6	Резерве за опште банкарске ризике	0	
7	Учешћа без права контроле (мањинска учешћа) која се признају у основном акцијском капиталу **	0	
8	Основни акцијски капитал пре регулаторних прилагођавања и одбитних ставки (збир од 1 до 7)	4,069,669	
	Основни акцијски капитал: регулаторна прилагођавања и одбитне ставке		
9	Додатна прилагођавања вредности (-)	0	
10	Нематеријална улагања, укључујући гудвил (умањена за износ одложених пореских обавеза) (-)	29,353	ђ
11	Одложена пореска средства која зависе од будуће профитабилности банке, изузев оних која протичу из привремених разлика, умањена за повезане одложене пореске обавезе ако су испуњени услови из тачке 14. став 1. ОАК	0	
12	Фер вредности резерви у вези са добицима или губицима по основу инструмената заштите од ризика новчаног тока за финансијске инструменте који се не вреднују по фер вредности, укључујући и пројектоване новчане токове	0	
13	ИРБ приступ: негативан износ разлике добијен обрачуном у складу с тачком 134. ОАК (-)	0	
14	Повећање капитала које је резултат секјуритизације изложености (-)	0	
15	Добици или губици по основу обавеза банке вреднованих према фер вредности који су последица промене кредитне способности банке	0	
16	Имовина у пензијском фонду са дефинисаним накнадама у билансу стања банке (-)	0	
17	Директна, индиректна и синтетичка улагања банке у сопствене инструменте основног акцијског капитала, укључујући и сопствене инструменте основног акцијског капитала које је банка дужна или може бити дужна да откупи на основу уговорне обавезе (-)	0	
18	Директна, индиректна и синтетичка улагања у инструменте основног акцијског капитала лица у финансијском сектору која имају узајамна улагања у банци, а која су извршена ради приказивања већег износа капитала банке (-)	0	
19	Применљиви износ директних, индиректних и синтетичких улагања банке у инструменте основног акцијског капитала лица у финансијском сектору у којем банка нема значајно улагање (-)	0	
20	Применљиви износ директних, индиректних и синтетичких улагања банке у инструменте основног акцијског капитала лица у финансијском сектору у којем банка има значајно улагање (-)	0	
21	Износ изложености које испуњавају услове за примену пондера ризика од 1.250 %, а које банка одлучи да одбије од основног акцијског капитала уместо да примени тај пондер	114	

21.1.	od чега: учешћа у лицима која нису лица у финансијском сектору у износу преко 10% капитала тих лица, односно учешћа која омогућавају ефективно вршење знатног утицаја на управљање правним лицем или на пословну политику тог правног лица (-)	114	e
21.2.	od чега: секjuritизоване позиције (-)	0	
21.3.	od чега: слободне испоруке (-)	0	
22	Одложена пореска средства која зависе од будуће профитабилности банке и која проистичу из привремених разлика (износ изнад 10% основног акцијског капитала банке из тачке 21. став 2, умањен за износ повезаних пореских обавеза ако су испуњени услови из тачке 14. став 1. ОАК) (-)	0	
23	Збир одложених пореских средстава и улагања у лица у финансијском сектору у којима банка има значајно улагање из тачке 21. став 1. ОАК, који прелази лимит из тачке 21. став 3. ОАК (-)	0	
23.1.	od чега: Директна, индиректна и синтетичка улагања у инструменте основног акцијског капитала лица у финансијском сектору у којем банка има значајно улагање	0	
23.2.	od чега: Одложена пореска средства која проистичу из привремених разлика	0	
24	Губитак текуће и ранијих година, као и нереализовани губици (-)	23,468	ж
25	Износ пореза у вези са елементима основног акцијског капитала који се може предвидети у време обрачуна капитала, осим ако је банка претходно кориговала износ елемената основног акцијског капитала у износу у којем ти порези смањују износ до којег се елементи основног акцијског капитала могу користити за покриће ризика или губитака (-)	0	
26	Износ за који одбитне ставке од додатног основног капитала банке премашују износ додатног основног капитала банке (-)	0	
27	Износ потребне резерве за процењене губитке по билансној активи и ванбилансним ставкама банке	0	
28	Укупна регулаторна прилагођавања и одбитне ставке од основног акцијског капитала (збир од 9 до 27)	52,935	
29	Основни акцијски капитал (разлика између 8 и 28)	4,016,734	
Додатни основни капитал: елементи			
30	Акције и други инструменти капитала који испуњавају услове из тачке 23. ОАК и припадајуће емисионе премије	0	
31	Инструменти основног капитала издати од стране подређених друштава који се признају у додатном основном капиталу**	0	
32	Додатни основни капитал пре одбитних ставки (30+31)	0	
Додатни основни капитал: одбитне ставке			
33	Директна, индиректна и синтетичка улагања банке у сопствене инструменте додатног основног капитала, укључујући инструменте које је банка дужна да откупи на основу постојеће уговорне обавезе (-)	0	
34	Директна, индиректна и синтетичка улагања у инструменте додатног основног капитала лица у финансијском сектору која имају узајамна улагања у банци која су извршена ради приказивања већег износа капитала банке (-)	0	
35	Применљиви износ директних, индиректних и синтетичких улагања у инструменте додатног основног капитала лица у финансијском сектору у којима банка нема значајно улагање (-)	0	
36	Директна, индиректна и синтетичка улагања банке у инструменте додатног основног капитала лица у финансијском сектору у којима банка има значајно улагање, искључујући позиције по основу вршења покровитељства емисије хартија од вредности које се држе пет радних дана или краће (-)	0	
37	Износ за који одбитне ставке од допунског капитала банке премашују износ допунског капитала банке (-)	0	
38	Укупне одбитне ставке од додатног основног капитала (збир од 33 до 37)	0	
39	Додатни основни капитал (разлика између 32 и 38)	0	
40	Основни капитал (збир 29 и 39)	4,016,734	
Допунски капитал: елементи			
41	Акције и други инструменти допунског капитала и субординиране обавезе, који испуњавају услове из тачке 28. ОАК и припадајуће емисионе премије уз инструменте	0	
42	Инструменти капитала издати од стране подређених друштава који се признају у допунском капиталу **	0	
43	Прилагођавања за кредитни ризик која испуњавају услове за укључивање у допунски капитал	0	
44	Допунски капитал пре одбитних ставки (збир од 41 до 43)	0	
Допунски капитал: одбитне ставке			
45	Директна, индиректна и синтетичка улагања банке у сопствене инструменте допунског капитала и субординиране обавезе, укључујући инструменте које је банка дужна да откупи на основу постојеће уговорне обавезе (-)	0	
46	Директна, индиректна и синтетичка улагања у инструменте допунског капитала и субординиране обавезе лица у финансијском сектору која имају узајамна улагања у банци која су извршена ради приказивања већег износа капитала банке (-)	0	
47	Применљиви износ директних, индиректних и синтетичких улагања у инструменте допунског капитала и субординиране обавезе лица у финансијском сектору у којима банка нема значајно улагање (-)	0	
48	Директна, индиректна и синтетичка улагања банке у инструменте додатног основног капитала и субординиране обавезе лица у финансијском сектору у којима банка има значајно улагање, искључујући позиције по основу вршења покровитељства емисије хартија од вредности које се држе пет радних дана или краће (-)	0	
49	Укупне одбитне ставке од допунског капитала (збир од 45 до 48)	0	
50	Допунски капитал (разлика између 44 и 49)	0	
51	Укупни капитал (збир 40 и 50)	4,016,734	
52	Укупна ризична актива	20,842,318	
Показатељи адекватности капитала и заштитни слојеви капитала			
53	Показатељ адекватности основног акцијског капитала банке (%)	19.27	
54	Показатељ адекватности основног капитала банке (%)	19.27	
55	Показатељ адекватности капитала банке (%)	19.27	
56	Укупни захтеви за заштитне слојеве капитала (%)***	2.95	
57	Основни акцијски капитал расположив за покриће заштитних слојева (%)****	11.27	

8.4. Prilog PI-AKB: Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala

Прилог 4

ПИ-АКБ

Подаци о укупним капиталним захтевима и показатељу адекватности капитала

(у хиљадама динара)

Редни бр.	Назив	Износ
Редни бр. I	Назив КАПИТАЛ	1
1.	УКУПАН ОСНОВНИ АКЦИЈСКИ КАПИТАЛ	4,016,734
2.	УКУПАН ДОДАТНИ ОСНОВНИ КАПИТАЛ	0
3.	УКУПАН ДОПУНСКИ КАПИТАЛ	0
II	КАПИТАЛНИ ЗАХТЕВИ	1,667,385
1.	КАПИТАЛНИ ЗАХТЕВ ЗА КРЕДИТНИ РИЗИК, РИЗИК ДРУГЕ УГОВОРНЕ СТРАНЕ, РИЗИК СМАЊЕЊА ВРЕДНОСТИ КУПЉЕНИХ ПОТРАЖИВАЊА И РИЗИК ИЗМИРЕЊА/ИСПОРУКЕ ПО ОСНОВУ СЛОБОДНИХ ИСПОРУКА	1,454,641
1.1.	Стандардизовани приступ (СП)	18,183,008
1.1.1.	Изложености према државама и централним банкама	215,227
1.1.2.	Изложености према територијалним аутономијама и јединицама локалне самоуправе	16,202
1.1.3.	Изложености према јавним административним телима	0
1.1.4.	Изложености према међународним развојним банкама	0
1.1.5.	Изложености према међународним организацијама	0
1.1.6.	Изложености према банкама	1,141,886
1.1.7.	Изложености према привредним друштвима	7,520,397
1.1.8.	Изложености према физичким лицима	143,041
1.1.9.	Изложености обезбеђене хипотекама на непокретностима	4,324,822
1.1.10.	Изложености у статусу неизмирења обавеза	2,665,699
1.1.11.	Високоризичне изложености	0
1.1.12.	Изложености по основу покривених обавезница	0
1.1.13.	Изложености по основу секјуритизованих позиција	0
1.1.14.	Изложености према банкама и привредним друштвима са краткорочним кредитним рејтингом	0
1.1.15.	Изложености по основу улагања у отворене инвестиционе фондове	0
1.1.16.	Изложености по основу власничких улагања	1,508
1.1.17.	Остале изложености	2,154,226
1.2.	Приступ заснован на интерном рејтингу (IRB)	0
1.2.1.	Изложености према државама и централним банкама	0
1.2.2.	Изложености према банкама	0
1.2.3.	Изложености према привредним друштвима	0
1.2.4.	Изложености према физичким лицима	0
1.2.4.1.	од чега: Изложености према физичким лицима обезбеђене хипотекама на непокретностима	0
1.2.4.2.	од чега: Квалификоване револвинг изложености према физичким лицима	0
1.2.4.3.	од чега: Изложености према малим и средњим предузећима које су разврстана у ову класу изложености	0
1.2.5.	Изложености по основу власничких улагања	0
1.2.5.1.	Примењени приступ:	0
1.2.5.1.1.	Приступ једноставних пондера ризика	0
1.2.5.1.2.	PD/LGD приступа	0
1.2.5.1.3.	Приступ интерних модела	0
1.2.5.2.	Врсте изложености по основу власничких улагања	0
1.2.5.2.1.	Власничка улагања којима се тргује на берзи	0
1.2.5.2.2.	Власничка улагања којима се не тргује на берзи али су у довољно диверсификованим портфолијима	0
1.2.5.2.3.	Остала власничка улагања	0
1.2.5.2.4.	Власничка улагања на које банка примењује стандардизовани приступ кредитном ризику	0
1.2.6.	Изложености по основу секјуритизованих позиција	0
1.2.7.	Изложености по основу остале имовине	0
2	КАПИТАЛНИ ЗАХТЕВ ЗА РИЗИК ИЗМИРЕЊА/ИСПОРУКЕ ПО ОСНОВУ НЕИЗМИРЕНИХ ТРАНСАКЦИЈА	0
3	КАПИТАЛНИ ЗАХТЕВ ЗА ТРЖИШНЕ РИЗИКЕ	91,245
3.1.	Капитални захтеви за ценовни, девизни и робни ризик израчунат применом стандардизованих приступа	91,245
3.1.1.	Капитални захтев за ценовни ризик по основу дужничких хартија од вредности	0

	<i>од чега капитални захтев за ценовни ризик по основу секјуритизованих позиција</i>	<i>0</i>
3.1.2.	Капитални захтев за ценовни ризик по основу власничких хартија од вредности	36,973
3.1.3.	Додатни капитални захтев за велике изложености из књиге трговања	0
3.1.4.	Капитални захтев за девизни ризик	54,272
3.1.5.	Капитални захтев за робни ризик	0
3.2.	Капитални захтеви за ценовни, девизни и робни ризик израчунати применом приступа интерних модела	0
4	КАПИТАЛНИ ЗАХТЕВ ЗА ОПЕРАТИВНИ РИЗИК	121,500
4.1.	Капитални захтев за оперативни ризик израчунат применом приступа основног индикатора	121,500
4.2.	Капитални захтев за оперативни ризик израчунат применом стандардизованог/алтернативног стандардизованог приступа	0
4.3.	Капитални захтев за оперативни ризик израчунат применом напредног приступа	0
III	ПОКАЗАТЕЉ АДЕКВАТНОСТИ ОСНОВНОГ АКЦИЈСКОГ КАПИТАЛА (%)	19.27
IV	ПОКАЗАТЕЉ АДЕКВАТНОСТИ ОСНОВНОГ КАПИТАЛА (%)	19.27
V	ПОКАЗАТЕЉ АДЕКВАТНОСТИ КАПИТАЛА (%)	19.27

8.5. Prilog PI-GR: Podaci o geografskoj raspodeli izloženosti značajnih za izračunavanje kontracikličnog zaštitnog sloja kapitala

Прилог 5

ПИ-ГР

Подаци о географској расподели изложености значајних за израчунавање контрацикличног заштитног слоја капитала

Редн и бр.		Опште кредитне изложености		Изложености из књиге трговања		Изложености по основу секјуритизације		Капитални захтеви				Пондери капиталн их захтева	Стопа контрациклич ног заштитног слоја капитала
		Износ изложености према стандардизован ом приступу	Износ изложенос ти према IRB приступу	Збир дугих и кратких позициј а из књиге трговањ а	Износ изложенос ти из књиге трговања према интерном моделу	Износ изложености према стандардизован ом приступу	Износ изложенос ти према IRB приступу	Од чега: опште кредитне изложенос ти	Од чега: изложенос ти из књиге трговања	Од чега: изложенос ти по основу секјуритиз ације	Укупно		
1.	Рашчлањавање по државама												
1.1.	Белгија	177	0	0	0	0	0	14	0	0	14	0.00	0%
1.2.	Кипар	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00	0%
1.3.	Француска	13	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0.00	0%
1.4.	В.Британија	1,156	0	0	0	0	0	92	0	0	92	0.00	0%
1.5.	Црна Гора	28,893	0	0	0	0	0	2,311	0	0	2,311	0.00	0%
1.6.	Србија	24,776,826	0	0	0	0	0	1,551,373	0	0	1,551,373	1.00	0%
1.7.	Словенија	12	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0.00	0%
1.8.	Сејшели	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00	0%
1.9.	Украјина	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00	0%
1.10.	САД	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00	0%
2.	Укупно	24,807,088	0	0	0	0	0	1,553,793	0	0	1,553,793	1.00	0%

8.6. Prilog PI-KZS: Podaci o iznosu kontracikličnog zaštitnog sloja kapitala Banke

Прилог 6

ПИ-КЗС

Подаци о износу контрацикличног заштитног слоја капитала банке

1.	Укупна ризична актива	20,842,318
2.	Специфична стопа контрацикличног заштитног слоја капитала	0.00%
3.	Захтев за контрациклични заштитни слој капитала банке	0

Izveštaj pripremili:

Direktor Sektora računovodstva i izveštavanja

.....
Slobodan LečićRukovodilac Odeljenja finansijskog planiranja
i kontrole
.....
Dejan Funduk
.....
Tatjana Kuljak
Član Izvršnog odbora